

הניהול הכספי בחינוך העל יסודי

כללי

1. בתל אביב - יפו פועלים 16 בתי ספר על יסודיים (להלן - "בתי הספר").
2. בתי הספר, למעט עירוני י"א, הם בתי ספר שש שנתיים הכוללים חטיבת ביניים (כיתות ז'-ט') וחטיבה עליונה (כיתות י'-י"ב).
3. בתי ספר שש שנתיים הינם בפיקוח משרד החינוך (להלן - "המשרד") ועיריית תל אביב - יפו (להלן - "העירייה"). המשרד מעסיק את מורי חטיבת הביניים (להלן - "החטיבה") והעירייה מעסיקה את מורי החטיבה העליונה (להלן - "התיכון").
4. להלן נתונים אודות בתי הספר הנכללים בביקורת, נכון לשנת הלימודים תשס"ה:

א. עירוני ד'

- (1) בית הספר מונה כ- 1,460 תלמידים.
- (2) בבית הספר מלמדים 130 מורים. כ- 70% מהמורים הינם מורים המועסקים על ידי העירייה.
- (3) בית הספר מתמחה בלימודי מדעים (פיזיקה, כימיה, ביולוגיה ומחשבים).
- (4) קיימת כיתת מחוננים בכל שכבת גיל המרכזת תלמידים מכל העיר.

ב. עירוני ה'

- (1) בית הספר מונה 780 תלמידים.
- (2) בבית הספר מלמדים 110 מורים. כ- 40% מהמורים הינם מורים המועסקים על ידי העירייה.
- (3) בית הספר מתמחה בלימודי מדעים (פיזיקה, כימיה, ביולוגיה ומחשבים).
- (4) בניגוד ליתר בתי הספר, בבית הספר הנ"ל חטיבת הביניים והחטיבה העליונה ממוקמות במתחמים שונים. באותו רחוב, אך אינן צמודות זו לזו.

ג. עירוני ז'

- (1) בית הספר מונה כ- 636 תלמידים.
- (2) בבית הספר מלמדים כ- 94 מורים. כ- 40% מהמורים הינם מורים המועסקים על ידי העירייה.
- (3) בית הספר מתמחה בלימודי תקשורת, קולנוע, טלוויזיה ועיתונות, גרפיקה ממוחשבת ואמנות.

(4) בית הספר מאופייין באוכלוסיה הומוגנית, רב דתית ולאומית.

ד. עירוני ח'

- (1) בית הספר מונה כ- 300 תלמידים.
- (2) בבית הספר מלמדים כ- 60 מורים. כ- 40% מהמורים הינם מורים המועסקים על ידי העירייה.
- (3) בית הספר הינו ממלכתי - דתי וכל תלמידיו בנים.
- (4) מגמות הלימוד הינן, בין השאר, אלקטרוניקה, מחשבים ותקשורת.
- (5) מרבית התלמידים סובלים מקשיי לימוד ועל כן קיים מערך שעות מסייע המהווה 30% משעות הלימוד.
- (6) מערכת השעות מחולקת לשני סמסטרים שונים ואינה מתפרסת על פני שנה שלמה. כלומר, כל מקצוע נלמד בסמסטר אחד בלבד במטרה להקל על התלמידים ללמוד ולהתכונן לבחינות הבגרות המתקיימות בסוף הסימסטר בו נלמד אותו מקצוע.
- (7) מנהל בית הספר מסר לביקורת כי בית הספר החליף את משכנו לקראת שנת הלימודים תשס"ה, וכי מרבית המסמכים וציוד המחשוב נגנבו או נעלמו במהלך המעבר.

ה. עירוני ט'

- (1) בית הספר מונה כ- 900 תלמידים.
- (2) בבית הספר מלמדים כ- 100 מורים. כ- 40% מהמורים הינם מורים המועסקים על ידי העירייה.
- (3) בית הספר מתמחה בלימודי מדעים (פיזיקה, כימיה, ביולוגיה ומחשבים).

ו. עירוני י"ב

- (1) בית הספר מונה כ- 600 תלמידים.
- (2) בבית הספר מלמדים כ- 72 מורים. כ- 25% מהמורים הינם מורים המועסקים על ידי העירייה.
- (3) בית הספר הינו ערבי ממלכתי.
- (4) לבית הספר יש סניף - עירוני כ"ב (כיתות ט'-י"ב).

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"כיתות ט'-י"ב בעירוני כ"ב אינם קשורים כלל לבית ספרינו והוא במפורש אינו סניף של ביה"ס".

מנגד, כתב מנהל בית הספר בהתייחסותו לנושא הטלפונים הניידים, כדלקמן:

"מנהל"ן ומנהל סניף זכאים לקבל טלפון נייד, ולכן לא מובנת לי הקביעה שלסגן (מנה סניף חט"ע) לא אושר..". (הטעות במקור).

הביקורת ביקשה לקבל ממנהל בית הספר את אופן התייחסות בית הספר לחטיבה העליונה, כסניף של בית הספר או כגוף בפני עצמו. נכון למועד כתיבת דוח הביקורת, טרם נענתה הביקורת בנושא זה.

ז. שבח מופת

- 1) בית הספר מונה כ- 1,500 תלמידים.
  - 2) בבית הספר מלמדים כ- 180 מורים. כ- 75% מהמורים הינם מורים המועסקים על ידי העירייה.
  - 3) בבית הספר קיימת מכללה טכנולוגית - כיתות י"ג ו-י"ד המונות כ- 78 תלמידים. מורי העירייה מלמדים במכללה.
  - 4) לבית הספר מגיעים תלמידים מכל אזור המרכז ולא רק מהעיר תל אביב - יפו.
  - 5) בית הספר מאופיין באוכלוסיה של עולים חדשים.
  - 6) בשנת הלימודים תשס"ה מונה מנהל חדש לבית הספר, אשר בשנים הקודמות שימש כמנהל בית ספר עירוני ה'.
5. המשרד והעירייה בונים במשותף תוכנית להקצאה ישירה של סל המשאבים לבתי הספר (שעות תקן לפי תלמיד, סלי שעות ויוזמות אחרות, רמת שירותי היקף, שעות הדרכה, תקציב השתלמויות לעובדי הוראה ומילוי מקום), על פי קריטריונים שוויוניים המתחשבים בייחודיותו של כל בית ספר.
6. כל בית ספר אמור להשתמש במשאבים אלה ובמשאבים שהוא מגייס בעצמו ממקורות נוספים, מיוזמות שונות ומחיסכון והתייעלות, בהתאם לתוכנית עבודה המגובשת על ידי מנהל בית הספר וצוותו. התוכנית מועברת לאישור מפקח המשרד ומינהל החינוך בעירייה. תוכנית עבודה זו והתקציב הנגזר ממנה, מהווים בסיס מרכזי לניהול העצמי של בית הספר.
7. בתי הספר בניהול עצמי אמורים לפעול על פי ההנחיות והבקורות הכספיות שנקבעו על ידי העירייה ויובל חינוך בע"מ (להלן - "יובל חינוך") ועל פי נוהלי המשרד ומשרד הפנים, המתואמים עם מרכז השלטון המקומי.
8. העירייה מקצה שעות (להלן - "שעות עירוניות") לכל בית ספר, בנוסף לתקציב השעות המתוכנן, כמערך מסייע שאמור להעניק שעות לימוד נוספות עבור תלמידים. הקצאת שעות עירוניות נגזרת ממספר התלמידים בחטיבה/בתיכון.

9. החל משנת 2000 בתי הספר מנהלים ענייניהם הכספיים בשיטת "ניהול עצמי". כל בית ספר אחראי, בין השאר, על:

- א. גבייה של תשלומי הורים, המופקדים בחשבון בית הספר;
- ב. גביית כספים ממקורות הכנסה אחרים;
- ג. תשלום לספקים;
- ד. רישום פעולות חשבונאיות.

10. ניהול עצמי מאפשר לבתי הספר לבחור את הצוות הנוסף שיעסיקו לצורך תגבור לימודי והעשרה. שכרם של עובדים אלה משולם מתקציב ניהול עצמי ומתקציב פרויקט תגבור לימודי המוקצה על ידי העירייה או כל גורם אחר.

11. יובל חינוך הינו תאגיד עירוני המסייע לבתי הספר בניהול המערך הכספי ובהפעלת פרויקטים שונים. מטרת יובל חינוך בפעילות של ניהול עצמי היא לסייע, ללוות ולפקח בתחומי הניהול העצמי של בית הספר, כגון: פיקוח על הנהלת החשבונות של בתי הספר, בניית תקציב ניהול עצמי ועמידה במסגרת התקציב, הפעלת פרויקטים עבור בתי הספר, חתימה על חוזים בתחומים שונים ועוד.

12. באוגדן הנחיות ונהלים של יובל חינוך ומינהל החינוך, התרבות והספורט בעירייה (להלן - "אוגדן הנחיות") נרשם, בין השאר, כדלקמן:

"האוגדן מאגד את כל ההנחיות והנהלים המחייבים בית-ספר במסגרת הארגונית של הניהול העצמי. מטרת ההנחיות היא לסייע בידכם, הצוות הניהולי, לתפעל את מערכות בית-הספר בצורה מסודרת, שקופה ומבוקרת, תוך שמירה על כללי מינהל תקין.

בניהול העצמי הורחב חופש הפעולה הבית-ספרי, והואצלו סמכויות ישירות למנהל בית-הספר. תקציבים גדולים מועברים לקופת בית-הספר, ופעולות רבות שבנעבר בוצעו רק על ידי מחלקות העירייה מבוצעות כיום ישירות על ידי בית-הספר.

לאור המציאות החדשה, המקנה למנהל חופש פעולה רחב, חשובה שבעתים מערכת הבקרה הפנימית של בית הספר, ומערכת הבקרה החיצונית המופעלת על ידי תאגיד "יובל חינוך" בע"מ, תוך הקפדה מלאה על נהלי עבודה."

מטרת הביקורת

13. מטרת הביקורת היתה לבדוק, בהתאם לנהלים והנחיות, את הניהול הכספי בבתי הספר בנושאים הבאים:

א. חלוקת שעות תקן בין תקציב העירייה (חטיבה עליונה) לבין תקציב משרד החינוך (חטיבת ביניים) ולבין יובל חינוך.

ב. אופן ניצול ודיווח שעות ניהול, ריכוז ותפקידים, ומתן "גמולים" על פי ההנחיות.

- ג. איתור הבדלים, במידה וקיימים, בין דיווחי מערכת שעות הלימוד לבין נוכחות המורים בעבודה בפועל.
- ד. קיומם של תקנים, כגון: שעות לימוד מינימליות ("שעות אורך"), מספר כיתות לימוד והעסקת מורים.
- ה. אופן ביצוע רכישות מספקי בית הספר, וכן הוצאות המשולמות באמצעות ה"קופה הקטנה" של בית הספר.
- ו. אופן ניהול כספי בתי הספר, לרבות כספים הנגבים מההורים.

בדיקת נושאי הביקורת כללה, בין השאר:

14. עיון במסמכים הבאים:
- א. חוזרי מנכ"ל המשרד.
- ב. אוגדן הנחיות.
- ג. מסמכי הנהלת חשבונות.
- ד. ניתוח קבצי מחשב.
15. שיחות שנערכו עם גורמים שונים בעירייה, ביובל חינוך ובבתי הספר.
16. הביקורת נערכה במהלך החודשים נובמבר 2004 - ספטמבר 2005.
17. מינהלן בית ספר עירוני ט' כתב את התייחסות בית הספר לטיוטת הממצאים, מאחר ומנהלת בית הספר הייתה, נכון למועד מתן התייחסות לטיוטת הממצאים, בשנת "שבתון". לדבריו, התייחסות בית הספר לטיוטת הממצאים נכתבה על ידו, בהסתמך על דבריה של המנהלת.
18. בתגובתה של מנהלת בית הספר, צויין כדלקמן:
- "הגב' ר ב דמבקשת להדגיש שתגובתה נקבעה על בסיס הנחונים שהוצגו במיזמת הממצאים והם אינם ברורים לה דיה".**
- הביקורת פנתה למנהלת בית הספר, למתן הסברים לשאלותיה ולהבהרת הממצאים. עד מועד סיום כתיבת דוח הביקורת טרם קיבלה הביקורת התייחסות לפניה.
19. מנהל בית ספר עירוני י"ב בחר שלא להגיב על טיוטת הממצאים באופן ענייני, על ידי מתן הסברים לממצאים, אלא התמקד במתן הערות לאופן עבודת הביקורת, ולרמה המקצועית שלה, לדעתו. כמו כן, מנהל בית הספר כתב בתגובתו כי לא התייחס **"לכל נקודה שהופיעה בדו"ח אסתפק בנקודות כדוגמא..."**
- הביקורת מוצאת לנכון להציג, כבר בשלב זה, דוגמא לתגובה של מנהל בית ספר עירוני י"ב, לממצאי הביקורת, כמפורט להלן:

א. הביקורת רשמה בטיטות הממצאים, בין היתר, כי בשנת תשס"ה לבית הספר נוצר גירעון של 171.5 שעות, כתוצאה משיבוץ מורי משרד מעבר לשעות שהוקצו. לפי חישוב ממוצע של 5,500 ש"ח לשעה, בית הספר חרג ב- 943,250 ש"ח.

ב. מנהל בית הספר עירוני י"ב כתב בתגובתו לטיטות הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"מדוע לא טרחו בביקורת לבדוק את ההתכתבויות בין ביה"ס לבין המשרד והרשות בעניין זה, בדיקה כזאת היתה מראה שלא הייתה שום חריגה ובטח לא כמו שמפורט בסעיף זה – באשמת ביה"ס אלא בשל שעות שהמשרד שלא העביר (הטעות במקור) ובשעות עירוניות שהוקצו לביה"ס בתחילת שנה"ל ונגזלו מתקציבו בלי שום סיבה. מדוע לא בדקו מה קרה עם 142 השעות שהעירייה הקצתה לביה"ס ומנעו את ניצולם והיכן השעות האלה נעלמו".

ג. מתגובתה של מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה, כמפורט להלן, עולה כי הביקורת ביצעה חישוביה בצורה תקינה וכפועל יוצא מכך גם ממצאיה:

"... המשרד, בציינו את החריגה, מתייחס לשיבוץ מורי משרד החינוך מעבר לשעות סל המשרד (ההדגשה במקור). בחט"ב בסך 145 ש"ש. המנהל השתמש בסל הכולל שעות משרד ושעות עירוניות, למרות שאין הסכם שאילה השאלה לגבי שעות עירוניות. שיבוץ זה גרם למשרד לשלם למורים המועסקים על ידו 145 ש"ש מעבר להקצאה שהקצה לביה"ס + 36 ש"ש חריגה כוללת באחריות ביה"ס. ס"ה חריגה בחט"ב על חשבון משרד החינוך 179 ש"ש לפי חישובי."

בחט"ע (ההדגשה במקור) שייבץ ביה"ס מורי משרד מעבר לשעות המשרד בהיקף 171.5 ש"ש, שקוזו מהתשלומים שמעביר המשרד לעירייה, כלומר הנוק הוא לעירייה.

בנוסף קיימת חריגה כוללת בניצול חט"ע בהיקף של – 13.5 ש"ש, למרות המעקב הרציף באמצעות מצבת המורים. נתון זה התברר לי רק לאחר הצלבת נתונים של דיווחי ביה"ס אלי עם דיווחיו למשרד.

יוצא אפוא, שמשרד החינוך הפסיד בגין חט"ב, ועיריית תל-אביב בגין חט"ע.

באשר להשגת המנהל, לאן נעלמו השעות העירוניות, שלא היו בניצול (ההדגשה במקור): שעות עירוניות ... אינם בהסדר שאילה השאלה, ולכן אינן משוריינות בכל צורה שהיא כהעברה למשרד החינוך.

מאחר שביה"ס לא שייבץ מורים ביובל חינוך, לא חוקצבו שעות ליובל חינוך.

שיבוץ חריג זה חזר על עצמו בתשס"ו (ההדגשה במקור). אך נבלם בשקיפות הקיימת בינינו ובין המשרד, והשעות העירוניות משובצות ומונצלות ביובל חינוך בהיקף של 91.3% מההקצאה העירונית."

20. במסגרת תגובתו של מנהל בית הספר עירוני י"ב לטיטות הממצאים, התברר כי, לטענתו, מצויים בבית הספר מסמכים נוספים שלא הומצאו לביקורת במהלך עבודתה, על ידי בית הספר. זאת

למרות שהביקורת ביקשה לקבל במהלך עבודת הביקורת את כל המסמכים הקיימים בבית הספר, והעוסקים בנושאים המבוקרים (כגון בנוגע להתקשרויות עם ספקים). הביקורת רואה בחומרה רבה את העובדה כי ברשות בית הספר קיימים, לכאורה, מסמכים רלבנטים נוספים שלא נמסרו לביקורת, דבר שחיבל ופגע בעבודתה של הביקורת.

21. במהלך הביקורת ולאחר קבלת תגובתו של מנהל בית הספר, פנתה הביקורת מספר פעמים לבית הספר לקבלת מסמכים נוספים, במידה וקיימים, אך פניותיה לא נענו עד מועד כתיבת דוח הביקורת.

פרק א - עובדי עירייה ועובדי משרד

רקע

22. החל מחודש מאי שלפני כל שנת לימודים חדשה, המנהלים נדרשים להעביר למנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה, דוח ממוחשב המפרט שיבוץ המורים בחטיבה ובתיכון עבור שנת הלימודים הבאה (להלן - "דוח מצבת מורים").

23. על פי הסכם "שאלה השאלה" הקיים בין המשרד לעירייה, מנהל בית ספר המעוניין לשבץ מורה עירייה לשעות לימוד גם בחטיבה, נדרש לשבצו להיקף משרה של לפחות 8 שעות שבועיות בתיכון. מנהל המעוניין לשבץ מורה משרד כמורה בתיכון נדרש לשבצו להיקף משרה של לפחות 8 שעות שבועיות בחטיבה (להלן - "דרישת 8 שעות").

24. בפועל, מנהל בית ספר יכול להקצות השעות העירוניות כהשלמת דרישת 8 השעות. ההשלמה תיעשה עבור החטיבה או התיכון מהשעות העירוניות שהוקצו לאותו בית ספר בלבד (חטיבה או תיכון).

25. מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה ומנהלי בתי הספר מסרו לביקורת כי עד שנת תשס"ד לא הקפידו אלו האחרונים על דרישת 8 שעות.

26. מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת כי לא נערכת השוואה שוטפת בין הדיווחים המועברים מבתי הספר למשרד לבין הדיווחים המועברים מבתי הספר לעירייה.

27. השכר המשולם עבור שעת לימוד בחטיבה או בתיכון זהה למורי העירייה ולמורי המשרד, אך כאמור, מקור המימון הוא אחר.

28. העירייה משלמת עבור כל שעות הלימוד שמבצע עובד עירייה (לרבות בחטיבה) והמשרד משלם עבור כל שעות הלימוד שמבצע עובד משרד (לרבות בתיכון).

29. משרד החינוך מיעד לעירייה, עבור כל בית ספר, תקציב שנתי בגין שעות לימוד בתיכון.

30. מורה עירייה שעובד לפחות 8 שעות שבועיות בתיכון, כל שעה שיעבוד בחטיבה תשולם כהחזר לעירייה. מורה עירייה שעובד פחות מ- 8 שעות שבועיות בתיכון, השעות שיעבוד בחטיבה לא יוחזרו לעירייה. המורה מקבל שכר עבור כל השעות שדיווח ללא קשר להתחשבות הכספים בין העירייה למשרד.
31. כאשר מורה עירייה מלמד בחטיבה, המשרד אמור להעביר כספים לעירייה עבור שעות הלימוד שהמורה לימד בחטיבה, ובלבד שלימד כאמור לפחות 8 שעות בתיכון. כאשר מורה משרד מלמד בתיכון, המשרד מקזז מחשבון העירייה, שיועד לתיכון, את שעות הלימוד ששילם למורה בגין עבודתו בתיכון ובלבד שלימד כאמור לפחות שמונה שעות בחטיבה. (להלן - "הסכם שאילה השאלה").
32. מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת כי בפועל המשרד מקזז מהכספים המגיעים לעירייה את כל השעות שמורי המשרד משובצים בתיכון, ללא קשר לדרישת 8 שעות בחטיבה.

ממצאים

33. מנהלי בתי הספר מסרו לביקורת כי דיווחיהם בקובץ מצבת מורים, תאמו את שיבוץ המורים כפי שבוצע בפועל, למרות שלא עמדו בדרישת 8 השעות. כלומר, היו מקרים שבהם מורה עירייה לימד בחטיבה מבלי שלימד לפחות 8 שעות שבועיות בתיכון. כך גם לגבי מורה משרד.
34. החל משנת הלימודים תשס"ד נדרשו המנהלים לשבץ מורים בחטיבות ובתיכון בהתאם לדרישת 8 השעות מאחר והמשרד הודיע לעירייה כי יסרב להחזיר לעירייה כספים ששולמו למורה עירייה שעבד בחטיבה מבלי שעמד בדרישת 8 השעות בתיכון.
35. הביקורת השוותה נתונים בין קבצי מצבת מורים ששלחו מנהלי בתי הספר למנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה, לבין מערכות השעות הקיימות בבתי הספר, לשנת הלימודים תשס"ה.
36. בגין כל מורה, בכל אחד מבתי הספר, נבדקו:
א. מספר שעות ההוראה שלימד בכיתה (לפי מערכת שעות);
ב. עמידה בדרישת 8 שעות, לפי הסכם "שאילה השאלה".
37. בגין כל מורה, בכל אחד מבתי הספר, סכמה הביקורת מספר שעות ההוראה בחטיבה ובתיכון, כפי שהופיעו במערכת שעות למורה, לשנת הלימודים תשס"ה.
38. סך היקף משרת המורה כלל חישוב שעות הוראה בתוספת גמול בגרות, שעות גמול חינוך, שעות תפקיד כגון רכזות וסגנות, שעות ייעוץ לימוד במועדוניות, פנימיות יום, לימוד כיתות מחוננים וכדומה, כפי שדווחו על ידי בית הספר בדוח מצבת מורים.

39. להלן דוגמה לאופן ביצוע חישובי הביקורת:

א. מורה עירייה משובץ בדוח מצבת מורים (רק הנתונים הרלוונטיים לדוגמה מוצגים), כדלקמן:

חטיבת ביניים (חטיבה) (*)			חטיבה עליונה (תיכון) (*)						מספר שעות עבודה בשבוע		
שעות תפקיד	שעות ייעוץ	שעות גמול חינוך	שעות תפקיד	שעות ייעוץ	שעות גמול חינוך	אחוז משרה	בסיס המשרה	סך היקף משרת המורה	בחטיבה	גמול בגרות	בתיכון
3		3	2			125%	20	25	15	2	8

* מציג פילוח מספר שעות עבודה בשבוע, היתרה מייצגת שעות לימוד.

מדוח מצבת מורים למדים כי היקף משרת המורה הינו 25 שעות שבועיות:

- היקף משרתו בתיכון 10 שעות שבועיות – 2 גמול בגרות, 2 שעות תפקיד, 6 שעות לימוד.

- היקף משרתו בחטיבה 15 שעות שבועיות – 3 גמול חינוך, 3 שעות תפקיד, 9 שעות לימוד.

- מאחר והינו מורה עירייה היקף משרתו בתיכון אמור לכלול לפחות 8 שעות שבועיות, לפי הסכם "שאיילה השאלה".

ב. לפי מערכת השעות בבית הספר, שעות לימוד הינן כדלקמן:

יום	כיתה	סך הכל שעות הוראה שבועיות
א'	י"א	3
ג', ד', ה'	ט'	12

כלומר: המורה מלמד 3 שעות שבועיות בתיכון ו- 12 שעות שבועיות בחטיבה.

ג. מממצאי ההשוואה עולה:

סך שעות הלימוד לפי מערכת השעות של המורה (15 שעות) תואם לדיווח בדוח מצבת מורים, אך הפילוח אינו זהה. לפי מערכת השעות המורה מלמד בתיכון 3 שעות שבועיות בתוספת שעתיים גמול בגרות, כך שהיקף משרתו בתיכון הינו 5 שעות שבועיות ולמעשה אינו עומד בתנאי הסכם "שאיילה השאלה".

40. להלן מספר המקרים של מורים, שלגביהם נמצאו ממצאים חריגים בכל אחד מבתי הספר:

שם בית ספר	אי מילוי דרישת 8 שעות שבועיות – מורי עירייה		אי מילוי דרישת 8 שעות שבועיות – מורי משרד	
	לפי מערכת השעות	לפי הדיווח (*)	לפי מערכת השעות	לפי הדיווח (*)
עירוני ד'	18	6	5	2
עירוני ה'	5	4	2	1
עירוני ז'	9	0	3	0
עירוני ח' (**)	5	1	4	0
עירוני ט'	5	1	13	9
עירוני י"ב	0	0	5	0
שבח מופת (***)	7	3	1	1

* מספר המורים שחרגו מהסכם "שאיילה השאלה" ודיווחו על כך בדוח מצבת מורים.

** בהנחה שמערכת השעות שהועברה לביקורת (סמסטר ב') תקפה לכל שנת הלימודים (על כך בהמשך).

*** בדיקת מערכת השעות נכונה לחודש נובמבר 2004 (יפורט בהמשך הדוח).

41. להלן תגובות מנהלי בתי הספר, ודוגמאות בהתייחס למצוין בטבלה שלעיל:

א. עירוני ד'

(1) מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיטוט הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"הטבלה מציגה אי הלימה לכאורה בין שעות דיווח במצבת למערכת השעות של המורים. מערכת השעות הממוחשבת אינה נותנת תמונה אמينة במלואה להיקף ולפילוח עבודתו של מורה בביה"ס. זו אינה מטרתה ולא לשם כך ביה"ס רכש את השימוש בה.

... בנוסף, לשם ניהול יומי נרשמים מורים כמלמדים בכיתה מסוימת למרות שאין הדבר כך, כל זאת כדי ליצור מיפולציה ממוחשבת שתאפשר למשל להציבם כממלאי מקום למורה חולה, להעביר חוג מסויים בכיתה או להעביר לתלמידי הכיתה מסרים באתר SCOOOLZONE..."

(2) מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת כי עקב אי עמידה בתנאי ההסכם בתחילת השנה (הסכם "שאיילה השאלה") שלחה בתאריך 23 דצמבר, 2004, מנהלת המחלקה לחינוך על יסודי מכתב למנהלת בית הספר המציג הגרעון הגדול בו נמצא בית הספר וכולל מציאת פתרונות ל"הכשרת" מורים שאינם עומדים בתנאים. האפשרויות כללו, בין היתר: מורים שחסרו להם עד שעתיים - שיבוץ שיעורי עזר

בחטיבה עליונה, החלפת כיתות למורי מקצוע חינוך גופני, כך למשל הועלתה אפשרות: "...העברת ס"ה 10 ש"ש מ י ב ב, מחט"ע לחט"ב בחילופין עם ס ו וצ ר, העברת שעותיהן מחט"ב לחט"ע".

(3) מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
"הערותיה של מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים התקבלו וגררו שינויי שיבוץ של מורים בכיתות, תוך כדי שמירה על צרכים פדגוגיים. הנושא נלמד במלואו ויושם לחלוטין במצבת שנה"ל תשס"ו".

(4) הביקורת מצאה כי קיימים מורים שדווחו בגין שינוי מערכת ברוח מצבת מורים, אך במערכת השעות שהועברה לביקורת עדיין אינם עומדים בתנאי הסכם "שאלה השאלה", לדוגמה:

המורה ס ו - מועסקת על ידי העירייה, דווחה בתחילת השנה בהיקף משרה של 11 שעות הוראה בחטיבה כאשר לאחר מכן דווח על שינוי שעות הוראה מחטיבה לתיכון. לפי מערכת השעות (המעודכנת לסוף שנת הלימודים) שהועברה לביקורת, המורה הנ"ל מלמדת 11 שעות הוראה בחטיבה ולא בתיכון, כפי שדווח או הוצע לשינוי במכתב שנשלח למנהלת.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
"שינויי שיבוץ של מורים בכיתות לאחר תחילת שנה"ל אינו דבר של מה בכך. במקרה הנדון המורה עברה לחגבר ללמד (הטעות במקור) בחט"ע כחוספת בכיתות קיימות ומצד שני נשארה ללמד חוג חנ"ג לחלמידות נבחרות בחטיבה. מערכת השעות מציגה את היותה מורה בחטיבה לצרכים אלו ולצורכי מ"מ".

(5) הביקורת מצאה כי קיימים מורים שדווחו על תוספת שעות, לצורך עמידה בהסכם שאלה השאלה, אך לפי מערכת השעות אינם עומדים במכסת השעות. לדוגמה:

המורה ק א – המורה מועסקת על ידי העירייה דווחה כמלמדת 8 שעות שבועיות בתיכון בעוד שלפי מערכת השעות מופיעה כמלמדת 6 שעות שבועיות בלבד. מההשוואה עולה כי קיים פער של שעותיים בסך היקף משרת המורה.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
"חוספת שעות אינה חייבת לקבל ביטוי במערכת שעות. המדובר בשעות מערך מסייע. המדובר להבנתנו במורה זמנית ששינתה במהלך השנה, ומרצונה את היקף משרתה. יתכן ופער השעות בדיווח נובע מנתונים שנלקחו מנקודות זמן שונות."

(6) המורה צ ר, מועסקת על ידי העירייה, מדווחת בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 9 שעות שבועיות בתיכון בעוד שעל פי מערכת השעות היקף משרתה בתיכון 5 שעות שבועיות בלבד. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון תואם לדיווח. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
"תוספת שעות אינה חייבת לקבל ביטוי במערכת שעות. המדובר בשעות מערך מסייע."

(7) המורה ל ע, מועסקת על ידי המשרד, מדווחת בדוח מצבת בהיקף משרה של 8 שעות שבועיות בחטיבה בעוד שעל פי מערכת השעות היקף משרתו בתיכון 6 שעות שבועיות (4 שעות הוראה ושעתיים תפקיד) בלבד. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון תואם לדיווח. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
"תוספת שעות אינה חייבת לקבל ביטוי במערכת שעות. המדובר בשעות מערך מסייע."

כמצוין לעיל, סך היקף משרת המורה, כפי שעולה ממערכת השעות, תואם לסך הדיווח. ההבדל נובע מפילוח השעות המדווח (שעות עירייה או משרד).

ב. עירוני ה'

(1) המורה ל ר, מועסקת על ידי העירייה, מדווחת בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 0 שעות שבועיות בתיכון בלבד, כך גם לפי מערכת השעות. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון תואם לדיווח.

(2) מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כי המורה משלימה תואר במתמטיקה ולכן לא לימדה בתיכון כלל, ואילו בשנת הלימודים תשס"ו היא מלמדת 5.5 שעות שבועיות בתיכון.

(3) הביקורת מדגישה כי לצורך קיום הסכם שאילה השאלה, היקף משרת המורה בתיכון צריכה להיות לפחות 8 שעות שבועיות.

(4) המורה ט ש, מועסקת על ידי המשרד, מדווחת בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 9 שעות שבועיות בחטיבה בעוד שעל פי מערכת השעות היקף משרתה בחטיבה 6 שעות שבועיות בלבד. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון אינו תואם לסך היקף המשרה שדווח.

מנהלת בית הספר בתגובתה לטיטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כי היקף משרתה של המורה היה 9 שעות שבועיות, כאשר מתוכן 6 ש"ש שובצו בכיתות ו- 3 שעות נוספות ניתנו על ידה במסגרת חוגים באומנות.

ג. עירוני ז'

- (1) המורה ל ש, מועסקת על ידי העירייה, מדווחת בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 8 שעות שבועיות בתיכון, בעוד שעל פי מערכת השעות היקף משרתה בתיכון 6 שעות שבועיות בלבד. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון תואם לדיווח.
- (2) המורה ש ב, מועסקת על ידי המשרד, מדווחת בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 8 שעות שבועיות בחטיבה בעוד שעל פי מערכת השעות אינה עובדת כלל בחטיבה. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון תואם לדיווח.

ד. עירוני ח'

- (1) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"מופיעה חריגה של מורה אחד מהסכם שאילה השאלה, חריגה זו דווחה לעירייה ואושרה מכיוון שבס"כ לא היו קיימות שעות לא מוחזרות".
- (2) מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה כתבה בתגובתה לטיטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"דווחה מצבת, שכללה שיבוצים חורגים מהכללים. 6 מורים (ההדגשה במקור) שובצו לא לפי הכללים, ביניהם מנהל ביה"ס. 2 מורים תוקנו בעקבות הדרישה לשיבוץ על פי כללים בעת הכנת התחשבות שאילה השאלה עם המשרד. 4 מורים נותרו "לא כשרים", אך אושרו, כיון שלא נותרה בעיה בהחזר שאילה השאלה.

לאחר החיקונים שובצעו בנובמבר (ההדגשה במקור), שהובילו להחזר כספי מלא של שאילה השאלה, אושרו גם המורים האחרים, ששובצו לא לפי הכללים. כדי לאפשר למנהל ביה"ס לשבץ מורים לפי צרכים פדגוגיים ולא רק לפי צורכי שאילה השאלה, אנוחנו מאשרים שיבוץ מורים עובדי עירייה בחט"ב על חשבון שעות עירוניות [במקום ביובל חינוך]. כך נוצר מצב של החזר מלא של שאילה השאלה, ובו זמנית גמישות למנהל בשיבוץ המורים".
- (3) המורה ז נ, מועסקת על ידי העירייה, מדווחת בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 8 שעות שבועיות בתיכון, בעוד שעל פי מערכת השעות היקף משרתו בתיכון 6 שעות שבועיות בלבד. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון אינו תואם לסך היקף המשרה שדווח.

- (4) מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן: "המורה ז.נ. דווח על 8 ש' למרות שבמערכת שובץ ב 6 ש' כיוון ששעתיים הינן גמול בגרות כך שסך היקף משרתו היא $8=2+6$ ש'".
- (5) הביקורת מציינת כי החריגה בהיקף השעות מתייחסת רק לשעות ההוראה בכיתה, כך שחישוב היקף המשרה כולל גם גמולים, במידה ויש. יתרה מכך, בדוח מצבת מורים המדווח על ידי בית הספר, המורה אינו מדווח בגין גמול בגרות כלל.
- (6) מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:
- "במצבת הראשונה לפני 1.9.04 דווח הרב ז נ: 5 ש"ש חט"ע + 4 ש"ש חט"ב. ב - 7.11.04 הגיע תיקון רטרואקטיבי ל -1.9.04 לפיו המורה משובץ: 8 ש"ש חט"ע ו 1 ש"ש חט"ב. לא דווחו כלל גמולי בגרות ולא אחוזי גמול בגרות... המורה מדווח רק בשעות הוראה."
- (7) המורה ש ר, מועסק על ידי המשרד, מדווח בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 4 שעות שבועיות בחטיבה בעוד שעל פי מערכת השעות אינו עובד כלל בחטיבה. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון אינו תואם לסך היקף המשרה שדווח.
- (8) מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
- "המורה ש.ר. אומנם לא צויין במערכת שנוכח בחטיבה זאת משום שהמערכת הינה סמסטריאלית, לגבי סך השעות יש לשים לב שמורים המכניסים לבגרות לא מצויינות במערכת שעת הגמול אלא שעות הלימוד בפועל."
- הביקורת מדגישה, כי כמצוין לעיל, שעות הגמול נלקחו בשיקלול היקף המשרה, כפי שדווחו על ידי בית הספר (בנוסף למספר שעות ההוראה במערכת השעות).
- (9) מנהל בית הספר עירוני ח' מסר לביקורת כי מאחר והדיווחים בדוח מצבת מורים הינם שנתיים אך בפועל הלימודים בבית הספר הינם סמסטריאליים, אין התאמה בין דיווחיו לעירייה לבין הנעשה בפועל. עוד הוסיף כי בהיבט שנתי (סך הכל שעות לימוד) אמורה להיות זהות בין הדיווחים. כלומר, ייתכן מצב שבו מורה לא ילמד באחד הסמסטרים בשנת לימודים, ילמד מספר שעות שבועיות כפול בסמסטר הבא ויקבל משכורת בסמסטר שבו לא עבד כלל, מאחר שהמשכורת תתפרס על פני כל שנת הלימודים.

- (10) מנהל בית הספר עירוני ח' מסר לביקורת כי במקרים שבהם מורה עירייה מלמד בחטיבה, מבלי לעבוד 8 שעות שבועיות לפחות בתיכון, מתקבל אישור מוקדם לכך, כבר במהלך שיבוץ מצבת מורים, מאחראית על פיתוח משאבים פדגוגיים.
- (11) אחראי מערכת בבית הספר מסר לביקורת כי בשנת הלימודים תשס"ה מורי בית הספר לימדו במהלך כל השנה, סמסטר ראשון וסמסטר שני, מלבד המורה גב' דר שלימדה המקצוע ספרות בכיתות י"ב. המורה לימדה בסמסטר הראשון ללימודים 8 שעות שבועיות ואילו בסמסטר השני לא לימדה כלל. המורה דווחה בדוח מצבת מורים לעירייה כמלמדת 4 שעות שבועיות במהלך כל שנת הלימודים.
- (12) עוד מסר כי מאחר שהדיסק הקשיח במחשב בית הספר נחקק מבלי שנשמר גיבוי, לרבות למערכת השעות בסמסטר הראשון של שנת הלימודים תשס"ה, אין אפשרות לשחזר נתוני מערכת השעות לסמסטרים קודמים. כמו כן, בבואו של אחראי מערכת בית הספר להרכיב מערכת שעות חדשה, הנ"ל מוחק את המערכת הקודמת ואינו שומר תיעוד כלשהו.
- (13) בנוגע למעקב אחר שעותיו השבועיות של כל מורה, מסר כי במידה ויחול גידול/קיטון בשעות בסמסטר ראשון, לאחר הדיווח, השינוי יתבטא במערכת השעות בסמסטר השני. באם השינוי יחול בסמסטר השני יעדכן בית הספר את העירייה בהתאם. כלומר, מורה שילמד שעה פחות בסמסטר השני ידווח כמלמד חצי שעה פחות (מאחר והדיווח הוא שנתי והמערכת סמסטריאלית).
- (14) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:
- "קיים איוון בין שעות העירייה שאינן לפי ההסכם ושעות המשרד שאינן לפי ההסכם דבר שמביא אותנו לאיוון בנושא שאילה השאלה".**
- (15) הביקורת מציינת כי לא ניתן לבצע קיזוז בשעות, כפי שהשיב מנהל בית הספר, מאחר והכספים בגין המקרים בהם חרג בית הספר מההסכם, אינם מועברים לבית הספר.

ה. עירוני ט'

- (1) המורה י ר, מועסקת על ידי העירייה, מדווחת בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 9 שעות שבועיות בתיכון, בעוד שעל פי מערכת השעות היקף משרתה בתיכון 6 שעות שבועיות בלבד. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון תואם לדיווח.
- (2) המורה ג ע, מועסקת על ידי המשרד, מדווחת בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 17 שעות שבועיות בחטיבה בעוד שעל פי מערכת השעות היקף משרתה

בחטיבה 7 שעות שבועיות בלבד. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון תואם לדיווח.

(3) מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"לא ברור מי מהמורים ובעלי התפקיד שלגביהם ישנה אי התאמה בין הדיווחים לכן קשה לי להגיב".

ו. עירוני י"ב

(1) המורה ב ע, מועסק על ידי המשרד, מדווח בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 8 שעות שבועיות בחטיבה בעוד שעל פי מערכת השעות אינו עובד כלל בחטיבה. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון תואם לדיווח.

(2) הביקורת לא מצאה חריגה בהיקף משרת מורי עירייה לפי הסכם "שאלה השאלה".

ז. שבח מופת

(1) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בית-ספרינו 180 מורים, נראה כי בחלוקת השעות במקרים החריגים המפורטים נפלה טעות".

(2) המורה ג א, מועסקת על ידי העירייה, מדווחת בדוח מצבת מורים בהיקף משרה של 8 שעות שבועיות בתיכון, בעוד שעל פי מערכת השעות היקף משרתה בתיכון 4 שעות שבועיות בלבד. סך היקף משרת המורה בחטיבה ובתיכון תואם לדיווח.

(3) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"חלק ממשרתה של המורה שולמה בשעות אפקטיביות. במהלך השנה נוספו שעות תקן ואז גדלה משרתה עד כדי 8 ש"ש כנדרש".

(4) בחודש יוני 2005 הביקורת פנתה בכתב אל מנהל בית הספר בבקשה לקבל נתונים אודות מערכת שעות בבית הספר בשנת הלימודים תשס"ה. המערכות המבוקשות אמורות היו לכלול עבור כל כיתת לימוד: מקצוע הלימוד, פרטי מורה מלמד, מספר תלמידים ומספר קבוצת לימוד, לפי חלוקה ליום בשבוע ושעת הלימוד (בפורמט לדוגמא שצורף לפנייה).

הפנייה נערכה במועד הנ"ל במטרה לקבל מערכות שעות סופיות (לאחר שינויים ותיקונים) של מורים נכון לסוף שנת הלימודים תשס"ה.

(5) בית הספר העביר לביקורת דוח "ריכוז ציוני תלמידים בכיתה לפי קבוצה" ממנו לא ניתן היה להפיק מערכת שעות לכל מורה ומורה. סגנית מנהל בית הספר, המשמשת

בתפקידה גם כאחראית מערכת שעות, מסרה לביקורת כי בחודש אוגוסט 2005 מחקו את נתוני מערכת שעות המורים מהמערכת הממוחשבת, מאחר והחלו להזין נתונים אודות שנת הלימודים תשס"ו. מינהלן בית הספר מסר לביקורת כי נכון לאותו מועד, פלטי המערכות עבור שנת הלימודים תשס"ה נגרסו ועל כן לא ניתן לשחזר המידע.

(6) מאחר ובית הספר לא העביר לביקורת הנתונים הרלוונטים שהתבקשו, לא היה באפשרות הביקורת להשוות הנתונים שדווחו, כפי שנעשה ביתר בתי הספר.

(7) עוד מסרה סגנית מנהל בית הספר, כי במהלך שנת הלימודים חלו שינויים במערכות השעות מאחר והוחלט בבית הספר להגיש לבגרות חורף בחלק ממוקצעות הלימוד.

(8) מהסיבות לעיל, הביקורת השוותה בין מערכת השעות למורה לבין דוח מצבת מורים, המעודכנים נכון לחודש נובמבר 2004 (מועד הורדת תוכן המחשבים בבית הספר על ידי הביקורת).

(9) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיטוט הממצאים, בהתייחס לסעיפים שלעיל, כדלקמן:

"לא הועברו לביה"ס הנחיות בדבר גניח המערכות הישנות".

(10) כמצוין לעיל, נמצא כי עבור כל שעה שמורה עירייה עובד בחטיבה, שלא בהתאם להסכם שאילה השאלה, העירייה אינה מקבלת החזר מהמשרד ובגין כל שעה שמורה משרד עובד בתיכון, נמצא כי המשרד מקזז כספים מחשבון העירייה.

(11) מניתוח הנתונים לשנת תשס"ה עולה כי שעות מורי העירייה, שאינן לפי ההסכם, מסתכמות ב- 631 שעות ואילו שעות מורי המשרד, שאינן לפי ההסכם, מסתכמות ב- 416 שעות.

42. הביקורת סכמה מספר שעות הוראה בחטיבה, לפי מערכת השעות למורי עירייה שלא עמדו בהיקף משרה של 8 שעות שבועיות לפי ההסכם "שאיילה השאלה".

הביקורת קיבלה מסגן מנהל אגף מת"ש בעירייה עלות ממוצעת בגין כל מורה לשעת הוראה, לא כולל רכיבים סוציאליים.

החישוב השנתי הינו לפי 52 שבועות, כפי שנמסר לביקורת מסגן מנהל אגף מת"ש.

לדוגמה, מורה עירייה שהיקף משרתו בתיכון היה נמוך מ- 8 שעות שבועיות ולימד בחטיבה 4 שעות שבועיות, בעלות ממוצעת של 60 ש"ח לשעה. העלות השבועית בגינה תישא העירייה (המשרד לא יעביר לעירייה כסף עבור שעות אלה שלא עמדו בתנאי ההסכם "שאיילה השאלה") הינה $4 * 60 = 240$ ש"ח לשבוע ולפי חישוב של 52 שבועות בשנה - 12,480 ש"ח.

הטבלה מציגה את הגירעון הכספי לעירייה לפי השיבוץ, כפי שעולה משיבוץ במערכת השעות:

שם בית הספר	שעות הוראה בחטיבה שלא לפי הסכם "שאלה" השאלה"	עלות לשבוע בש"ח	עלות שנתית בש"ח
עירוני ד'	257	16,083	836,326
עירוני ה'	82	5,677	295,202
עירוני ז'	124	8,598	447,101
עירוני ח'	39	2,138	111,181
עירוני ט'	63	4,147	215,661
עירוני י"ב	0	0	0
שבח מופת	<u>66</u>	<u>5,243</u>	272,659
	<u>631</u>	<u>41,887</u>	2,178,130

43. מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת כי בשנת הלימודים תשס"ד היתה אי עמידה בתנאי ההסכם ועל כן הגישה בקשות חריגה מנומקות ומקצועיות למשרד. העירייה קיבלה את מלוא הכסף, למרות החריגות בשיבוץ. גם בשנת הלימודים תשס"ה היו חריגות בשיבוץ בחלק מבתי הספר. הנזק הסתכם מעל 2 מליון שקלים. לאחר בקשות מיוחדות שהגישה למשרד "להכשרת" המורים הוחזר הכסף לעירייה.

44. עוד מסרה כי החריגות בשיבוץ מתבררות בדרך כלל אחרי תאריך 1 בספטמבר, כאשר לא ניתן לשנות שיבוץ המורה. ולכן קיימים כללים להגשת בקשות לשיבוץ חריג, מסיבות פדגוגיות, לוועדת חריגים, במהלך הקיץ.

פרק ב - היקף ואחוז משרה

רקע

45. מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת כי הגדלת אחוזי משרה אפשרית רק לאחר שיבוץ כל המורים הקבועים במערכת הלימודים.
46. עוד הוסיפה כי כל העסקה מעל 100% משרה מחייבת הגשת נימוקי מנהל בית הספר ואישורי העירייה והמשרד.
47. 100% משרה מחושבת לפי שעות, כדלקמן:
משרה מלאה למורה:	24 שעות שבועיות
מורה בגיל 50-54:	22 שעות שבועיות
מורה מעל גיל 55:	20 שעות שבועיות
- (עבור מנהלי בתי ספר וסגניהם, מספר השעות השבועיות הנדרשות ל- 100% משרה קטן במדרגות של 1 ש"ש ולא 2 ש"ש, בכל אחת מקבוצות הגיל המצוינות לעיל).
48. מורה יכול ללמד במספר בתי ספר.
49. אין להעסיק נושא תפקיד מעל ל- 140% משרה, בכלל עבודתו, כולל עבודה אצל מספר מעסיקים ובעלויות שונות (כגון: שעות תקן עירייה, שעות תקן משרד, שעות יובל חינוך, שעות פנימיות יום המשולמות על ידי יובל חינוך).
50. נושא תפקיד העובד בהיקף של 140% חייב להימצא בבית הספר 5 ימים מלאים.
51. סגנים למנהלי בתי ספר, ניתן להעסיק עד 150% משרה.
52. היקף משרת מנהל בית הספר לא תעלה על 175%.
53. כאשר מורה רוצה להגדיל היקף משרתו, על מנהל בית הספר לדאוג להחתיים המורה על מסמך, לפיו ההגדלה הינה זמנית בלבד ולמורה לא תהייה דרישה להיקף משרה גדול יותר בעתיד. מורה המבקש להגדיל משרתו מעבר לשעתיים נוספות, אמור ללמד השעות הנ"ל במסגרת עבודה ב"יובל חינוך".

ממצאים

54. הביקורת השוותה נתונים בין דוחות מצבת מורים ששלחו מנהלי בתי הספר למנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה, לבין מערכות השעות הקיימות בבתי הספר, לשנת הלימודים תשס"ה.

55. בגין כל מורה, בכל אחד מבתי הספר, סכמה הביקורת מספר שעות ההוראה בחטיבה ובתיכון, כפי שהופיעו במערכת שעות למורה, לשנת הלימודים תשס"ה.
56. סך היקף משרת המורה כלל חישוב שעות הוראה בתוספת גמול בגרות, שעות גמול חינוך, שעות תפקיד כגון רכזות וסגנות, שעות ייעוץ לימוד במועדוניות, פנימיות יום, לימוד כיתות מחוננים וכדומה.
57. מההשוואות עולה כדלקמן:
- א. בכל אחד מבתי הספר קיימים מורים שהיקף משרתם, שחושב לפי שעות הוראה במערכת השעות בתוספת הגמולים יעוץ, תפקיד, חינוך ובגרות (כפי שדווחו בדוח מצבת מורים), אינו תואם להיקף משרתם כפי שדווח בדוח מצבת מורים. ההפרש נובע מסך שעות ההוראה השונה המופיע במערכת השעות מחד גיסא ובדוח מצבת מורים מאידך גיסא.
- ב. בכל בתי הספר נמצאו מורים שסך היקף משרתם לפי מערכת השעות גבוה מסך היקף המשרה שדווח בדוח מצבת מורים.
- ג. בכל אחד מבתי הספר נמצאו מורים שסך היקף משרתם, לפי מערכת השעות, נמוך מהדיווח בדוח מצבת מורים.
58. מנהל בית הספר עירוני ז' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:
- "היקף משרת המורה בנויה גם משעות אפקטיביות גם משעות תקניות, מתפקיד, חונכות, ייעוץ, גמולי בגרות ועוד שאינם מופיעים במערכת המורים. לפיכך, יתכן ומורה במצבת המורים היקף המשרה שלה נמוך בעוד במערכת השעות יש לה יותר שעות אפקטיביות (שאינן מופיעות במצבת). שעות התפקיד וגמול בגרות (ועוד...) מופיעים במצבת המורים בהיקף המשרה בעוד שעות אלו אינן מופיעות במערכת השעות – מכאן נובע הפער".
59. מנהל בית הספר עירוני י"ב כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כי:
- ".. שעות החינוך למחנכים או שעות יועצות או בעלי תפקידים כמו סגנים או רכזי נושאים אינם מופיעים במערכת השעות או לחלופים (הטעות במקור) אם אינו יודע ששעות כוכב או שעות ישיבות המורים אינם מחושבות בהיקף שעותיהם...".
60. הביקורת מדגישה כי הפער נובע אך ורק בשעות ההוראה למורה בכיתה, כמצוין לעיל. מאחר והביקורת לקחה בחשבון את יתר המרכיבים, שאינם מופיעים במערכת השעות ומופיעים במצבת המורים (כגון: שעות גמול חינוך, בגרות, תפקיד וכדומה) בשיקלול השעות, כפי שדווחו בדוח מצבת מורים על ידי בית הספר, הסבריהם של מנהלים אלה אינם מקובלים על הביקורת.
61. כמו כן, הביקורת לא כללה בחשבון שעות ההוראה, שעות במערכת שעות המוגדרות כשיבוט, מפגשים, ריכוז בוקר, תורנות הנהלה וכדומה.

62. ככלל, הביקורת היתה בקשר רציף עם מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה למתן הסברים והנחיות, בנוגע לכללי הדיווח השונים. השיטה לפיה נערכה ההשוואה, אושרה על ידי מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה.

63. מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת כי הסבר אפשרי לכך שסך המשרה בפועל גבוה מהמדווח בדוח מצבת מורים עשוי להיות על חשבון שעות עבודה עתידיות או שעות שעבדו בעבר. כלומר, מורה שלפי מערכת שעות עבד בשנת הלימודים תשס"ה יותר שעות משדווח בדוח מצבת מורים, בשנת הלימודים הבאה יתכן ויעבוד פחות מהדיווח וכך המאזן הכללי ישמר.

64. להלן פירוט מספר המורים להם נמצאה חריגה בסך היקף המשרה, בכל אחד מבתי הספר:

שם בית ספר	סך היקף המשרה גבוה מהדיווח	סך היקף המשרה נמוך מהדיווח
עירוני ד'	26	16
עירוני ה'	15	19
עירוני ז'	13	20
עירוני ח'	10	32
עירוני ט'	17	18
עירוני י"ב	11	6
שבח מופת	32	35

65. הביקורת ניסתה לאתר את מהות אי ההתאמות בסך היקפי המשרה והשוני בדיווחים. להלן דוגמאות לממצאים חריגים שהעלתה בדיקת מערכת השעות בכל אחד מבתי הספר:

א. עירוני ד'

(1) אחראי מערכת בבית הספר מסר לביקורת כי מערכת השעות אינה מתארות תמיד את תמונת המצב האמיתית, מאחר והתוכנה אינה מאפשרת ביטוי לשעות נוספות שהמורה מלמד, לדוגמה: מורה המלמד קורס בחופשות יירשמו לו במערכת השעות עוד 3 שעות ביום מסוים, כאשר בפועל לא מלמד אותם באותו יום אלא במהלך החופשה. עוד מסר כי קיימים מורים בבית הספר המלמדים יותר שעות ממה שדווחו, סיבה אחת לכך הינה שדיווח שעות נוספות יגרום לחריגה בהיקף המשרה מעל 140%.

(2) המורה ס ג – המורה רשאית לקבל עד מקסימום 18 שעות תפקיד. בית הספר לא דיווח כלל על שעות תפקיד במקום המיועד בדוח מצבת מורים, אך דיווח

בעמודת הערות כי למורה 24 שעות ניהול. המשמעות הינה שהדיווח גרם לכך שביט הספר הפחית את מכסת "פילוח התפקידים" שלו (בכך שלא מילא השעות במקום המיועד) ואילו לחילופין המורה קיבלה שכר בגין 24 שעות ניהול, חריגה של 6 שעות מהמותר.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"המורה הנדונה הינה סגנית מנהל האחראית על קמפוס החטיבה הצעירה. מטבע תפקידה המיוחד והאחריות הרבה המוטלת עליה בניהול עצמאי של מבנה הרוחק גיאוגרפית מביה"ס (והנמצא ברח' ועידת קטוביץ'). למורה אישור חריג ממנהל החינוך לקבל שעות תפקיד מעבר ל-18 ש"ש."

מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"...בתשס"ה נמנענו מצמצום 24 שעות התפקיד של שני סגנים בשני סניפים בעיר, כולל סג בסניף של עירוני ד', אך הודענו כי להבא, סגן יוכל לקבל מכסימום 18 ש"ש ניהול..."

לא היה אישור מראש, כיון שערך אותה שנה לא הייתה הקפדה על שעות התפקידים בבתי הספר לפי מורים, אלא לפי אחוז תפקידים ס"ה. בדיקה זו התהדקה בהדרגה בשלוש שנים אחרונות."

הביקורת מבקשת לציין כי מעבר לאישור בדיעבד ממינהל החינוך, בית הספר לא דיווח כלל על שעות תפקיד בגין המורה (גם בגין 18 שעות תפקיד) במקום המיועד לכך בדוח מצבת מורים.

(3) המורה ש מ – למורה יש מחסור של שעתיים בהשוואת מערכת השעות לדיווח. בנוסף המורה מדווחת על 24 שעות תפקיד, בעוד שהמקסימום שרשאית לקבל הינו 18 שעות.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"צודקת הביקורת. חוקי שעות עבודת סגנים לא יושמו כהלכה בשנה"ל תשס"ה. הלקח נלמד עצמאית ויושם בשנה"ל הנוכחית."

(4) המורה ע א – המורה מקבלת גמול חינוך בתיכון. במערכת השעות של המורה לא מופיעות כלל שעות הוראה או שעות חינוך אחרות בכיתה.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"המדובר ביועצת המלווה כיתה ייחודית שתלמידיה מפוזרים בכיתות הרגילות. עבודתה של המורה עם התלמידים היא עבודה פרטנית..."

- (5) המורה ש א – המורה מחנכת כיתה ולכן זכאית לקבלת גמול חינוך. המורה לא דווחה בדוח מצבת מורים כזכאית לגמול חינוך במקום המיועד לכך.
מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:
"בפועל גילינו השנה 2 מורים שלא קיבלו בשנה שעברה גמול חינוך למרות שהיו זכאים לו. ... המורות קיבלו את המגיע להם (הטעות במקור) רטרואקטיבית."
- (6) המורה קי – מהשוואת מערכת השעות לדיווח נמצא כי המורה מלמד, לכאורה, 10 שעות נוספות מעבר לדיווח. הביקורת מצאה כי בתאריך 14 אוקטובר, 2004, דווח המורה על 12 שעות עבודה ביוכל חינוך (שעות אפקטיביות). בתאריך 8 נובמבר, 2004, דווח המורה על הפסקת עבודתו בגין אותן 12 שעות אפקטיביות.
מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:
"בביה"ס יש מספר מורים התורמים שעות הוראה (ולעיתים שעות רבות) ומכאן האפשרות לאי הלימה. בנוסף מערכת השעות למורה הנדון נבנתה כדי שיעביר חוג העשרה מיוחד. המורה התחיל המלאכה ונטש אותה מסיבות מקצועיות לאחר זמן מוגדר."
המורה מ ג – מהשוואת מערכת השעות לדיווח נמצא כי המורה מלמד, לכאורה, 6 שעות נוספות מעבר לדיווח. הביקורת מצאה כי בתאריך 14 אוקטובר, 2004, דווח המורה על 9.6 שעות עבודה ביוכל חינוך. מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת כי בתחילת שנת הלימודים סירב המורה לעבוד ביוכל חינוך ומאחר ו-9.6 שעות שבועיות ביוכל חינוך שווה ערך כספי ל-6 שעות הוראה, תוגמל המורה, אך צורת דיווח זו אינה תקינה.
מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:
"המורה היה בשבתון מלא ולכן הוגבל בשעות ההוראה המותרות. מאחר והמורה בחר לעבוד למרות הכל וביה"ס היה זקוק לשירותיו הטובים, שולמו לו שעות הגדלה ביוכל חינוך. המורה הקדיש לתלמידיו שעות רבות מעבר להוראה בפועל בכיתה והנהלת ביה"ס החליטה לתגמלו על כך."
- (8) המורה ש ב – מהשוואת מערכת השעות לדיווח נמצא כי המורה מלמדת, לכאורה, 3 שעות נוספות מעבר לדיווח. הביקורת מצאה כי המורה קיבלה בחודש ינואר 2005, תשלום חד פעמי בגין 50 "שעות תגבור מתמטיקה יא", יב" עבור 18 ימי עבודה.
מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

“המדובר במורה שהובילה קבוצת תלמידים חלשים לבגרות חורף במתמטיקה מעבר לשעות ההוראה הרגילות שלה. חלק משעות הוראה חריגות אלו מצאו את ביטויין במערכת השעות. הדיווח בשעות אפקטיביות היה תקין.”

(9) המורה פ ד - מהשוואת מערכת השעות לדיווח נמצא כי המורה מלמדת, לכאורה, 13 שעות נוספות מעבר לדיווח. הביקורת מצאה כי בתאריך 26 אוקטובר, 2004, דווחה המורה על 13 שעות עבודה ביובל חינוך בחודש נובמבר 2004, שונה היקף השעות ל- 25. בנוסף, בחודש יוני 2005, קיבלה המורה תשלום חד פעמי בסך 297 ש"ח.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

“המדובר במורה זמנית שכל משרתה בביה"ס שולמה דרך יובל חינוך. המורה התחילה חוג העשרה בביה"ס ומאוחר יותר החוג נסגר. יתכן ומכאן אי ההלימה בין הדיווח למערכת. במהלך השנה שונה שיבוץ המורה מספר פעמים, דבר שמצא את ביטוי בדיווחים ליובל. בנוסף ביובל חינוך טעו בקביעת הותק למורה והטעות תוקנה ומכאן לדעתנו התשלום החד פעמי.”

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בנוגע לתוכנת מערכת השעות כ:

“כלי זה מטרתו לנהל את חיי היום יום בביה"ס ולא לתת תמונה על היקף משרתו של מורה, לשם כך יש כלים אחרים. למשל מורה שזוקק להעביר מסרים ברשת האינטרנט לכיתה מסויימת (למשל אחראי מערכת) ירשם במורה בכיתה למרות שאין הדבר כך. מורים תורמי שעות, מורים מעבירים קורסים מרוכזים, מורים נותנים שעות אישיות. לכל אלו ביטוי יוצא דופן במערכת השעות ולעיתים יוצר למראית עין חוסר התאמה עם הדיווח לתשלום ומצבת ביה"ס.”

ב. עירוני ה'

(1) בשנת הלימודים תשס"ד הועסקו בבית הספר שני מורים, לגביהם איתרה הביקורת הבדלים בין דוח מצבת המורים לבין שעות העבודה בפועל.

(2) בשיחה שערכה הביקורת עם המורים הנ"ל, הוצגו בפניהם ההבדלים שנמצאו והמורים לא הכחישו את העובדה כי דיווח מצבת המורים מראה שעבדו שעות רבות יותר מאשר השעות שעבדו בפועל.

(3) מנהלת משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת כי אחד מהמורים הודה בפניה שמנהל בית הספר דאז הגיע עמו להסכם כי עבור כל שעת לימודים, שילמד בפועל, ידווח המנהל שעבד שעה וחצי. כלומר, המורים הנ"ל עבדו פחות שעות ממה שדווח לגביהם וקיבלו שכר עבור שעות שלא בוצעו בפועל.

4) הביקורת פנתה לבית הספר בבקשה לקבל מערכות השעות של העובדים הנ"ל בשנת הלימודים תשס"ד. המורה האחראית על הרכבת מערכת השעות הפנתה הביקורת לקבלת תשובות מסגן מנהל בית הספר, האחראי על המערכת, מאחר ולדבריה אינה משמשת בתפקיד "אחראית מערכת שעות" ואינה יודעת היכן מצויה, אם בכלל, מערכת שעות לשנת הלימודים תשס"ד. סגן מנהל בית הספר הפנה הביקורת חזרה למורה הנ"ל.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:
"לקראת שנה"ל תשס"ה, עם כניסתי לתפקיד, חוקנו היקפי המשרות של שני המורים המוזכרים בדו"ח ... תיקון זה נעשה בידיעתה והנחייתה של מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה. בנוסף לכך אנו מקפידים לקיים את ההנחיות ..."

ג. שבח מופת

1) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
"א. להיקף משרה גבוה מהדיווח – בתוך מערכת השעות משובצות השעות של המערך המסייע, השעות האפקטיביות הקבועות והזמניות. שעות אלה אינן תקניות ואינן מופיעות בדווח.

"ב. סך היקף המשרה נמוך מהדיווח – שעות התפקיד לא שובצו במערכת על מנת לאפשר עבודה גמישה של בעלי התפקידים. בפועל כל בעלי התפקידים עבדו בדיוק עפ"י מס' השעות המדווחות.

בנוסף, מורים האחראים על פרויקטים בתחום המטכנולוגי, בשכבות יא', יב', יג', יד', קובעים את המפגשים הפרטניים ע"פ קבוצות קטנות של תלמידים בהתאם למערכת השעות של כל תלמיד בנפרד. המערכת חייבת להיות גמישה להנחיה שוטפת עד לקביעת מועדי הגשת הפרוייקטים. במקרים רבים המפגשים מתקיימים אחה"צ עד לשעות 17:00-18:00."

הביקורת מדגישה כי שעות התפקיד נלקחו בשיקול היקף המשרה, כפי שדווחו במצבת מורים על ידי בית הספר, וללא קשר לרישומם במערכת השעות. כך שהסיבה להיקף משרה נמוך אינה יכולה לנבוע מההבדלים בשעות התפקיד.

66. מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת כי מנהלי בית הספר לא הקפידו להחתים מורים על ויתור לדרישה עתידית להגדלת בסיס המשרה למורים שקיבלו הגדלה בשנים קודמות. כתוצאה מכך בשנת הלימודים הנוכחית, תשס"ו, העירייה אולצה להגדיל את בסיס המשרה למורים הנ"ל.

67. מהבדיקה עולה כי בבתי הספר ישנם מורים שהיקף משרתם בשנת הלימודים תשס"ה היה גבוה מ-140%. להלן הממצאים החריגים:

א. עירוני ח'

- (1) בית הספר העסיק מורים בפנימיית יום/מועדניות.
- (2) הביקורת פנתה לבית הספר בבקשה לקבל שמות המורים המועסקים והיקף שעות המשרה שלהם בפנימיית יום/מועדנית.
- (3) נכון למועד כתיבת דוח הביקורת, טרם קיבלה הביקורת רשימת המורים והיקף משרתם בפנימיית יום/מועדנית.

ב. עירוני ט'

- (1) בית הספר העסיק מורים בפנימיית יום/מועדניות.
- (2) הביקורת פנתה לבית הספר בבקשה לקבל שמות המורים המועסקים והיקף שעות המשרה שלהם בפנימיית יום/מועדניות.
- (3) נכון למועד כתיבת דוח הביקורת טרם קיבלה הביקורת רשימת המורים והיקף משרתם בפנימיית יום/מועדניות.
- (4) מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיטוט הממצאים, בין השאר, כדלקמן:
"... תמונת המצב כפי שצולמה ביום הביקורת הינה תמונת מצב בזמן מסוים וזהה לזמן הדיווח.
מערכת השעות הינה דינמית ומשתנה במהלך השנה למרות שהדיווח נשלח בתחילת השנה.
הסימסטר הראשון אינו דומה לסימסטר השני במערכת המורים.
חלק מן המורים נרשמו בשעות אפקטיביות במערכת.
ללא ספק, ההערות הם (הטעות במקור) במקום, על ביה"ס ללמוד ולפעול בהתאם".
 הביקורת מציינת כי מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה כי על מנהלי בתי הספר לעדכן הדיווח לעירייה, בדוח מצבת המורים, בעת ביצוע שינויים במערכת השעות. תשובתה של המנהלת כי תמונת המצב שיקפה מצב הנכון למועד הורדת המידע ממחשבי בית הספר, אינה מגובה בעדכון העירייה בשינויים שבוצעו כביכול. כמו כן, מערכת השעות שנתקבלה מבית הספר הינה נכונה לסוף שנת הלימודים, כך שלא בוצעו שינויים נוספים בשיבוץ המורים, ודיווח זה אמור להיות סופי.

ג. עירוני י"ב

- (1) בית הספר העסיק 6 מורים בפנימיית יום: 4 מורי משרד ו-2 מורי יובל חינוך.
- (2) המורה סעהינו מורה משרד. היקף משרתו הקבוע הינו 24 שעות שבועיות. המורה שימש כרכז משמעת חברתי וכמחנך.

- (3) המורה מדווח בדוח מצבת מורים בגין 16 שעות שבועיות בתיכון, 8 שעות שבועיות בחטיבה ו-16 שעות שבועיות בפנימיית יום. סך היקף משרת המורה 40 שעות שבועיות, המהוות 167% משרה.
- (4) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:
"... שכל המורים שהיקף משרתם הוא 100% כיהנו כרכזי מעדונית בהיקף של 17 ש"ש באישור ובידיעה, הרי אי אפשר להוריד משעות המורה שהינו קבוע בשעות משרד או רשות ובמקום השעות האלה יקבל שעות אפקטיביות כרכז מעדונית" (הטעות במקור).
- (5) הביקורת ביקשה לקבל ממנהל בית הספר, אישור על העסקת המורה הנ"ל בהיקף משרה של 167%. עד למועד כתיבת דוח הביקורת טרם נתקבל האישור ממנהל בית הספר.

פרק ג - גמול פיצול כיתות

68. מורים זכאים לתוספת במשכורת בגין לימוד במספר כיתות לימוד (להלן – "גמול פיצול").
69. מורה המלמד בהיקף משרה של 95%-79% זכאי לתוספת גמול פיצול במידה ולימד בלפחות 5 כיתות שונות.
70. מורה המלמד בהיקף משרה 95% ומעלה זכאי לתוספת גמול פיצול במידה וילמד בלפחות 6 כיתות.
71. הוראת שפות (כגון ערבית, אנגלית וצרפתית) מקנה גמול פיצול בגין לימוד 4 כיתות לפחות.
72. מנהל בית ספר אמור לדווח על הפיצול למנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בטופס "פיצול כיתות" ידני. הפיצול אמור להיות תואם לסך המשרה של המורה בדוח מבנה פדגוגי ודוח מצבת המורים.
73. הביקורת בדקה מערכות השעות של מורי עירייה עבור שנת הלימודים תשס"ה, הרשומים כזכאים לגמול פיצול.
74. להלן הממצאים החריגים שאותרו בכל אחד מבתי הספר:

א. עירוני ד'

(1) המורה י א לימדה ב-5 כיתות: 1ז, 2ז, 3ז, 4ז, 6ח.

הנ"ל לימדה תנ"ך, חינוך/מורשת וכישורי חיים.

היקף משרת המורה שדווח בדוח מצבת מורים על ידי בית הספר היה 100%.

(2) מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:
 "מדובר בשגיאה בדיווח. המורה אכן לא היתה זכאית לגמול הפיצול."

ב. עירוני ז'

(1) המורה א מ לימדה ב-3 כיתות: יא2, יא3, יב4.

(א) הנ"ל לימדה ספרות והבעה.

(ב) היקף משרת המורה שדווח בדוח מצבת מורים על ידי בית הספר היה 83.33%.

(2) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"רוב שעות עבודתה היו ביוזם חינוך, גם בשעות אפקטיביות. המורה מ. א. לימדה הרבה יותר כיתות (שרובן היו בשעות אפקטיביות) לכן, לא ברורה החרגה".

מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"המורה מקבלת גמול פיצול רק עבור השעות התקניות. על פי דוח לגמול פיצול כיתות, שהגיע אלי בספטמבר, המורה דווחה על שיבוץ ב 4 כיתות. לא הייתה התאמה בין המופס למצבת, ולפיכך הוחזר לתיקון בביה"ס, וחזר מתוקן ל-3 כיתות. המופס הועבר לבדיקת זכאות לגמול למשאבי אנוש. נמצא שאינה זכאית לגמול פיצול.

כל הכיתות במופס דיווח פיצול חייבות (ההדגשה במקור) להופיע במערכת. מאחר שלי אין מערכת שעות של המורים, אני מתבססת על דיווח מנהל בית הספר, ומשווה רק את ההיקף למצבת המורים, בחלוקה לחט"ב ולחט"ע. החל בחש"ו יש מערך מורה (ההדגשה במקור), המפרט את הכיתות וקבוצות הלימוד בהן המורה משובץ, ולפי מערך זה משלמים גמול פיצול."

ג. עירוני ח'

(1) המורה ח ו לימדה ב-3 כיתות: ח1, ח2, ח2.

הנ"ל לימדה לשון והבעה.

היקף משרת המורה שדווח בקובץ מצבת מורים על ידי בית הספר, טרם יציאתה לחופשת לידה, היה 37.5%.

(2) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס

לסעיף זה, כדלקמן:

"המורה דווחה לגמול פיצול ע"פ הנוהל ואושרה לאחר בדיקה של מנהלת פיתוח משאבים".

לביקורת הועבר ממנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה טופס "הודעה על גמול פיצול למורה" לשנת הלימודים תשס"ה נכון לתאריך 9 לנובמבר, 2004, החתום על ידי מנהל בית הספר. בטופס זה דווחה המורה בגין לימוד ב- 4 כיתות: ט2, י2, יב1, יב3.

מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כי הטופס שנמצא בידי הביקורת הינו היחיד, שדווח על ידי עירוני ח' ובו 4 כיתות. כמו כן הוסיפה "הטופס אינו תואם למערכת (ההדגשה במקור). המורה מלמדת גם בישיבת בר-אילן. כל מנהל מדווח על חלקו, במשאבי אנוש מאחדים את שני הדיווחים ומשלמים למורה, כאילו עבדה בבי"ס אחד... על פי מערכת השענות של 3 כיתות בלבד לא הייתה זכאית לגמול... הבעיה המסתמנת מדיווח ביה"ס היא אי התאמה בין טופס הפיצול למערכת השענות."

ד. עירוני ט'

- 1) המורה רו לימד ב-4 כיתות: ט5, י6, יא5, יב6. הנ"ל לימד מדעי המחשב, ויז'ואל בייסיק וחינוך. היקף משרת המורה שדווח בדוח מצבת מורים על ידי בית הספר היה 91.67%.
- 2) המורה צה לימדה ב-5 כיתות: ט3, י5, י2, י3, י5. הנ"ל לימדה מדע, ביו רפואה, ביולוגיה וחקר. היקף משרת המורה שדווח בדוח מצבת מורים על ידי בית הספר היה 100%. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
"לא ברור למה הכוונה ואין מספיק מידע כדי להבין ולהגיב".
הביקורת פנתה למינהל בית הספר במטרה להסביר לה כוונתה של זו הראשונה ונענתה כי יפנה למנהלת על מנת שזו תפנה ישירות לביקורת. נכון למועד כתיבת דוח הביקורת, המנהלת טרם יצרה קשר עם הביקורת.

פרק ד - שעות הוראה

רקע

75. מנהל בית ספר מחוייב ללמד לפחות 6 שעות הוראה שבועיות בתיכון.

76. מורי עירייה או משרד, המשמשים בתפקיד סגנים, אמורים ללמד לפחות 10 שעות הוראה כולל שעות גמול חינוך ושעות גמול בגרות בתיכון או בחטיבה, בהתאמה.
77. מורי עירייה או משרד, המשמשים בתפקיד יועצים, אמורים ללמד לפחות שליש מבסיס משרתם בבית הספר.
78. מורי עירייה חדשים או זמניים אמורים ללמד רק בתיכון.

ממצאים

79. הביקורת בדקה מערכת השעות למורה לשנת הלימודים תשס"ה, בכל אחד מבתי הספר:
- מספר שעות הוראה בתיכון של מנהלים;
  - מספר שעות הוראה בתיכון של סגנים עובדי עירייה;
  - מספר שעות הוראה בתיכון של יועצים עובדי עירייה;
80. שעות לימוד מורי עירייה חדשים.

מבדיקה שערכה הביקורת במערכות שעות של המנהלים, עולה כדלקמן:

שם בית הספר	מספר שעות הוראה של המנהל/ת בתיכון
עירוני ד'	0
עירוני ה'	0
עירוני ז'	5
עירוני ח'	4
עירוני ט'	4
עירוני י"ב	4
שבח מופת	0

81. להלן תגובות מנהלי בתי הספר לממצאים החריגים:

א. עירוני ד'

מנהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה למיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"נושא חובת שעות הוראה למנהל נתון לדיון ולוויכוח. הביקורת צודקת בקביעה לשנה"ל תשס"ה. בשנה"ל תשס"ז תוקן התכנון והפילווח."

ב. עירוני ה'

מנהלת בית הספר עירוני ה' כתבה בתגובתה למיוטת הממצאים, בין השאר כדלקמן:

“... בגלל העובדה שתחילת עבודתי בביה”ס חלה בסוף חודש אוגוסט, כאשר מערכת השעות הייתה מוכנה, שובצתי בהוראה בחט”ב ב-4 ע”ש ואכן לימדתי אותם בפועל לאורך כל שנה”ל תשס”ה. בשנה”ל תשס”ו אני מלמדת 6 ע”ש בחט”ב.ע.”

ג. עירוני ח'

(1) מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

“מנהל בית הספר מלמד כ 12 ע”ש לכן לא הגיוני שנמצאו רק 4 ע”ש.”

(2) הביקורת מציינת כי לפי מערכת השעות שהעביר בית הספר לביקורת, מנהל בית הספר מלמד 4 שעות שבועיות בתיכון ובסך הכל 7 שעות שבועיות בלבד.

ד. שבח מופת

(1) מנהל בית הספר שבח מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

“מנהל ביה”ס מלמד 6 ע”ש, ויותר.

שעות המנהל אינן מופיעות במערך משום שהכיתות אותן מלמד המנהל משתנות משבוע לשבוע – כך עובר המנהל את כלל הכיתות בביה”ס.”

(2) מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה מסרה לביקורת שאם מנהל לא מלמד שעות הוראה בכיתה, מורה אחר מקבל כסף עבור לימוד אותן שעות. המשמעות היא שהמנהל מקבל שכר עבור שעות תפקיד, גמול וכדומה במקום שעות הוראה בכיתה ובנוסף העירייה משלמת שעות הוראה למורה.

(3) מבדיקה שערכה הביקורת במערכות שעות של הסגנים, אותרו המקרים החריגים, שלהלן:

שם בית הספר	שם הסגנים	מספר שעות הוראה כולל גמול חינוך וגמול בגרות בתיכון
עירוני ז'	ג ע	0
שבח מופת	ב א	0

82. להלן תגובות מנהל שבח מופת לממצאים החריגים:

מנהל בית הספר שבח מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

“חטיבת הביניים בבית ספרנו היא גדולה ומורכבת (כ-70 תלמידים).

מנהל חט”ב אינו מסוגל להתפנות להוראה בחט”ב, כך היה מקובל מזה שנים.

עתה, משההוראה הובהרה תוקן העניין".

83. מבדיקה שערכה הביקורת במערכות שעות של היועצים, אותרו המקרים החריגים, שלהלן:

שם בית הספר	שם היועצים	מספר שעות הוראה בתיכון	בסיס המשרה
עירוני ד'	עא	0	24
	דו	0	20
עירוני ה'	פל	0	20
עירוני ז'	בי	0	20
שבח מופת	בי	4	24
	דש	5	24

84. להלן תגובות מנהלי בתי הספר לממצאים החריגים:

א. עירוני ד'

מנהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה כדלקמן: "הביקורת צודקת, היועצות טענו לדיון בנושא מול מפקחת על היועצות במשרה"ח. בפועל הדבר תוקן בתכנון בפילוח ביה"ס לשנה"ל תשס"ו".

ב. עירוני ה'

מנהלת בית הספר עירוני ה' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן: "... היועצת פל מלמדת בשנה"ל תשס"ו בפועל 7 ש"ש".

ג. עירוני ז'

מנהל בית הספר עירוני ז' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן: "י.ב. הינה – סגנית ויועצת. כמו כן, הנ"ל נכנסת לכיתות ללמד. חבל שהביקורת לא מצאה את הנתונים הנכונים".

הביקורת מבקשת לציין כי במערכת השעות שקיבלה מבית הספר, לא צוינו שעות הוראה בכיתה. כמו כן, בדוח מצבת מורים שהעביר בית הספר למנהלת משאבים פדגוגיים בעירייה, מדווחת המורה כבעלת 18 שעות תפקיד בחטיבה וכ- 7 שעות ייעוץ בתיכון. בסך הכל היקף משרתה, כפי שדווח בדוח מצבת מורים הינו 26 כך שגם אם שעה זו מייצגת שעת לימוד, גם לפי דיווח בית הספר המורה אינה מלמדת שליש מבסיס משרתה.

מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"יועצת אינה יכולה לשמש במקביל כסגנית..."

ב. התייחסות ביה"ס להוראה במשרתה של היועצת מקורה בכך, שבד"כ היועצות מלמדות כישורי חיים, אבל זה חייב להופיע במערכת, אחרת זה על בסיס מזדמן, וזו אינה כוונת המחוקק. יועצות בבתי הספר מלמדות כל תחום דעת שהוא במסגרת הכשרתן, ורק כאשר אין ליועצת תחום דעת הוראתי/רישיון הוראה לאחד המקצועות, היא מלמדת כישורי חיים / אסטרטגיות למידה / שעורי עזר פרטניים.

ג. על פי כללי המשרד, יועצת אינה יכולה לשמש בתפקיד של סגנית. הגב' במונתה לסגנית בהיותה יועצת, כאשר הכלל לא היה ידוע לביה"ס. (ההדגשה במקור) בתשס"ה הבאתי לידיעת המנהל כלל זה. אין מניעה, שיועצת תמונה לסגנית, כאשר נמצאה מתאימה לכך, אך לא תמשיך בתפקידה כיועצת, תלמד את מכסת השעות הנדרשת מסגן, וביה"ס יציב יועצת חלופית.

ד. כל אחד משני התפקידים מחייב הוראה 8 - 10 ש"ש על פי כללי המשרד.

ה. גם בתשס"ו שובצה גב' ב בשני התפקידים. שיבוצה ב"מערך מורה" לא אושר, ובעקבות זאת הגיש מנהל ביה"ס בקשה חריגה לאישור מערך המורה שלה. מנהל משאבי אנוש חינוך נתן אישור חריג לתשס"ו בלבד, (ההדגשה במקור) ודרש יישור קו על פי הכללים החל בתשס"ז..."

7. שבח מופת

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"א. היועצת ב.י. עבדה 4 ש"ש פרונטלית בכיתה + 3 שעות גמול חינוך + 1 גמול בגרות.

ב. ליועצת ד.ש. - 5 ש' פרונטליות בכיתה, 2.5 ש' גמול בגרות + 0.5 שעות הנחיית פרויקט.

ע"פ ההסבר שלעיל, לכל אחת משתי היועצות 8 ש"ש."

מגהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

" על פי חוזרי מנכ"ל - 1/3 משרה בכיתה (ההדגשה במקור).

במקרה של י ב, 23 ש"ש - ייעוץ 15 + 4 הוראה בתיכון + 1 ג. בגרות + 3 גמול חינוך = 95.8% משרה. כדי שתלמד בפועל 8 ש"ש יש צורך בהגדלת משרתה - לא התאים לביה"ס .

ד ע, 30.5 ש"ש - לפי הדיווח אצלי בפילוח תפקידים במצבת 19 שעות תפקיד, 2.5 גמולי בגרות והשאר - 9 ש"ש הוראה. אין בידי מערכת להשוואה...."

85. מבדיקה שערכה הביקורת במערכות שעות של מורי עירייה חדשים או זמניים, אותרו החריגים כדלקמן:

שם בית הספר	שם המורים	מספר שעות הוראה בתיכון	מספר שעות הוראה בחטיבה
עירוני ד'	זא	3	15
	א א	6	11
	ט א	17	5
	ע א	16	6
	ק ח	0	20
	ר א	3	12
	ק ע	4	15
	א א	4	13
עירוני ח'	הע	5	12
	ק ד	6	5
	י י	7	11
עירוני י"ב	א ס	14	8
שבח מופת	ט ע	6	16
	מ ח	20	2
	פ מ ש	17	4
	ר ל	8	12

86. להלן תגובות מנהלי בתי הספר לממצאים החריגים:

א. עירוני ד'

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"הביקורת צודקת, מורים זמניים הועסקו גם בחטיבת הביניים וזאת בהתאם לצרכים הפדגוגיים של ביה"ס."

ב. עירוני ח'

מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"המורים אושרו ע"י מנהלת פיתוח המשאבים בחלוקת המשרה כפי שצויינה לפי שיקולי שאילה השאלה."

ג. עירוני י"ב

מנהל בית הספר עירוני י"ב כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"מי אמר שמורה עירייה שנובד בחט"ב הדבר הוא חריג – כל עוד נשמר חוק ה- 8 ע"ש?"

הביקורת מציינת כי בהתאם לאמור לעיל, על מורי עירייה חדשים או זמניים, ללמד בתיכון בלבד, ללא התחשבות בעמידה בהסכם "שאיילה השאלה".

7. שבח מופת

(1) מנהל בית הספר שבח מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

• מ.נ. – המורה שובצה שנה ראשונה לחט"ע – 6 ש' בלבד.
המדובר במורה לא קבועה, ללא רשיון הוראה. כשתשלם חובותיה תשובץ בהיקף של 8 ש"ש.

• מ.ח. – אין בעיה!

• פ.מ.ח. – אין בעיה!

• ר.ל. – אין בעיה!

המורים מורי עירייה – משרתם בחט"ע 8 ש' ויותר, ולא חייבים לעבוד בחט"ב." (2) מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"לגבי ביי"ס שבח קיים הסדר מיוחד (ההדגשה במקור) עם גב' מ ג משרד החינוך להחזר שאילה השאלה בידיעה, שהשיבוץ אינו לפי הכללים, כיון שכל המורים היו עובדי עירייה עד תשס"ד. התנאי להמשך "הקלה" זו היה הפחתה הדרגתית של שיבוצים חריגים והגדלת השיבוץ בחט"ב במשרד החינוך. ביה"ס עמד במשימה, והחל בתשס"ו אין הסדר מיוחד (הטעות במקור) לשבח מופת.

המורה ט ומח קבועות על פי חוק עקב וותקן, למרות שבמחשב העירוני עדיין נמצאות בסטאטוס זמני. שתיהן בתהליך השלמת תעודת הוראה .. לפיכך שתיהן רשאיות ללמד בחט"ב.

המורה רל הייתה בתהליך קבלת קביעות, ובניחיים קיבלה קביעות – גם היא הייתה רשאית ללמד גם בחט"ב.

המורה פ מ ש שובצה בניגוד להנחיות, כיון שההסדר המיוחד חל על הותיקים ולא על זמניים חדשים. "

פרק ה - הסמכה

רקע

87. לכל מורה ומחנך בבתי הספר, צריכה להיות תעודת הסמכה להוראה.
88. בעת קבלת מורים לעבודה בבית ספר אין צורך בפרסום מכרז.
89. אישורים ותעודות של מורי עירייה אמורים להימצא בתיקים האישיים של כל מורה, הנמצאים במחלקת משאבי אנוש שבמינהל החינוך בעירייה.
90. החל משנת הלימודים תשס"ה, מורי עירייה מתקבלים לעבודה רק לאחר קבלת אישור ממנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים, במינהל החינוך בעירייה.
91. לאחר שלוש שנות הוראה רצופות כעובד עירייה, המורה מקבל קביעות. במקרים בהם מורה טרם הציג תעודת הוראה (ולא פוטר לאחר שלוש שנים) הנ"ל מוגדר בדוח מצבת כעובד זמני אך לא ניתן לפטרו.
92. המנהלים בבתי הספר מועסקים באמצעות "חוזה בכירים" המתחדש מדי שנה (ללא קביעות) או באמצעות "דירוג דרגה".

ממצאים

93. מבדיקה שערכה הביקורת בתיקיהם האישיים של מורי בתי הספר, עולה כי בחלק מהתיקים לא נמצאה תעודת הוראה, וכן לא עודכן במערכת הממוחשבת של מינהל החינוך בעירייה, כי נתקבלה תעודת הוראה.
94. להלן המקרים שאותרו בכל אחד מבתי הספר:

א. עירוני ד'

- (1) הביקורת דגמה 44 תיקי מורים מתוך 96 מורי עירייה המועסקים בבית הספר.
- (2) בשלושה תיקים לא אותרה תעודת הוראה (י, י, ח, מ, ג מ).
- (3) מנהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:
"הנושא הובא לידיעת המורים ולמיפולם. בפועל להיעדר תעודת הוראה יש השלכה על דרגתם. המורה ח.מ. היתה מורה זמנית – מ"מ למורה בחל"ד".

- ב. עירוני ה'
- (1) הביקורת דגמה 23 תיקי מורים מתוך 50 מורי עירייה המועסקים בבית הספר.
  - (2) הביקורת לא איתרה בתיק אחד תעודת הוראה (א ק).
  - (3) מנהלת בית הספר עירוני ה' כתבה בתגובתה לטיטוט הממצאים, כי המורה א קהעבירה מאז את התעודות החסרות.
- ג. עירוני ז'
- (1) הביקורת דגמה 21 תיקי מורים מתוך 45 מורי עירייה המועסקים בבית הספר.
  - (2) בכל התיקים אותרו תעודות הוראה.
- ד. עירוני ח'
- (1) הביקורת דגמה 16 תיקי מורים מתוך 29 מורי עירייה המועסקים בבית הספר.
  - (2) הביקורת לא איתרה בתיקו של מנהל בית הספר תעודת הוראה.
  - (3) מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיטוט הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
- "מנהל בית הספר הינו רב בעל תואר שני ובעל תעודת הוראה לכן לא סביר שלא נמצאה בתיקו תעודת הוראה. הוא הציג זאת במכרו ובתחילת תפקידו בעירייה".**
- ה. עירוני ט'
- (1) הביקורת דגמה 19 תיקי מורים מתוך 45 מורי עירייה המועסקים בבית הספר.
  - (2) הביקורת לא איתרה בתיק אחד תעודת הוראה (ר ו).
  - (3) מנהלת בית הספר עירוני ט' כתבה בתגובתה לטיטוט הממצאים, בין השאר, כי המורה המוזכר בסעיף זה, היה בתהליך הוצאת תעודת הוראה.
- ו. עירוני י"ב
- (1) הביקורת דגמה 13 תיקי מורים מתוך 20 מורי עירייה המועסקים בבית הספר.
  - (2) בשלושה תיקים לא אותרה תעודת הוראה. (אחש, ח ע, א ס).
  - (3) לביקורת נמסר כי המורה א ס הינו בעל כפל תואר ועל כן זכאי לתעודת הוראה, אך טרם המציא אותה למדור מורים בעירייה.
  - (4) כמו כן, בטופס "שאלון מועמד להוראה לשנת תשס"ד" שהופץ על ידי העירייה, סימנו מורות אלה כי אין בידן רישיון הוראה קבוע. טפסים אלה נחתמו על ידי מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים במינהל החינוך בעירייה.

(5) מנהל בית הספר מסר לביקורת כי למורה שלימדה את מקצוע האיסלם לא היתה תעודת הסמכה מתאימה. לדבריו, הסיבה להעסקתה היתה כי לא נמצא מורה אחר.

ז. שבח מופת

- (1) הביקורת דגמה 57 תיקי מורים מתוך 126 מורי עירייה המועסקים בבית הספר.
- (2) הביקורת לא איתרה בשלושה תיקים תעודות הוראה. (אד, ק ג, מח).
- (3) באחד מהמקרים מדובר במנהל בית הספר, המועסק בחוזה בכירים. מנהל משאבי אנוש במנהל החינוך בעירייה מסר לביקורת כי יתכן והעירייה לא דרשה מהמנהל להציג תעודת הוראה לאור עברו הצבאי בתחום החינוך.
- (4) מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

• א.ד. – המנהל מועסק ב"חווה בכירים".

במכרז שא.ד. זכה במשרת ניהול ביה"ס התקבלה ההחלטה שבשל העובדה שלמועמד יש תואר III בפסיכולוגיה חברתית ותואר ה- II בפסיכולוגיה חינוכית, אין מקום לדרוש תעודת הוראה.

- ק.ג. – למורה יש תעודת הוראה. למורה יש רשיון הוראה מספר 63372.
- מ.ח. – למורה אין תעודת הוראה. המורה קבועה בפועל ונדרשה לסיים לימודיה בהקדם.

ניהול עצמי

95. באוגדן הנחיות מצוין, בין השאר, בנוגע לעקרונות בית ספר בניהול עצמי, כדלקמן:

"בית-הספר עצמאי במידה רבה בהפעלת משאבי האנוש והמקורות הכספיים שלו. המשאבים זמינים לאנשי הצוות, והם רשאים להשתמש בהם בגמישות. האקלים הארגוני בבית-הספר פתוח, ומבוסס על אופנומיה ואמון. בית-הספר מדווח לרשויות המרכזיות על המטרות שהציב לעצמו, על האופן שבו הקצה את משאביו וקבע את סדר העדיפויות שלו, ועל התפוקות החינוכיות והחברתיות שלו".

96. כמו כן נכתב באוגדן הנחיות כדלקמן:

"משרד החינוך, התרבות והספורט והעירייה בנו במשותף תוכנית להקצאה ישירה של סל המשאבים לבית-הספר (שעות תקן לפי תלמיד, סלי שעות ויוזמות אחרים, רמת שידותי היקף, שעות הדרכה, תקציב השתלמויות עובדי הוראה, מילוי מקום), על פי קריטריונים שיוויוניים, שקופים, מוסכמים וידועים מראש, המתחשבים בייחודיותו של בית-הספר.

בית-הספר ישתמש במשאבים אלה, ובמשאבים שייגייס בעצמו ממקורות נוספים, מיוזמות שונות ומחסכון והתייעלות, בהתאם לתוכנית עבודה שתגובש על ידי מנהל בית-הספר וצוותו. התוכנית

תובא לאישור מפקח משרד החינוך, התרבות והספורט ושל מינהל החינוך, התרבות והספורט בעירייה. תוכנית עבודה זו, והתקציב הנגזר ממנה, יהוו בסיס מרכזי לניהול העצמי של בית-הספר.”.

97. לכל בית ספר, יש שני מורשי חתימה, כמפורט להלן:

עירוני ד'	-	מנהלת חשבונות ונציג יובל חינוך
עירוני ה'	-	מנהלת ומינהלנית/סגנית מנהלת
עירוני ז	-	מנהל וסגן מנהל
עירוני ח'	-	מנהל וסגן מנהל
עירוני ט'	-	מנהלת ומינהלן
עירוני י"ב	-	מנהל ומזכירה
שבח מופת	-	מנהל וסגן/סגנית מנהל

פרק ו - תשלומים

רקע

98. באוגדן הנחיות נרשם כי התשלום לספקים יינתן, בין השאר, על סמך הצגת "חשבונית מס כחוק שאושרה לתשלום בידי מנהל בית-הספר או בא כוח”.

99. הביקורת עיינה במסמכי הנהלת החשבונות של בתי הספר ואיתרה שוברי הוצאה ללא חשבונית מס שצורפה.

100. להלן דוגמאות שאותרו בכל אחד מבתי הספר, כמצוין לעיל:

א. עירוני ד'

(1) בתאריך 10 במאי, 2004, נרשמה המחאה, לפקודת "מ", על סך של 50,000 ש"ח.

על ספח המחאה נרשם בכתב יד "ע"ח חוב”.

לשובר הוצאה לא צורפה חשבונית מס/קבלה.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

“התשלומים ל"מ" הם לרוב עבור טיולים שנתיים. ההתחשבות נמשכת זמן רב בשל בירורים שונים. במקרה של הצטברות חשבוניות הנמצאות בבירור נוהג בית הספר לשלם ל מקדמה עבור חשבוניות שכבר מצויות בידיו. בהמשך הוא משלים את התשלום...”.

(2) בתאריך 17 בפברואר, 2004, נרשמה המחאה לפקודת "ח ח", על סך של

22,474.46 ש"ח. על ספח העתק המחאה נרשם בכתב יד "חשמל חודש פברואר”.

לשובר ההוצאה לא צורפה חשבונית מס/קבלה.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

”מדובר בבניה טכנית של חשבונית שאולי אבדה (אוגדני החשבוניות והשוכרים מטולטלים פעמים רבות לרבות העברתם בסוף שנות הכספים ליובל חינוך בע”ם (הטעות במקור) ובחזרה).”

הביקורת איתרה במסמכי הנהלת חשבונות של בית הספר רישום בכרטיס "הוצאות יוזמות פדגוגיות" הוצאה שלפי שובר הוצאה (מספר 4623) היתה לפקודת "ה לח ונ". התשלום בוצע באמצעות המחאה מספר 1000772 על סך של 1,000 ש"ח.

לשובר ההוצאה צורף העתק המחאה על סך של 1,250 ש"ח.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, כי מדובר כנראה בטעות אנוש, של חיבור המחאה לא נכונה לשובר.

ב. עירוני ה'

(1) בתאריך 15 בפברואר, 2004, נרשמה המחאה, לפקודת "הח ל ה" על סך של 36,440 ש"ח. על ספח ההמחאה נרשם בכתב יד "טיזל כיתות י' חשבונית 1297 חשבונית זיכוי 1505".

לשובר ההוצאה לא צורפה חשבונית מס/קבלה.

(2) בתאריך 26 בינואר, 2004, נרשמה המחאה, לפקודת "ח-ב" על סך של 1,530 ש"ח. על ספח ההמחאה נרשם בכתב יד "תשלום חשבונית 3501 3550".

לשובר ההוצאה לא צורפה חשבונית מס/קבלה.

מנהלת בית הספר כתבה בהתייחסותה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

”עפ”י דברי המזכירה-מנהלת החשבונות, היא מבצעת לעיתים את העבודה בשני שלבים:

1. הקלדת החשבונית והנפקת שובר הוצאה.

2. ביצוע תשלום מאוחר יותר ורישום מספר החשבונית ותאורה בספח ההמחאה.

...

המזכירה תבצע כל הוראה שתניתן לה לביצוע תקין של פעולות אלה”.

ג. עירוני ח'

(1) בתאריך 6 ביוני, 2004, הופק שובר הוצאה על סך של 2,597 ש"ח. על שובר ההוצאה נרשם "ש - ד ו".

לשובר ההוצאה לא צורפה חשבונית מס.

(2) בתאריך 24 במרץ, 2004, הופק שובר הוצאה על סך של 2,780 ש"ח. על שובר ההוצאה נרשם "ס ב".

לשובר ההוצאה לא צורפה חשבונית מס.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"החשבוניות בטעות לא היו במקומם עקב החזר ההוצאות היו בקלסר אחר."

הביקורת מציינת כי המנהל לא המציא לביקורת חשבוניות המס הרלוונטיות.

ד. עירוני ט'

(1) בתאריך 1 בינואר, 2004, נרשמה המחאה לפקודת "ח הח" על סך של 26,568.5 ש"ח. על ספה העתק המחאה ועל שובר ההוצאה לא נרשמו נתונים נוספים.

לשובר ההוצאה לא צורפה חשבונית מס/קבלה.

(2) בתאריך לא ידוע נרשמה המחאה לפקודת "י ש. ו בע"מ", על סך של 15,950 ש"ח. על ספה העתק המחאה נרשם "עבור חשבונית מס' 16882".

לשובר ההוצאה, מתאריך 25 בינואר, 2004, לא צורפה חשבונית מס/קבלה.

הביקורת איתרה ברישומי הנהלת החשבונות של בית הספר שובר הוצאה שפרטיו הינם:

מספר שובר	תאריך	סכום בש"ח	תאור
6077	08/07/2004	10,672	"ס ט בע"מ"

הביקורת איתרה במסמכי הנהלת החשבונות של בית הספר, שובר בעל מספר זהה, שפרטיו הינם:

מספר שובר	תאריך	סכום בש"ח	תאור
6077	11/07/2004	7,160	"תב"

לשובר ההוצאה צורפו אסמכתאות לתשלום לספק "ח ב". החשבוניות המצורפות מסתכמות ל- 7,060 ש"ח.

צורפו שני העתקי המחאות (זהים) על סך של 7,160 ש"ח.

צורף שובר הוצאה שפרטיו הינם:

מספר שובר	תאריך	סכום בש"ח	תאור
6074	08/07/2004	7,160	"ח ב"

הביקורת איתרה ברישומי הנהלת החשבונות 14 תנועות המתייחסות לשובר הוצאה מספר 6074, ומסתכמות לסך של 7,160 ש"ח.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"ביה"ס עלה בעצמו על הליקויים והוציא הנחיה שפועלת כיום בהתאם לנוהל ניהול עצמי כנדרש".

ה. עירוני י"ב

(1) בתאריך 20 באפריל, 2004, נרשמה המחאה, לפקודת "ש א.ד. פ" על סך של 18,866 ש"ח. על ספח העתק ההמחאה נרשם בכתב יד "ע"ח נמר שאר החשבונות".

לשובר ההוצאה לא צורפה חשבונית מס.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"א.ד.פ - הינו קבלן שמתחזק את ביה"ס בעבודות שוטפות הסכום שנקוב 18866 הינו תשלום על חשבון עבודות שבוצעו במהלך שנה"ל, פירוט לעבודות נמצא בכרטיס והסכום הנ"ל אינו מתייחס לתשלום על עבודה אחת, התשלום לקבלן שמתחזק את ביה"ס ואת החשמל בביה"ס אינו מקבל על כל עבודה קטנה שמתבצעת אלא מקבל תשלום בכל תקופה על 60 יום על עבודות שוטפות שבוצע".

הביקורת מציינת כי ההנחיות דורשות צרוף חשבוניות מס. למרות הסבריו של מנהל בית הספר, זה האחרון לא המציא לביקורת חשבוניות.

(2) בתאריך 4 במרץ, 2003, הופק שובר הוצאה על סך של 1,875.11 ש"ח. על שובר ההוצאה נרשם **"חיוב USD דצמ' 03 ינוא' 04".**

לשובר ההוצאה לא צורף ההעתק ההמחאה ו/או חשבונית מס/קבלה.

ו. שבח מופת

בתאריך 21 ביולי, 2004, נרשמה המחאה, לפקודת "א מ" על סך של 1,170 ש"ח. על ספח העתק ההמחאה נרשם בכתב יד "ח-ן 120".
לשובר ההוצאה לא צורפה חשבונית מס/קבלה.
מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
"הרישום בכחב יד התבצע משום שהרישום המקורי על גבי נייר-פחם לא עבר."

פרק ז - החזר הוצאות מ"קופה קטנה"

101. לפי אוגדן הנחיות "קופה קטנה" מהווה את דמי המחזור במזומן העומד לרשות בית ספר.
102. "קופה קטנה" נועדה לענות על צרכים כספיים דחופים ומיועדת לתשלומי מזומנים עבור הוצאות חד פעמיות בסכומים קטנים.
103. מ"קופה קטנה" ניתן לבצע רכישות בסכום של עד 300 ש"ח להוצאה דחופה.
104. מחזור ה"קופה הקטנה" עומד על 2,000 ש"ח.
105. באוגדן הנחיות נכתב, בפרק העוסק ב"הנהלת חשבונות שוטפת", בנושא "קופה קטנה", בין השאר, כדלקמן: "יש לרשום על החשבונית את שם מבצע ההוצאה ואת מהות ההוצאה". כמו כן נכתב כי "תשלום החזר הוצאות מקופה קטנה יבוצע כנגד חשבונית וקבלה בלבד".
106. באוגדן הנחיות בפרק העוסק ב"הגיינה ציבורית למנהל בניהול עצמי" נכתב, בין השאר, כדלקמן:
- א. בנוגע להוצאות כיבוד:
- "הוצאות כיבוד חייבות בתשלום מס על עודפות. זו סיבה נוספת לאשר הוצאות אלה בצניעות ובמשורה."
- ב. בנוגע להוצאות נסיעה מאושרות בתפקיד:
- "הוצאות נסיעה במונית מאושרות בתוך העיר בלבד, וכאשר לא מתאפשרת נסיעה בתחבורה ציבורית בשל נשיאת חבילות כבדות... אין אישור לנסיעה מיוחדת במונית מחוץ לעיר."
- ג. בנוגע להוצאות חניה מאושרות בתפקיד:
- "עובד המקבל אחזקת רכב משופה בתשלום לחניה כרכיב בתוך התשלום לאחזקת הרכב, ואין לאשר כפל תשלום."

107. מנהל המחלקה לשירותים מינהליים בעירייה מסר לביקורת כי מנהלי בתי ספר מקבלים אחזקת רכב.

108. ממערכת הנהלת החשבונות של בתי הספר עולה כי הוצאות בית הספר בגין "קופה קטנה" היו כדלקמן:

בית הספר	סכום בש"ח בתש"ג	סכום בש"ח בתשס"ד
עירוני ד'	34,613	32,164
עירוני ה'	29,408	29,076
עירוני ז'	38,886	24,654
עירוני ח'	25,532	27,870
עירוני ט'	25,949	22,435
עירוני י"ב	9,871	8,357
שבח מופת	60,437	82,594

109. הביקורת סקרה, באופן מדגמי, תשלומים שבוצעו מתוך "קופה קטנה" ומצאה מקרים בהם לא נרשמו על החשבונות שם מבצע ההוצאה ו/או מהות ההוצאה. להלן דוגמא:

שם בית הספר	תאריך	תיאור	סכום בש"ח
עירוני ה'	11/05/2004	"ח ג ה"	40
עירוני ז'	19/04/2004	"דגים"	116
עירוני ח'	06/08/2003	"מוצרי מזון כיבודים"	303
עירוני ח'	22/12/2003	לא נרשם (*)	59.5
עירוני ט'	24/11/2003	לא נרשם	225
עירוני י"ב	30/05/2004	"כיבוד"	300
שבח מופת	22/04/2004	"ספרות מקצועית"	233.7

* ההוצאה נרשמה כהוצאות משרדיות ונרכשה ב "ב מ ב".

110. מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"משנת 2005 ישנו הפרוט המתבקש. עוד לפני קבלת הדו"ח חוקן העניין מעתה והלאה!"

111. מנהל בית הספר שבח מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בשל טעות לא רשמנו את שם המבצע. זהו מקרה חריג."

112. מ"קופה קטנה" שולמו הוצאות אשר לכאורה אינן אמורות להיות מאושרות לפי ההנחיות, כגון: חניית כלי רכב פרטיים בחניונים ציבוריים על ידי מנהלי בתי הספר ונסיעות במוניות שלא בהתאם להנחיות.

113. להלן דוגמאות להוצאות שונות שבוצעו באמצעות "קופה קטנה" בבתי הספר:

א. חניונים:

שם בית ספר	תאריך	שעה	תאור	סכום בש"ח	על שם
עירוני ד'	20/06/2003	12:20	ח ח א	10	"ט"
עירוני ד'	01/07/2004	14:39	ח ג ה	16	"חניה ט"
עירוני ה'	21/01/2004	13:13	ר-ח ח	32	"חניה מנהל"
עירוני ה'	05/05/2004	13:43	ח ג ה	16	"חניה עירייה מנהל"
עירוני ז'	16/05/2004	15:43	ח ג ה	16	"בשולם"
עירוני ז'	23/05/2004	11:44	ח ג ה	16	"בשולם"
עירוני ח' (*)	25/06/2003	לא ורשם	ק א ה	25	לא ורשם
עירוני ח' (*)	17/05/2004	לא ורשם	ר-ח ח	24	לא ורשם
עירוני ט'	03/12/2003	05:18	ר-חן ח	42	"השתלמות מנהלים"
שבה מופת	23/10/2003	12:45	ר-ח ח	35	"א"
שבה מופת	28/12/2003	15:32	ח ג ה	16	"א"

* מאחר ועל החשבוניות שהוגשו בבית ספר לא נרשמו פרטי מבצע הפעולה, לא ניתן לדעת האם המנהל הגיש האסמכתאות להחזר או גורם אחר בבית הספר.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"החזרי החניונים אינם של מנהלי (הטעות במקור) בית הספר אלא של מרצים שחנו בחניון שלידי ביה"ס."

ב. הוצאות חריגות בגין חניונים:

בדיקה מדגמית של הביקורת העלתה כי בבית ספר עירוני ד' הוגשו ל"קופה קטנה" חשבוניות מס/קבלות בעלות מספרים עוקבים, לתשלום, עבור מנהלת בית הספר. להלן דוגמא:

מספר חשבונית מס/קבלה	תאריך	שעה	תאור	סכום ב-ש"ח	על שם
383176	17/07/2003	12:20-9:54	ח ג ה	24	"מ"
383175	17/07/2003	12:14-11:03	ח ג ה	16	"ט"

מנהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי הסעיפים א' ו-ב' שלעיל, כדלקמן:

"ספק אם אחזקת רכב של מנהל משופה בתשלום לחניית רכב. הדבר גם אינו אפשרי מעשית. בפועל נאלצת המנהלת להגיע במהלך חודש לישיבות רבות מאוד, מפגשים, אירועים, ישיבות וכו... לעתים עלות החניות מתבטאת בסכומים גבוהים למדי בחודש יחיד. לא סביר שלא לפצות מנהלת על הוצאות החנייה הרבות שהיא נאלצת לשאת בהן כתוצאה מעבודתה השוטפת. כמו כן מעולם לא הבהיר לנו שום גורם כי אסור למנהלת לדרוש החזר הוצאות עבור חנייה כי אלה כבר גלומות בהוצאת רכב."

הביקורת מציינת כי מנהלת בית הספר לא התייחסה בתגובתה לעובדה כי מדובר בחשבוניות מס/קבלות בעלות מספרים עוקבים.

ג. מוניות (מבלי שנרשם פירוט כי מדובר היה ב"נשיאת חבילות כבודות"):

(1) עירוני ד'

תאריך	שעה	תאור	סכום ב-ש"ח	על שם
06/07/03	13:22-13:15	לא נרשם	13.3	"ט"
04/09/03	10:31-10:14	"ר נסע עם מכתב לניחום אבלים"	29.2	"ד"

מנהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"להבא התיכון יקפיד לרשום על כל חשבונית עבור מונית את פרטי הנסיעה... באשר לניחום אבלים מדובר בנסיבות חריגות ובסכום סביר. למנהלת פרוגטיבה להחליט על הוצאה בנסיבות אלה."

(2) עירוני ה'

תאריך	שעה	תאור	סכום ב-ש"ח	על שם
09/03/2004	10:54-10:47	"עירייה"	13	"ד"
29/04/2004	10:26-10:17	"לעירייה לפגישה"	15.7	"נ + ד"

(3) עירוני ז'

תאריך	שעה	תאור	סכום ב-ש"ח	על שם
19/04/2004	10:36-10:30	"יום השואה"	13.3	"ש א"
19/04/2004	8:34-8:20	"יום השואה"	31.9	"ש א"
19/04/2004	16:10-15:52	"יום השואה"	24.4	"ש א"

מנהל בית הספר עירוני ז' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"במקס יום השואה הגיע נגן אורגנית שביצע ללא תשלום ובהתנדבות את מקס יום השואה. בית הספר שילם בעבורו את ההסעות במונית כיוון שגם הביא עמו את האורגנית".

הביקורת מציינת שמנהל בית הספר לא התייחס לעובדה כי מדובר בשלוש קבלות שהוגשו ולא בשתיים (הלוך וחזור).

(4) עירוני ח'

תאריך	שעה	תאור	סכום ב-ש"ח	על שם
03/06/2004	16:09 (ללא מונה)	"מ"	20	לא נרשם
16/06/2004	22:30 (ללא מונה)	"מ א"	35	לא נרשם

מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"המדובר בנסיעה להחזרת בחינות בגרות...".

(5) עירוני ט'

תאריך	שעה	תאור	סכום ב-ש"ח	על שם
24/11/2003	8:34-8:02	"מרכז פיס"	43.6	לא נרשם
13/01/2004	22:41 (ללא מונה)	"פעילות מאוחרת ביום ג'	35	לא נרשם

(6) עירוני י"ב

תאריך	שעה	תאור	סכום ב-ש"ח	על שם
30/12/2003	9:55-9:32	לא נרשם	29.2	לא נרשם
10/06/2004	12:13 (ללא מונה)	לא נרשם	30	לא נרשם

(7) שבה מופת

על שם	סכום ב-ש"ח	תאור	שעה	תאריך
"ב"	60 (*)	"למשורד הבריאות"	13:00 (ללא מונה)	11/12/2003
"ג"	70 (*)	"נסיעה לה"	14:31 (ללא מונה)	31/12/2003 (**)
"ג"	70 (*)	"סיוור לרמת ה"	07:06 (ללא מונה)	31/12/2003 (**)
לא נרשם	80 (*)	"החזרת תלמידים מסיוור"	15:45 (ללא מונה)	17/12/2003
לא נרשם	80 (*)	"החזרת תלמידים מסיוור"	18:03 (ללא מונה)	17/12/2003
"א א"	43.3	לא נרשם	23:04-22:45	27/12/2003 (***)

* לפי הסכום לתשלום, ככל הנראה, מדובר בנסיעה מחוץ לעיר.

** החשבוניות הופקו על ידי אותו נהג.

*** שבת.

מנהל בית הספר שבה מופת כתב בתגובתו לטייטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"התשלום למוניות נעשה לאחר בחינת האלטרנטיבות ונמצא כי זו הדרך הזולה ביותר להסעת קבוצת תלמידים קטנה."

ד. הוצאות חריגות בגין מוניות:

(1) עירוני ד'

הביקורת איתרה מספר החזרים בגין מוניות באמצעות הקופה הקטנה, שנרשמו על שם "ט ק", והינם בסכומים גבוהים ובשעות הערב המאוחרות. לדוגמא:

הערות בכתב יד	סכום ב-ש"ח	תאור	שעה	תאריך
"הגעה לערב עם ההורים לצורך הפעלת ציוד אור-קולי"	140	"ט הביחה מביה"ס"	22:32	16/03/2004
	140	לערב "ט שיווק"	22:46	18/01/2004
	140	"מונית לט"	22:18	15/02/2004
	140	"מונית לט"	22:55	21/01/2003
"ערב יום הזיכרון"	68	"ט נסיעה"	22:32	25/04/2004

* כל החשבוניות הופקו על ידי אותו נהג.

מנהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"כל ההוצאות הרשומות בסעיף זה הן הוצאות עבור מוניות המחזירות את האחראי לציוד אור-קולי של התיכון, מר ט ק, לביתו ב"צור יגאל" בשעות הערב המאוחרות. לתיכון פעילות תרבותית, חברתית ולימודית ענפה המתבצעת לעתים בין כתליו עד לשעות המאוחרות... בשל מגוריו במקום מרוחק שאין אליו תחבורה ישירה ... משלם בית הספר עבור המונית המחזירה אותו הביתה. עלות זו, הנוקפת לחובת הפעילויות השונות, זולה לאין שיעור משכירת שירותי ציוד אור-קולי + מפעיל, שהיה הפתרון האלטרנטיבי לשירותים אותם מספק מר ק...".

בדיקה מדגמית של הביקורת העלתה כי הוגשו ל"קופה קטנה" חשבוניות מס/קבלות לתשלום, במועדים חופפים, עבור אותה מטרה, כביכול, כמצוין לעיל:

(2) עירוני ה'

תאריך	שעה	תאור	סכום ב-ש"ח	על שם
23/03/2004	14:26-14:04	"ביקור בית + קב"סיח"	31.3	"ע"
23/03/2004	14:41-14:21	"ביקור בית + קב"סיח"	25.9	"ע"

(3) עירוני ח'

תאריך	שעה	תאור	סכום ב-ש"ח	על שם
09/12/2003	15:48 (ללא מונה)	"אוניברסיטה"	30	לא נרשם
09/12/2003	16:02 (ללא מונה)	"אוניברסיטה"	30	לא נרשם

מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בבית ספרנו פועל פרויקט נפלא שבו קבוצת תלמידים מתארכת יום בשבוע באוניברסיטה. ולכך יועדו הנסיעות".

ה. דוחות נסיעה בתפקיד

הביקורת איתרה מקרים שבהם אושרו לעובדי בתי הספר החזרי הוצאות בגין נסיעות, ללא הצגת חשבוניות מס/קבלות. להלן דוגמאות כמצוין לעיל:

(1) עירוני ד'

תאריך	תאור	סכום בש"ח	על שם
31/08/2003	"הלוך ושוב"	120	"א ור – עבור טיפול בהשקייה בחופשה"

מנהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיטות הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"מדובר בהחזר למר א א – עוזר לעובד האחראי שהגיע בימי החופש הגדול ברכבו הפרטי מבת-ים לתיכון לצורך ביקורת וטיפול בהשקיית הגינון והעציצים של התיכון. מדובר ב"טובה" שעובד נדרש לעשות לתיכון בימי חופשה – לכן קיבל על סמך החלטת המנהלן החזר עבור נסיעות אלה בתפקיד ברכבו הפרטי. לדעתנו האישור הוגן וניתן כדיון".

(2) עירוני ה'

תאריך	תאור	סכום בש"ח	על שם
29/02/2004	"עתא", "עתא+יובל"...	200	לא נרשם

(3) עירוני ז'

תאריך	תאור	סכום בש"ח	על שם
06/2004	"מ", "דאר"...	120	"גל מ"

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיטות הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בעבר ביצעו מנהלי המשק את הבאת הבגרויות והחזרתם בסיום בחינת הבגרות – ועל כך בית הספר היה משלם את הנסיעות. מנהל המשק היה ממלא בסוף כל חודש מופס מיוחד שהובא על ידי העירייה... וביה"ס מחזיר את דמי הנסיעה. בימים אלה לא מנהל המשק הוא זה שלוקח ומחזיר הבגרויות, לפיכך הסדר זה הופסק".

(4) עירוני ח'

תאריך	תאור	סכום בש"ח	על שם
31/03/2004	"עיריה", "בנק"	180	"ר כ"

(5) שבה מופת

תאריך	תאור	סכום בש"ח	על שם
09/2003	"מ", "משרד החינוך"...	220 (*)	"י"

* סך כל הנסיעות בדו"ח הנסיעה שונה בכתב יד מ-200 ש"ח ל-220 ש"ח. סכום העלות של הנסיעות שדווחו היה 200 ש"ח בעוד שהחזר מהקופה הקטנה היה 220 ש"ח.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיטות הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בחישוב הסכום לתשלום נפלה טעות. שולם סכום של 220 ש"ח במקום 200 ש"ח.

הטעות תוקנה."

1. כיבוד/ארוחות

מניתוח הנהלת החשבונות של בתי הספר עולה כי סך כל ההוצאות עבור רכישת כיבוד הסתכמו, כדלקמן:

שם בית הספר	סכום בש"ח בשנת הלימודים תשס"ג	סכום בש"ח בשנת הלימודים תשס"ד
עירוני ד' (*)	8,876	29,714
עירוני ה'	41,117	26,728
עירוני ז'	10,096	9,764
עירוני ח'	1,037	8,796
עירוני ט'	36,064	27,567
עירוני י"ב (**)	12,929	8,787
שבח מופת (***)	98,577	38,813

* מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"לאור הגירעונות הגדולים אותם צבר התיכון בשנת הכספים תשס"ג הונהג בו בתשס"ד קיצוץ קיצוני בכל הוצאות בכל התחומים. הדבר מתבטא גם ברכישת כיבוד."

** בדיקה מדגמית של הביקורת העלתה רכישות חריגות כביכול של כיבוד, באמצעות "קופה קטנה", אשר נרשמו באותו שובר הוצאה מתאריך 25 בדצמבר, 2003, כמפורט להלן:

(1) בתאריך 9 בדצמבר, 2003, מאפיית כחיל הפיקה על שם בית הספר חשבונית מס/קבלה מספר 161/1 על סך של 200 ש"ח, עבור רכישת "בורקס".

(2) בתאריך 10 בדצמבר, 2003, מאפיית כ הפיקה על שם בית הספר חשבונית מס/קבלה מספר 161/2 על סך של 175 ש"ח. על החשבונית מס/קבלה לא נרשמה מהות הרכישה. על גב המסמכים נרשם בכתב יד "מ".

(3) בתאריך 16 בדצמבר, 2004, מסעדת א מ הפיקה על שם בית הספר חשבונית מס/קבלה מספר 1663/4 על סך של 200 ש"ח, עבור רכישת: "חמוס סלטה (הטעות במקור) פיתוח ציפס פלפל".

(4) בתאריך 17 בדצמבר, 2004, מסעדת א מ הפיקה על שם בית הספר חשבונית מס/קבלה מספר 1663/5 על סך של 250 ש"ח, עבור רכישת: "חומס פול סלט מסבחה ציפס פלפל".

מנהל בית הספר עירוני י"ב כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"על סמך מה קבע המבקר/ת שהיו חריגות ברכישת כיבוד מהקופה הקטנה שההוראות הם שיש לקנות מהקופה הקטנה עד סכום 300 נה וכל הסכומים שמופיע בדו"ח קטנים מסכום זה".

הביקורת מציינת כי ההנחיות דורשות ממנהל בית הספר לנהוג במשורה בכל הנוגע להוצאות בית הספר והדבר כולל גם רכישות חוזרות ונשנות של כיבודים שמבצע כביכול בית הספר. כמו כן, מאחר והרכישות שהובאו בדוגמא בוצעו במועדים סמוכים, הן עשויות להצביע על רכישות חריגות. מנהל בית הספר בחר שלא להתייחס לעצם הרכישה בתשובתו אלא רק טען כי ניתן לבצע רכישות מ"קופה קטנה" בסכומים אלו.

*** מנהל בית הספר שבה מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"ברוח הצמצומים והצניעות הורדנו את ההוצאות עבור כיבודים בכשני שלישים מההוצאה בתשס"ג".

ז. רכישות בסכום הגבוה מ- 300 ש"ח

בסקירה מדגמית של המסמכים אותרו רכישות בסכומים הגבוהים מ-300 ש"ח (הסכום המירבי לרכישה מ"קופה קטנה"), כמפורט להלן:

(1) עירוני ד'

תאריך	סכום בש"ח	תיאור
17/12/2003	356	"משלחת לוס אנג'לס"
26/10/2004	400	"מונית מניצנה"

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"בשני המקרים מדובר בהוצאות שהוחזרו למורים שהוציאו את הכספים מכיסם האישי. מכון שלמעט תשלום באמצעות "קופה קטנה" הצריכה כל הוצאת המחאה חתימה מאת יובל חינוך בע"מ – דבר שניתן לבצע רק מס. פעמים מצומצם מדי חודש, ומכון שלא דובר בסכומים גדולים החליט המנהל להוציא את הכספים

מ"קופה קמנה". להבא יקפיד ביה"ס שלא לשלם סכומים העולים על 300 ₪ מקופה קמנה".

(2) עירוני ז'

תיאור	סכום בש"ח	תאריך
"כיבוד-בשרים"	336.6	09/10/2002
"בולים+מכתבים"	359.2	23/09/2003

(3) עירוני ח'

תיאור	סכום בש"ח	תאריך
"מ מ- עבור חודש 9/03"	420	01/10/2003
הביקורת לא איתרה אסמכתאות ההוצאה	378	28/12/2003

מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"לקחנו לתשומת לבנו. מעתה והלאה."

ה. פיצול חשבוניות

בבדיקה מדגמית שערכה הביקורת אותרו מקרים שבהם הופקה יותר מחשבונית אחת עבור אותה עסקה, כביכול, כך שסכום כל העסקה היה גבוה מ-300 ש"ח. להלן דוגמאות כמצוין לעיל:

(1) עירוני ד'

על שם	סכום בש"ח	תיאור	מספר קבלה	תאריך
"א אש"	254.17	"כיבוד לשיווק יוד"	000604000259	15/03/2004
"א א ש"	242.2	"כיבוד לשיווק יוד"	000604000260	15/03/2004

מנהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"מדובר בספק חיוני שדרש את התשלום מייד ולא היתה דרך אחרת לעשות זאת (בשל הצורך בחתימה חיצונית). להבא יקפיד התיכון להגביל את הוצאות הקופה הקמנה לסכום שנקבע בנהל".

(2) עירוני ה'

על שם	סכום בש"ח	תיאור	מספר קבלה	תאריך
"צ"	260	"משלוח דואר"	601640	22/01/2004
"ל"	210.6	"משלוח דואר"	601641	22/01/2004

מנהלת בית הספר עירוני ה' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה כי "ההערות בכללן נלמדו ויחוקנו להבא".

(3) עירוני ז'

על שם	סכום בש"ח	תיאור	מספר קבלה	תאריך
לא נרשם	250	"ציורי קיר"	0129-1	31/12/2003
לא נרשם	250	"ציורי קיר"	0129-2	31/12/2003

(4) עירוני ה'

על שם	סכום בש"ח	תיאור	מספר קבלה	תאריך
"ד"	347 (*)	"פ ל"	19323-3	05/02/2004

*לחשבונית צורפו שני שוברי הוצאה, על סך של 300 ש"ח ו-47 ש"ח.

מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן: "העניין חוקן במהלך 2005".

(5) שבה מופת

על שם	סכום בש"ח	תיאור	מספר קבלה	תאריך
לא נרשם	250	"כיבוד לחג"	12519/5	25/09/2003
לא נרשם	100	"כיבוד לחג"	12519/6	25/09/2003
"י"	246.2	"כיבוד לראש השנה"	132/2	25/09/2003
"י"	78.35	כיבוד לראש השנה	132/5	25/09/2003
"י"	174	לא נרשם	740/5	02/02/2004
"י"	127.2	לא נרשם	740/6	02/02/2004
"פ"	233	"מנוי 30 אשראי"	5262428	17/02/2004
"פ"	233 (*)	"מנוי 30 אשראי"	5262429	17/02/2004
"י"	206.4	לא נרשם	13243	06/06/2004
"י"	98.8	לא נרשם	13244	06/06/2004
"א"	119.98	"סט 50 מעטפות.. תקליטור.."	5463006898	21/06/2004
לא נרשם	199.96	"נייר פומו HP"	5463006899	21/06/2004
לא נרשם	112.85	"מצרכים מסיבת מח"	12762	19/05/2004
"י"	209.6	"מצרכים לחגיגה"	12763	19/05/2004
"פ"	200	"משחקים לבית ספר"	300/3	27/10/2003
"פ"	300	"משחקים לבית ספר"	300/4	27/10/2003

* לחשבוניות המס מצורפת חשבונית מס/קבלה מס' 2-526-69760 על סך של 466 ש"ח.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בבית-ספרנו פועלות שלוש מגמות נפרדות שכל אחת מהן מקיימת פעילות נפרדת (כולל ציון חגים). כל מגמה רכשה לעצמה כיבוד לחג בנפרד, ולכן אין זו עסקה אחת (הרכישה מספק קבוע של ביה"ס).

על גבי חשבונית בסך 174 ₪ וחשבונית בסך 127.2 ₪ לא נרשם (הטעות במקור) מהות ההוצאה. המדובר בטעות; נקפיד שלא תחזור.

שתי חשבוניות בסך 233 ₪ פוצלו שלא כדין. משגילינו את הבעיה אנו מקפידים שלא חישנה".

ט. הוצאות חריגות

(1) עירוני ח'

הביקורת מצאה כי בתאריך 9 בספטמבר, 2003, הוחזר תשלום באמצעות קופה קטנה עבור רכישת תרופה שנרכשה בבית מרקחת בעלות של 254.36 ש"ח. המוצר שנרכש הוא "PROPECIA 1 MG .30". מבדיקה שערכה הביקורת עולה כי זוהי תרופה שמיועדת למנוע נשירת שיער ולהגדיל צמיחה והיא מיועדת לגברים בלבד. לביקורת נמסר כי רכישת התרופה מחייבת מרשם רופא. על החשבונית/קבלה נרשם בכתב יד: "(עבור ב)".

ההוצאה נרשמה במערכת הנהלת החשבונות של בית הספר בכרטיס "הוצאות ציוד לימודי", ובנושא משני "צרכי מעבדות".

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"המדובר בטעות עובד ביה"ס בשם ב (כך היה כחוב על החשבונית) רכש ציוד מעבדה לתחילת השנה והקבלה שהקלידה היתה אחרת (מאותו בית מרקחת הסמוך לבית הספר)".

הביקורת מציינת כי סכום ההוצאה הפרטית הוחזרה לעובד בית הספר. כמו כן, לא ברור מדוע קבלה זו הוגשה מלכתחילה לבית הספר (הקבלה היתה בגין המוצר הנ"ל בלבד ולא כללה רכישת מוצרים נוספים).

פרק ח - התקשרות עם ספקים

רקע

114. נוהל "רכישות, ביצוע עבודות וקבלת שירותים על בסיס של הצעות מחיר" (להלן - "נוהל הצעות מחיר") המופיע באוגדן ההנחיות, מפרט קבלה וטיפול בהצעות מחיר, כדלקמן:

אופן הטיפול	סכום הרכישה או ביצוע העבודה בש"ח
פטור מהשוואת מחיר	0-1,500
יש לקבל שתי הצעות מחיר טלפונית או באמצעות הפקס.	1,501-3,900 שתי הצעות מחיר
א. בית הספר יכין בכתב מפרט טכני אחיד כולל כתב כמויות. ב. מנהל בית הספר יפנה בכתב/בעל פה למספר קבלנים המתחייב מסכום הרכישה, העבודה או קבלת השירותים, יזמין אותם לבוא לבית הספר ולקבל את חומר ההשתתפות בהצעת המחירים. ג. בכל הצעת מחיר יש לציין שבית הספר אינו מתחייב לקבל את ההצעה הזולה או הצעה כלשהיא. ד. הצעות המחיר יוגשו בכתב בלבד, על גבי הטפסים המיועדים, במעטפה סגורה, בצרוף כתב הכמויות והמפרט הטכני. ה. אין להודיע למציע אחד פרטים על גובה הצעות המחירים של מציעים אחרים. ו. בתאריך שייקבע תיפתחנה הצעות המחיר בנוכחות מנהל/ת בית הספר, המזכירה והמינהלן. ז. בית הספר רשאי לנהל משא ומתן עם כל מציע בקשר לכל סעיף בהצעתו, כולל המחיר. ח. ההצעה שתיבחר תתבסס בדרך כלל על ההצעה הזולה ביותר שהוגשה. ט. אם תתקבל החלטה לקבל הצעה שאינה הזולה ביותר היא תנומק בכתב. י. הצעות המחיר + נימוקים לבחירת הספקים יוצמדו לפרוטוקול הדיון ויתויקו בבית הספר. יא. את העתקי הפרוטוקולים יש להעביר לידיעת המחלקה להצטיידות ואספקה.	16,000-3,901 שתי הצעות מחיר רישמיות
א. יש לתאם הרכישה ולקבל אישורה מראש מהמחלקה להצטיידות ואספקה ומ"יובל חינוך".	29,701 ומעלה

אופן הטיפול	סכום הרכישה או ביצוע העבודה בש"ח
ב. פתיחת ההצעות ובחירת הספק הזוכה יעשו במשרדי יובל חינוך ובנוכחות המחלקה להצטיידות ואספקה. ג. חתימת חוזה התקשרות, במידה ונדרש, תעשה על ידי יובל חינוך.	

115. באתר האינטרנט של יובל חינוך נרשם בנוגע לחוזים בנושאי רכש, כדלקמן:

"בית-ספר המעוניין לבצע רכישה בהיקף גבוה מ- 29,700 ש"ח יתאם את הרכישה ויקבל אישור מהמחלקה להצטיידות ואספקה בעיריית תל אביב יפו ומ"יובל חינוך" בע"מ. בית-הספר יבצע מכרו, כאשר פתיחת ההצעות ובחירת הקבלן הזוכה ייעשו בפורום של נציג בית-הספר, נציג התאגיד ונציג המחלקה להצטיידות ואספקה. חתימת חוזה ההתקשרות במידה ונדרש תעשה על ידי נציג התאגיד."

ממצאים

116. הביקורת קיבלה מבתי הספר קלסרים שהכילו הצעות מחיר, פרוטוקולים והתקשרויות של בתי הספר עם הספקים. מבתי הספר נמסר לביקורת כי לא קיים חומר נוסף רלוונטי.

117. מעיון במסמכי בתי הספר עולה כי קיימות התקשרויות עם ספקים שביחס אליהן לא אותר תיעוד (תרשומות משיחות טלפון ו/או פקסים) כי התקבלו עבורן הצעות מחיר.

118. להלן דוגמאות שאותרו ברישומי הנהלת החשבונות של בתי הספר, כמצוין לעיל:

א. הצעות מחיר בסכום שבין 1,501 ש"ח לבין 3,900 ש"ח (להלן - "קבוצה 1"):

(1) עירוני ד'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
01/12/2003(*)	"מ כ ג"	3,191	"כתות ז' לנס ציונה"
18/12/2003(*)	"ג מ"	2,124	"סורג מגולגל לג מ"

* לא אותרו, במסמכי הנהלת החשבונות, חשבוניות ו/או שוברי הוצאה.

מנהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, לגבי סעיף זה, כדלקמן:

"א'1. – מדובר בהסעת תלמידים ע"י גורם שנבחר למטרה זו ע"י אחראית המיזמים בראשית השנה לצורך ביצוע הסעות. בתום ההחלטה העקרונית אין צורך בהצעת מחיר לכל הסעה.

א'2. – מדובר בסורג שהיה צורך להתקין מיד מסיבות של בטיחות. לכן הוזמן אצל החברה המתחזקת את התיכון ללא הצעת מחיר."

(2) עירוני ה'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
04/01/2004 (**)	"ע"	3,717	"אטום חלונות"
03/09/2003	"דת ז"	2,720	"850 מטר עץ"

** באוגדן ההנחיות נרשם כי "חל איסור לרכו תשלום של מספר הזמנות בחשבונית אחת". בחשבונית זו רוכזו מס' הזמנות שונות.

(3) עירוני ז'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
08/09/2003	"ד.ה.ה"	3,245	"עבור תקנון ביה"ס"

(4) עירוני ח'

פרטים	סכום בש"ח	שם הספק	תאריך החשבונית
למ	1,550	"מ"	30/09/2003 (**)
"לעמ. בע"מ"	2,808	עמ. בע"מ"	08/09/2003

** באוגדן ההנחיות נרשם כי "חל איסור לרכו תשלום של מספר הזמנות בחשבונית אחת". בחשבונית זו רוכזו מס' הזמנות שונות.

מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"לא ידענו על ענייניה וזה ילקח בחשבון במיידית!" (ההדגשה במקור).

(5) עירוני ט'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
23/06/2004	"ני"	3,500	"לנו אודינלית"
06/01/2004	"ד פ"	2,310	"לד פ"

(6) עירוני י"ב

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
27/05/2004	"מבע"מ"	3,334.5	"גלימות למסיבת סי"
05/01/2004	"ק"	3,360.1	"חומרים וערכות למעבד"

(7) שבח מופת

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
17/09/2003	" בע"מ"	2,758	"פרספ שקוף לא"
05/05/2004	"מ בע"מ"	3,101	"קוליסה+4 גלגלי מתכת"

מנהל בית הספר שבח מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"עבור רכישת קוליסות הייתה השוואה + הזמנה בין מגוון 2002 בתאריך חשבונית ב- 05/05/05 לבין ע (ס ע) מתאריך 29/04/04. ההזמנות לפרספקס שקוף נעשות ברוב המקרים דרך א פ בע"מ עקב שירות טוב ויעיל. נעשו בעבר בדיקות מלפוניות מול חברת פ בע"מ, אך לא נרשם מזכר להצעות."

ב. הצעות מחיר בסכום שבין 3,901 ש"ח לבין 16,000 ש"ח (להלן - "קבוצה 2"):

(1) עירוני ד'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
17/11/2003 (*)	"א.ג"	11,542	"תקון מערכת קבלים לא"
13/06/2004	"ש"	8,073	"לש"

* לא אותרו, במסמכי הנהלת החשבונות, חשבוניות ו/או שוברי הוצאה.

(2) עירוני ה'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
04/11/2003 (**)	"ע."	10,868	"מתקן כדור-עף, נקוי ג"
06/05/2004	"מ."	4,054.63	"תקוני חשמל למ."

** באוגדן ההנחיות נרשם כי "חל איסור לרכו תשלום של מספר הזמנות בחשבונית אחת". בחשבונית זו רוכזו מס' הזמנות שונות.

(3) עירוני ז'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
07/03/2004	"מ"	13,267.80	"הגברה ותאורה לעירוני"
01/10/2003	"ט"	13,372	"עבור הסעות תלמידים"

מנהל בית הספר עירוני ז' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"התשלום הוא עבור תאורה והגברה בעירוניזיון – חברה איתה או עובדים קבוע בשל אכזבות קודמות באי מתן שרות הולם ותקלות קודמות, אין או מחליפים חברה זו.

ה – חברה שהיה לה התקשרות עם עיריית תל אביב, ביצענו דרכם פיזור אחה"צ של התלמידים בסיום יום הלימודים. לאחר חודש יצאנו במכרז חדש – במכרז זכו חברת "כ ג".

הביקורת לא איתרה הצעות מחיר בגין התקשרות זו.

(4) עירוני ח'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
23/12/2003 (*)	"ר"	8,546	"לוח מגנטי מע' טכנול"
31/05/2004 (**)	"ס"	7,500	"לס"

* לא אותרו, במסמכי הנהלת החשבונות, חשבוניות ו/או שוברי הוצאה.

** באוגדן ההנחיות נרשם כי "חל איסור לרכו תשלום של מספר הזמנות בחשבונית אחת". בחשבונית זו רוכזו מס' הזמנות שונות.

(5) עירוני ט'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
10/04/2004	"הש"	15,135	"להש"
23/04/2004 (**)	"פ"	10,530	"לפ"

** באוגדן ההנחיות נרשם כי "חל איסור לרכז תשלום של מספר הזמנות

בחשבונית אחת". בחשבונית זו רוכזו מס' הזמנות שונות.

(6) עירוני י"ב

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
28/06/2004	"ע"	7,020	"במה אורך 10 מ' – מס"
11/02/2004	"רה"	7,116.9	"וילונות לכיתות לרוכ"

(7) שבה מופת

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
30/11/2003	"נ בע"מ"	6,230	"אספקת מערכת ה-UPC"
15/01/2004	"מבע"מ"	11,322	"צורב, דיסק, זיכרון, מח"

מנהל בית הספר שבה מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"כל ציוד המחשוב והציוד ההיקפי נרכש באמצעות ספק מורשה שהותר ע"י

העירייה. ספק זה משמש את ביה"ס בתחומי רכש רבים נוספים."

ג. הצעות מחיר בסכום שבין 16,001 ש"ח לבין 29,700 ש"ח (להלן - "קבוצה 3"):

(1) עירוני ד'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
19/04/2004	"ת"	17,059	"לת"
01/10/2003	"מ"	26,512	"למ"

(2) עירוני ה'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
07/10/2003 (*)	" "	18,467	לא נרשם
21/10/2003	" "	17,687	"טיול גיבוש חטיבה+מ"

* לא אותרו, במסמכי הנהלת החשבונות, חשבונות ו/או שוברי הוצאה.

(3) עירוני ט'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
25/04/2004	" "	23,400	" "
08/07/2004	" "	18,672	" "

(4) עירוני י"ב

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
06/07/2004	" "	21,937.5	"ריהוט חדר מזכירות קי"

מנהל בית הספר עירוני י"ב כתב, בתגובתו לטיוטת הממצאים, כי בית הספר קיבל שלוש הצעות מחיר כמבוקש, וכי יובל חינוך אישרו את ההתקשרות. הביקורת מציינת כי מנהל בית הספר לא המציא לביקורת המסמכים הנ"ל, חרף פניותיה. מאחר ובמהלך הביקורת נמסר מבית הספר כי לא קיים ברשותם חומר נוסף מעבר למה שנמסר לביקורת, בנוגע להתקשרות עם ספקים וקבלת הצעות מחיר, הביקורת רואה בחומרה את העובדה כי לטענת מנהל בית הספר מצוי ברשותו חומר נוסף שלא הועבר לביקורת. באי העברת מסמכים לביקורת יש משום פגיעה בעבודתה.

(5) שבה מופת

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
01/06/2004 (*)	"ש ס בע"מ"	24,570	"לל ס"
23/05/2004	"ג.ג. בא בע"מ"	19,750	"מערכת הגברה ותאורה"

* לא אותרו במסמכי הנהלת החשבונות חשבונות ו/או שוברי הוצאה.

מנהל בית הספר שבח מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"שני הסעיפים מתייחסים לשירותים או מוצרים ייחודיים שאינם ברי תחרות או ברי השוואה בשוק".

7. הצעות מחיר בסכום הגבוה מ-29,700 ש"ח (להלן - "קבוצה 4"):

(1) עירוני ד'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
17/12/2003 (*)	"ק מ"	37,052	"ל מ"
29/09/2003 (*)	"ט"	35,110	"זהות במדבר כתות יא"

* לא אותרו במסמכי הנהלת החשבונות חשבוניות ו/או שוברי הוצאה.

(2) עירוני ה'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
19/11/2003	"נ ו"	41,774	"טיול שכבת כתות ט' ל"

(3) עירוני ט'

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
04/07/2004	"ב ע ב"	58,500	"לב ע ב- ברד"
05/01/2004	"ט"	38,000	"לט"

מנהלת בית הספר עירוני ט' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"ממצאים ... מציגים פעילויות שהתבצעו במהלך פעילות חרבות ואירועים בית ספריים, שלא היתה לנו אפשרות בחירה ובסיס להשוואה, פעילויות אחרות כגון: סעיף ... ישנם (הטעות במקור) 3 הצעות מחיר וחתום עליהם מנכ"ל יובל חינוך".

הצעות המחיר לא צורפו לתגובת מנהלת בית הספר.

בנוסף, כתבה מנהלת בית הספר בתגובתה, כדלקמן:

"אני מבקשת להזכיר שחב' ט הינה זכינית ע.ח.א. ונותנת שרותי אחזקה שותפים (הטעות במקור) במהלך כל השנה ושכנו ביה"ס פטור מהשוואת מחירים, בהנחה שזה בוצע ע"י ע.ח.א."

... חברת ל ת רז" הינה פעילות שבוצעה למסיבת סיום כיתוח י"ב ע"י חברת הפקוח ואירועי תרבות, חברה שנבחרה ע"י ועד ההורים ובהסכמתם".

הביקורת מציינת כי בחירת ספק על ידי ועד ההורים אינה מבטלת את הצורך בעמידה בנהלי מינהל החינוך ויובל חינוך, ואינה מבטלת את הצורך בקבלת הצעות מחיר, כנדרש.

(4) שבה מופת

תאריך החשבונית	שם הספק	סכום בש"ח	פרטים
15/01/2004 (*)	"	71,738	"לוח ראשי, זיכרון, כרט"
29/10/2003 (*)	"	97,208	"עבודות בטון +אספלט+ק"

* לא אותרו, במסמכי הנהלת החשבונות, חשבוניות ו/או שוברי הוצאה.

מנהל בית הספר שבה מופת כתב בתגובתו להממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"הסעיף הראשון מתייחס לעבודה מתמשכת של שדרוג מחשבים המתבצעת ע"י ט מ לאורך השנה כולה. בטעות נרשמה חשבונית אחת עבור רצף של עבודות ולהבא נקפיד על תשלום נפרד לכל אחת מהעבודות.

עבודות הבטון והאספלט בוצעו ע"פ הנוהל בהנחיית יובל חינוך בפיקוחו. ביה"ס לא התקשר באופן ישיר עם הקבלנים."

כמצויין לעיל, הביקורת לא איתרה במסמכים שהועברו אליה מבתי הספר הצעות מחיר, בנוגע לדוגמאות שלעיל.

מיובל חינוך נמסר לביקורת כי בנוגע לבתי הספר המבוקרים "אין חומר רלוונטי".

פרק ט - ספקים קבועים

119. סגן מנהל האגף למשאבי חינוך בעירייה מסר לביקורת, כי לעירייה אין רשימה של ספקים מולם מייעצים לבתי הספר לעבוד, אלא מעודדת את הניהול העצמי של בתי הספר, לרבות קבלת הצעות מחיר מספקים והפעלת שיקול הדעת של כל בית ספר, באיזו מהן לבחור.

120. עוד נמסר, כי רק במקרה שבית הספר מעוניין להזמין שירות/מוצר שהעירייה הזמינה לעצמה, בית הספר ישתמש בהצעת המחיר שהעירייה קיבלה מהספק הזוכה במכרז.

121. במקרה כזה, יכול כל בית ספר להזמין את אותו מוצר בדיוק, כפי שהזמינה העירייה. כל סטייה מההזמנה מחייבת קבלת הצעת מחיר חדשה.

122. סגן מנהל האגף למשאבי חינוך הדגיש כי העירייה מייעצת, ולא ממליצה, לעבוד עם ספקים מסויימים.

123. לדבריו, בתי הספר התרגלו לעבוד עם ספקים מסויימים, אותם הם מכירים כבר שנים.

124. רק בנושאי מחשוב ותוכנה, ובמקרים בודדים בלבד, ישנם ספקים קבועים.

125. מסקירת רישומי הנהלת החשבונות של בתי הספר, בשנות הלימודים תשס"א - תשס"ה, עולה כי הנ"ל עבדו במשך מספר שנות לימודים, עם מספר ספקים קבועים, מבלי שנתקבלו הצעות מחיר עבור כל אחת משנות הלימודים, אם בכלל. להלן דוגמא שאותרה בכל אחד מבתי הספר, כמצוין לעיל:

א. עירוני ד'

התקשרות עם פ ס

בית הספר השתמש בשירותי הספק בשנות הלימודים תשס"א – תשס"ה.

סכומי הכסף ששולמו היו כדלקמן:

<u>שנת לימודים</u>	<u>סכום בש"ח</u>
תשס"א	86,001.92
תשס"ב	62,562.25
תשס"ג	41,030.79
תשס"ד	1,618.58
תשס"ה (עד לתאריך 16/11/2004)	<u>37,055</u>
	<u>228,268.54</u>

ההוצאות נרשמו בכרטיסים הנגדיים "הוצאות תיקוני מבנים" ו"רכישת ריהוט".

הביקורת לא איתרה הצעות מחיר שהוגשו על ידי הספק הנ"ל לבית הספר, למרות שחלק משוברי ההוצאה שהופקו בשנות הלימודים תשס"ד ותשס"ה היו עבור סכומים השייכים לקבוצות 1 ו-2, כמפורט לעיל.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"מדובר בעבודות אחזקת מבנים שמבצע התיכון באמצעות קבלן השיפוצים שלו מר פס. התיכון עובד עם מר ס בהסדר מיוחד שלא ניתן להגיע אליו עם שום קבלן שיפוצים אחר. התיכון בדק את העלויות של מר ס מספר פעמים מול קבלנים אחרים ונוכח לדעת כי הוא הזול ביותר – מכון שהינו מוכן לעבוד ע"פ ההנחיות הספציפיות של התיכון ביחס לכל קיד ולכל כיתה בנפרד".

מנהלת בית הספר צרפה לתגובתה מכתב מתאריך 30 במאי, 2005, ששלחה למנהל מינהל החינוך בעירייה. במכתב נתבקש לאשר המשך עבודה עם קבלן שיפוצים זה, "בתחום שיפוצי הקיץ בלבד". מנהלת בית הספר לא צרפה לתגובתה אישור של מנהל מינהל חינוך לבקשתה. הביקורת מציינת כי בכל מקרה היה על בית הספר לקבל, מדי שנה, הצעות מחיר מגורמים נוספים, לשם שמירה על מינהל תקין.

ב. עירוני ה'

התקשרות עם ע.ג. שיפוצים

בית הספר השתמש בשירותי הספק בשנות הלימודים תשס"ב – תשס"ה.

סכומי הכסף ששולמו היו כדלקמן:

שנת לימודים	סכום בש"ח
תשס"ב	25,734
תשס"ג	54,594.5
תשס"ד	32,156
תשס"ה (עד לחודש נובמבר 2004)	16,965
	<u>129,449.5</u>

ההוצאות נרשמו בכרטיס הנגדי "הוצאות תיקוני מבנים".

בהנהלת החשבונות נרשם כי העבודות שבוצעו על ידי הספק היו צביעת אולם ספורט וחדרי בית הספר, איטום חלונות, תיקונים וכדומה.

הביקורת לא איתרה הצעות מחיר שהוגשו על ידי הספק הנ"ל לבית הספר, למרות שחלק משוברי ההוצאה שהופקו בשנות הלימודים תשס"ד ותשס"ה היו עבור סכומים השייכים לקבוצות 1, 2 ו-3, כמפורט לעיל.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"ההערות בכללן נלמדו. ביה"ס יפעל עפ"י נוהל רכישות, ביצוע עבודות וקבלת שירותים על בסיס הצעות מחיר גם לגבי ספקים קבועים. כמו כן, כל חשלום יהיה כנגד הזמנה אחת וחשבונית שהוצאה לאותה הזמנה ולא כפי שנעשה עד כה."

ג. עירוני ז'

התקשרות עם א.

בית הספר השתמש בשירותי הספק בשנות הלימודים תשס"א – תשס"ה.

סכומי הכסף ששולמו היו כדלקמן:

<u>שנת לימודים</u>	<u>סכום בש"ח</u>
תשס"א	3,334
תשס"ב	12,361
תשס"ג	8,569
תשס"ד	36,195
תשס"ה (עד לחודש נובמבר 2004)	5,686
	<u>66,145</u>

סכום בש"ח ההוצאות נרשמו בכרטיסים הנגדיים "הוצאות תיקוני מבנים", "אחזקת חצר וגינון" ו"אחזקת אשכול פיס".

בהגהלת החשבונות נרשם כי העבודות שבוצעו על ידי הספק היו עבודות אינסטלציה ותיקונים שונים.

הביקורת לא איתרה הצעות מחיר שהוגשו על ידי הספק הנ"ל לבית הספר, למרות שחלק משוברי ההוצאה שהופקו בשנות הלימודים תשס"ד ותשס"ה היו עבור סכומים השייכים לקבוצות 1 ו-3, כמפורט לעיל.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"א. ד. פ – היתה חברה שהיחה לה התקשרות עם עת"א יפו. כמו כן, חברה זו ביצעה מס' עבודות בניה"ס שעברו מכרזים. גם מכרזים שאושרו ע"י עיריית תל אביב מח' שרותי בינוי – כגון: פתיחת שער לכלי רכב, הרכבת פרספקס בחלונות ועוד..."

חברה זו סיפקה גם שרותי אינסטלציה ותיקוני מבנה. יש לציין כי בהשוואת מחירים מלפונית עבור כל פרויקט חברה זו נתנה הצעת מחיר נמוכה ואנו מרוצים משרותיה ומהזמינות של אספקת שרותיה".

הביקורת מציינת כי על פי ההנחיות שהוזכרו לעיל, על בית הספר לקבל הצעות מחיר לעבודות שביצע הספק, על אף היותו ספק המשרת את בית הספר זה זמן רב. כמו כן, הביקורת מציינת כי לא הומצאו לה המסמכים הרלוונטיים.

ד. עירוני ח'

התקשרות ב מ

בית הספר השתמש בשירותי הספק בשנות הלימודים תשס"ב – תשס"ה.

סכומי הכסף ששולמו היו כדלקמן:

<u>שנת לימודים</u>	<u>סכום בש"ח</u>
תשס"ב	3,772

<u>שנת לימודים</u>	<u>סכום בש"ח</u>
תשס"ג	4,178
תשס"ד	4,986
תשס"ה (עד לחודש נובמבר 2004)	1,484
	14,420

ההוצאות נרשמו בכרטיס הנגדי "הוצאות תיקוני מבנים".

הביקורת לא איתרה הצעות מחיר שהוגשו על ידי הספק הנ"ל לבית הספר, למרות שחלק משוברי ההוצאה שהופקו בשנות הלימודים תשס"ד ותשס"ה היו עבור סכומים השייכים לקבוצה 1, כמפורט לעיל.

ה. עירוני ט'

התקשרות עם דו שח

בית הספר השתמש בשירותי הספק בשנות הלימודים תשס"א – תשס"ה.

סכומי הכסף ששולמו היו כדלקמן:

<u>שנת לימודים</u>	<u>סכום בש"ח</u>
תשס"א	34,350
תשס"ב	103,214
תשס"ג	21,000
תשס"ד	31,480
תשס"ה (עד לחודש נובמבר 2004)	6,497
	196,541

ההוצאות נרשמו בכרטיסים הנגדיים "הוצאות תיקוני מבנים" ו"ת-לא בשימוש-אחזקת מרכז פיס".

הביקורת לא איתרה הצעות מחיר שהוגשו על ידי הספק הנ"ל לבית הספר, למרות שחלק משוברי ההוצאה שהופקו בשנות הלימודים תשס"ד ותשס"ה היו עבור סכומים השייכים לקבוצות 1 ו-2, כמפורט לעיל.

ו. עירוני י"ב

התקשרות עם דו שח

בית הספר השתמש בשירותי הספק בשנות הלימודים תשס"א – תשס"ה.

סכומי הכסף ששולמו היו כדלקמן:

שנת לימודים	סכום בש"ח
תשס"א	18,041
תשס"ב	36,892
תשס"ג	48,232
תשס"ד	28,878
תשס"ה (עד לחודש נובמבר 2004)	<u>18,841</u>
	<u>150,884</u>

ההוצאות נרשמו בכרטיס הנגדי "הוצאות תיקוני מבנים".

בהגהלת החשבונות נרשם כי העבודות שבוצעו על ידי הספק היו עבודות חשמל.

הביקורת לא איתרה הצעות מחיר שהוגשו על ידי הספק הנ"ל לבית הספר, למרות שחלק משוברי ההוצאה שהופקו בשנות הלימודים תשס"ד ותשס"ה היו עבור סכומים השייכים לקבוצות 1 ו-2, כמפורט לעיל.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"... בשנים תשס"ב – תשס"ג היה קצר במערכת החשמל שגרם לשריפה, וכל עבודות החשמל התבצעו בפיקוח מהנדס מטעם העירייה והוא זה שקבע את העבודות ואת הסכומים שיש לשלם להם עבור עבודות החשמל".

הביקורת ביקשה לקבל, ממנהל בית הספר, את הצעות המחיר שנתקבלו מהספק "שר" בשנות הלימודים תשס"א – תשס"ה וכן את אישור המהנדס מטעם העירייה, לביצוע עבודות החשמל בגין השריפה. חרף בקשות חוזרות ונשנות של הביקורת, טרם התקבלו המסמכים לידיה. מנהל בית הספר ממשיך בדרכו, שלא להמציא ולהציג לביקורת מסמכים לפי בקשותיה. הביקורת מציינת כי אי חשיפת מלוא המידע המצוי בבית הספר, פגע בעבודת הביקורת.

ז. שבח מופת

התקשרות עם דו ש ח

בית הספר השתמש בשירותי הספק בשנות הלימודים תשס"א – תשס"ה.

סכומי הכסף ששולמו היו כדלקמן:

שנת לימודים	סכום בש"ח
תשס"א	27,968.33
תשס"ב	62,349.5
תשס"ג	67,025.85
תשס"ד	65,171.3

<u>שנת לימודים</u>	<u>סכום בש"ח</u>
תשס"ה (עד לחודש נובמבר 2004)	4,559.3
	227,074.28

ההוצאות נרשמו בכרטיסים הנגדיים "הוצאות ציוד היקפי מחשבים", "אחזקת מחשבים", "הוצאות דמי שיכפול", "הוצאות טלפון" ו"הוצאות ספרים".

בהנהלת החשבונות נרשם כי התשלומים היו עבור רכישת ציוד מיחשוב וקלטות וידאו לספריה.

הביקורת לא איתרה הצעות מחיר שהוגשו על ידי הספק הנ"ל לבית הספר, למרות שחלק משוברי ההוצאה שהופקו בשנות הלימודים תשס"ד ותשס"ה היו עבור סכומים השייכים לקבוצות 1 ו-3, כמפורט לעיל.

פרק י - חשבון בנק

רקע

126. כל בית ספר מנהל חשבון בנק על שם יובל חינוך.
127. באוגדן מטרות ונהלים שנכנס לתוקף בשנת הלימודים תשס"ב, נכתב כי "בית הספר יהא רשאי להגן על ערך הכספים שבחשבונו בלא סיכונים (תוכניות פק"מ בלבד)".
128. באוגדן הנחיות נרשם בנוגע לשמירת ערך הכסף, כדלקמן:
- "בית-הספר יגן על ערך הכספים שבחשבונו בלא סיכונים- פק"מ בלבד. בחשבון העו"ש תישאר יתרת זכות בסך – 7,500 ש"ח. הסכום הגבוה מהיתרה יופקד בפק"מ." (ההדגשה במקור).

ממצאים

129. מעיון בדפי הבנק של בתי הספר עבור שנת הלימודים תשס"ד, עולה כי יתרות הזכות בחשבונות העו"ש היו באופן עקבי גבוהות משמעותית מסך של 7,500 ש"ח, בניגוד לנדרש בהנחיות.
130. להלן דוגמאות שאותרו בנוגע לבתי הספר:

א. עירוני ד'

בין התאריכים 14/12/03 עד 19/12/03 היתרות נעו בין 95,292-484,484 ש"ח.

בין התאריכים 11/05/04 עד 20/05/04 היתרות נעו בין 163,157-426,396 ש"ח.

מגהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"התיכון משתדל כמיטב יכולתו לצבור ריבית באמצעות השקעות כספיים פנויים בפק"מ. העודפים בעו"ש לא היו צריכים להצטבר. יתכן ומדובר בחופשת חנוכה בה לא היה הצוח במקום. בכל מקרה מדובר בשגיאה שהתיכון ישתדל לא לחזור עליה".

בנוסף, מגהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"בי"ס בעל פעילות כספית בהיקף של תיכון עירוני ד', לא יכול להרשות לעצמו להותיר בחשבוננו יתרה בגובה 7,500 ₪. לכן הוא שואף להשאיר שם יתרה של לפחות 30,000-25,000 ₪".

הביקורת איתרה מקרים שבהם חשבונות העו"ש היו ביתרות חובה. להלן דוגמא:

תאריך	סכום בש"ח
13/10/03	29,292

מגהלת בית הספר עירוני ד' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"תקלה נדירה תוצאה של חישוב לא נכון. לא היה צריך להתרחש והתיכון יקפיד שלא יתרחש עוד".

מעיון בדפי הבנק של בית הספר עולה כי במועדים בהם היו לבית הספר יתרות חובה, היו במקביל יתרות זכות, בסכומים גבוהים יותר, שנשמרו בפיקדונות בבנק.

ב. עירוני ה'

בין התאריכים 21/10/03 עד 29/10/03 היתרות נעו בין 167,366-285,175 ש"ח.

בין התאריכים 21/04/04 עד 28/04/04 היתרות נעו בין 169,073-315,277 ש"ח.

הביקורת איתרה מקרים שבהם חשבונות העו"ש היו ביתרות חובה. להלן דוגמא:

תאריך	סכום בש"ח
21/01/04	6,723

מגהלת בית הספר עירוני ה' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"מזכירת ביה"ס תקפיד שבחשבון הבנק של ביה"ס יהיו לא יתרות החוב (הטעויות במקור). לדברי המזכירה יתרות זכות גבוהות ישנן לפרקי זמן קצרים בהן תועלת סגירת יתרת הכסף בפק"מ מוטלת בספק".

ג. עירוני ז'

בין התאריכים 02/05/04 עד 31/05/04 היתרות נעו בין 30,022-168,632 ש"ח.

בין התאריכים 01/10/03 עד 22/10/03 היתרות נעו בין 19,390-108,215 ש"ח.

בין התאריכים 01/04/04 עד 30/04/04 היתרות נעו בין 9,487-266,850 ש"ח.

מנהל בית הספר עירוני ז' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בשנת הלימודים תשס"ד ביה"ס היה בגרעון, כך שתמיד היינו חייבים בתשלומים לספקים. כאשר נכנסה הקצבה גבוהה, לא היה ניתן להפקיד את הכספים לפק"מ כיוון שמיד הוצאנו צ'קים לספקים כך שלא נשארו כספים בנו"ש לזמן רב".

הביקורת איתרה מקרים שבהם חשבונות העו"ש היו ביתרות חובה. להלן דוגמא:

תאריך	סכום בש"ח
15/02/04	4,455

ד. עירוני ח'

בין התאריכים 11/09/03 עד 30/09/03 היתרות נעו בין 38,570-110,195 ש"ח.

בין התאריכים 01/01/04 עד 30/01/04 היתרות נעו בין 31,372-138,449 ש"ח.

מנהל בית הספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"היו יתרות גבוהות עקב כך שהיו חובות של יג' יד' שהיו אמורים להיות משולמים".

ה. עירוני ט'

בין התאריכים 13/07/04 עד 01/08/04 היתרות נעו בין 259,128-353,479 ש"ח.

הביקורת איתרה מקרים שבהם חשבונות העו"ש היו ביתרות חובה. להלן דוגמא:

תאריך	סכום בש"ח
14/01/04	25,766

מעיון בדפי הבנק של בית הספר עולה כי במועדים בהם היו לבית הספר יתרות חובה, היו במקביל יתרות זכות, בסכומים גבוהים יותר, שנשמרו בפקדונות בבנק.

מנהלת בית הספר עירוני ט' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לפרק זה, כי **"ביה"ס הפיק ויישם את הלקחים".**

ו. עירוני י"ב

בין התאריכים 04/05/03 עד 30/05/03 היתרות נעו בין 18,729-119,271 ש"ח.

בין התאריכים 02/03/04 עד 31/03/04 היתרות נעו בין 60,448-2,994 ש"ח.

ז. שבח מופת

בין התאריכים 03/05/03 עד 08/05/03 היתרות נעו בין 405,720-708,974 ש"ח.

בין התאריכים 25/11/03 עד 30/11/03 היתרות נעו בין 236,984-406,588 ש"ח.

בין התאריכים 17/06/04 עד 23/06/04 היתרות נעו בין 157,643-343,871 ש"ח.

מנהל בית הספר שבח מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"לאחר הביקורת אנו מקפידים כי הזכות בחשבון עובר ועב לא תעלה על 7500 ₪."

פרק יא - טלפונים ניידים

רקע

131. באוגדן הנחיות נכתב בנוגע לשימוש בטלפון נייד, כדלקמן:
- "ממלא תפקיד המחזיק טלפון סלולרי במימון בית-הספר, חייב לדווח על כך למעסיקו (עירייה, משרד החינוך, התרבות והספורט) ויחוייב במשכורתו בוקיפת שווי לטלפון סלולרי. ללא זקיפה מסודרת על פי חוק, נעשית עבירת מס."
132. בתאריך 17 בנובמבר, 2004, רשם מנהל משאבי אנוש במינהל החינוך מכתב למנכ"ל יובל חינוך, בו צויינו הנחיות שונות בנוגע לרכישת מכשירי טלפון ניידים על ידי מנהלי בתי הספר.
133. במכתב זה נרשם, בין השאר, כי בעלי התפקידים הרשאים להשתמש בטלפון נייד הנרכש על ידי בית הספר וממומן על ידו הינם: מנהל בית הספר, מינהלן בית הספר (בבתי ספר שבהם קיים תקן מינהלן) ומנהל סניף (בבתי ספר שבהם קיים סניף).
134. עוד נרשם במכתב כי גובה (מכסה) ההשתתפות הבית ספרית בעלות השימוש בטלפון סלולרי הינו כדלקמן:
- מנהל בית הספר: 250 ש"ח
מינהלן בית הספר: 200 ש"ח
מנהל סניף: 150 ש"ח
135. במכתב הנ"ל התבקש מנכ"ל יובל חינוך, להעביר את רשימת בעלי התפקידים אשר ברשותם מכשיר טלפון נייד, במטרה לחייב זקיפת ההטבה במשכורתו של העובד, כחוק.

136. מנכ"ל יובל חינוך התבקש להחתים את העובדים הזכאים לשימוש בטלפון נייד על הוראת קבע, כך שכל חריגה מעבר למכסת ההשתתפות תחויב בחשבון הבנק הפרטי של העובד.
137. הנחיות אלו, אשר הועברו לכלל מנהלי בתי הספר בעיר, נכנסו לתוקף החל מתאריך 1 בינואר, 2005.

ממצאים

138. מנהל משאבי אנוש במינהל החינוך בעירייה מסר לביקורת כי מנכ"ל יובל חינוך דאז לא ביצע ההנחיות שקיבל, ולא החתים את העובדים שברשותם טלפונים ניידים על הוראות קבע לחיוב חשבונם הפרטי.
139. מעיון בהנהלת החשבונות עולה כי בתי הספר שילמו לספקיות הטלפונים הניידים עבור השימוש בטלפונים הניידים, כמפורט להלן:

שם בית הספר	סכום בש"ח בשנת הלימודים תשס"ג	סכום בש"ח בשנת הלימודים תשס"ד
עירוני ה'	19,614	21,663
עירוני ז'	2,920	4,019
עירוני ט'	-	5,391
עירוני י"ב	8,301	10,475
שבח מופת	19,419	16,122

140. בעלי התפקידים בבתי הספר המחזיקים במכשירי הטלפון, נכון לחודש אוגוסט 2005, היו כדלקמן:
- א. עירוני ה'

ברשות בית הספר עשרה מכשירי טלפון ניידים.

- בעלי התפקידים בבית הספר עירוני ה' המחזיקים במכשירי הטלפון, נכון לתאריך 14 ביולי, 2005, הם כדלקמן:

תפקיד	סכום השתתפות בית הספר, ב-ש"ח	הערה (*)
מנהלת	200	אושר סכום של 250 ש"ח
מינהלנית	200	אושר
מנהלת חטיבה עליונה	150	לא אושר
סגן מנהל ואחראי מערכת חטיבה עליונה	200	לא אושר
רכות יועצות	150	לא אושר
רכות תוכנת מנב"ס	150	לא אושר

תפקיד	סכום	הערה (*)
מנהל משק- חטיבה עליונה	150	לא אושר
רכז טיולים	150	לא אושר
אחראית מערכת חטיבת ביניים	150	לא אושר
מנהלת משק חטיבת ביניים	150	לא אושר

* על פי מכתבו של מנהל משאבי אנוש במינהל החינוך, כמצוין לעיל.

מנהלת בית הספר עירוני ה' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"ביה"ס נהג במקרה זה כיתר ביה"ס עד לקבלת הנחייה קובעת וברורה שהתקבלה בתחילת שנה"ל תשס"ו, לגבי שימוש בטלפון נייד ע"י מנהל, מנהלן וסגן מנהל בחט"ב שבמבנה מרוחק".

בית הספר העביר למנהל המחלקה לשירותים מינהליים בעירייה את שמות ותפקידי העובדים המחזיקים טלפונים ניידים, נכון לתאריך 18 ביולי, 2005, כדלקמן:

מספר מכשירים שדווח	תאריך דיווח
10	01/03/05

ב. עירוני ז'

לביקורת נמסר מבית הספר כי בתקופה שבין חודש אוגוסט 2001 לבין חודש פברואר 2005, היה מכשיר טלפון נייד ששימש את מינהלנית בית הספר.

מנהל המחלקה לשירותים מינהליים בעירייה מסר לביקורת כי בית הספר טרם העביר למנהל המחלקה לשירותים מינהליים את שמות ותפקידי העובדים המחזיקים טלפונים ניידים, נכון לתאריך 18 ביולי, 2005.

מנהל בית הספר עירוני ז' כתב, בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"המינהלנית הודיע (הטעות במקור) בשנת הלימודים בשנת הלימודים תשס"ג על החזקת טלפון נייד למשרדו של א. ז. בתחילת שנת הלימודים תשס"ה החזירה הפלאפון ומאז אין הוא בשימוש מטעמי חסכון לצמצום גרעון ביה"ס".

הביקורת איתרה בהנהלת החשבונות של בית הספר, הוצאות טלפון בגין שימוש בטלפונים ניידים גם בחודשים הראשונים של שנת הלימודים תשס"ה (נכון למועד הורדת הנתונים הממוחשבים על ידי הביקורת).

ג. עירוני ט'

ברשות בית הספר שני מכשירי טלפון ניידים.

בעלי התפקידים שמצויים ברשותם טלפונים, נכון לתאריך 20 ביולי, 2005, הינם:

תפקיד	סכום השתתפות בית הספר, בש"ח (*)
מנהל	400
מינהלן	200

* לביקורת נמסר מבית הספר כי בשנת הלימודים תשס"ה לא היתה הגבלה של סכום השתתפות בית הספר בעלות הטלפונים הניידים, ואילו הנושא עודכן לתעריפים הנ"ל, בעקבות מכתבו של מנהל משאבי אנוש חינוך מתאריך 25 באוגוסט, 2005.

בית הספר העביר למנהל המחלקה לשירותים מינהליים בעירייה את שמות ותפקידי העובדים המחזיקים טלפונים ניידים, נכון לתאריך 18 ביולי, 2005, כדלקמן:

מספר מכשירים שדווח	תאריך דיווח
2	02/02/05

מנהל בית הספר עירוני ט' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לפרק זה, כי "ביה"ס הפיק ויישם את הלקחים".

ד. עירוני י"ב

ברשות בית הספר ארבעה מכשירי טלפון ניידים.

בעלי התפקידים שמצויים ברשותם טלפונים, נכון לתאריך 20 ביולי, 2005, הינם:

תפקיד	סכום השתתפות בית הספר, בש"ח	הערה
מנהל	230	אושר
סגן מנהל חטיבה עליונה	230	לא אושר
אב בית	230	לא אושר
שומר	230	לא אושר

מנהל המחלקה לשירותים מינהליים בעירייה מסר לביקורת כי בית הספר טרם העביר אליו את שמות ותפקידי העובדים המחזיקים בטלפונים ניידים, נכון לתאריך 18 ביולי, 2005.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"נכון בביה"ס יש ארבעה טלפונים ניידים ... מנהל משאבי אנוש חינוך קבע שמנהל, מנהל"ן ומנהל סניף זכאים לקבל טלפון נייד, ולכן לא מובנת לי הקביעה שלסגן (מנה סניף חמ"ע) (הטעות במקור) לא אושר, ובדיקה קטנה שאם היה מבצעה המבקר/ת היה מגלה

שמנהל"ן ביה"ס התפטר מתפקידו ולכן הקשר היה בחזקתו של אב הבית, בעניין השומר הקשר שברשותו (אין בו טלפון) ניתן באישור זאת בשל היות השומר שומר יחיד ובביה"ס יש שני בניינים ושתי חצרות ולכן אושר (ההדגשה במקור) לביה"ס לרכוש עבורו מכשיר קשר".

הביקורת ביקשה לקבל ממנהל בית הספר, אישור למימון מכשיר טלפון נייד לשומר בית הספר, מגורם המוסמך לכך.

כמו כן, הביקורת מבקשת לציין כי בהנחייה הרלוונטית, המוזכרת לעיל, אין הבחנה בין מכשיר טלפון נייד לבין מכשיר קשר, כפי שהגדיר מנהל בית הספר בתגובתו. ועובדה היא כי לבית הספר היו הוצאות בגין שימוש בטלפונים ניידים, לחברת "מ".

בנוסף, מנהל בית הספר מציין בתגובתו הנ"ל, כי אחד ממכשירי הטלפון הינו ברשותו של מנהל סניף החטיבה העליונה. הדבר סותר את הנכתב על ידו, בהתייחס לסעיף 4 לדוח זה, כדלקמן:

"כיתות ט'-י"ב בעירוני כ"ב אינם קשורים כלל לבית ספרינו והוא במפורש אינו סניף של ביה"ס".

ה. שבח מופת

ברשות בית הספר עשרה מכשירי טלפון ניידים.

אחד ממכשירי הטלפון משמש מורים בעת יציאה לטיולים ולימי שדה ומכשיר נוסף משמש את המזכירות.

מינהלן בית הספר מסר לביקורת כי בית הספר העביר לחברה המספקת את שירותי הטלפון הסלולריים את פרטי כרטיסי האשראי של העובדים, לצורך חיובם בסכומים שמעבר לאלו הממומנים על ידי בית הספר (כפי שנמסרו לחברת הטלפון על ידי בית הספר).

מנהל בית הספר שבח מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"בהתקבל ההנחיה בדבר השימוש בטלפונים סלולריים, החזיר ביה"ס את הטלפונים העודפים כפי שוודרש בהנחיית מר א.ז."

בעלי התפקידים שמצויים ברשותם טלפונים, נכון לתאריך 20 ביולי, 2005, הינם:

תפקיד	סכום השתתפות בית הספר, בש"ח	הערה (*)
מנהל	250	אושר
מינהלן	200	אושר
סגנית מנהל	200	לא אושר

תפקיד	סכום השתתפות בית הספר, בש"ח	הערה (*)
סגן מנהל	200	לא אושר
סגנית מנהל	200	לא אושר
סגנית מנהל	200	לא אושר
מנהל חטיבת ביניים	200	לא אושר
אחראי תחזוקה	200	לא אושר

* על פי מכתבו של מנהל משאבי אנוש במינהל החינוך, כמצוין לעיל.

מינהלן בית הספר מסר לביקורת כי לקראת שנת הלימודים תשס"ו שלח מנהל בית הספר מכתב לחברה המספקת את שירותי הטלפון הסלולריים, לפיו יש להגדיל הסכומים שימומנו על ידי בית הספר: 400 ש"ח למנהל ו-250 ש"ח לכל השאר.

בית הספר העביר למנהל המחלקה לשירותים מינהליים בעירייה את שמות ותפקידי העובדים המחזיקים טלפונים ניידים, נכון לתאריך 18 ביולי, 2005, כדלקמן:

מספר מכשירים שדוות	תאריך דיווח
8	17/02/05

פרק יב - העסקת קרובי משפחה

רקע

141. בהנחיות משרד החינוך בנוגע ל"העסקת קרובי משפחה במוסדות חינוך רשמיים" נכתב, בין השאר, כדלקמן:

"אין להעסיק אדם בהוראה או בכל עבודה אחרת במוסד חינוך, אם באותו מוסד עובד קרוב משפחה שלו. קרוב משפחה לעניין זה פירושו, בן-זוג, בת-זוג, הורה, בן, בת, אח, אחות, גיס, גיסה, דוד, דודה, בן-אח, בת-אחות, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה, נכד, או נכדה."

142. הביקורת איתרה ברשימת העובדים של בית ספר עירוני י"ב שמות משפחה זהים, אשר לפי הסבריו של מנהל בית הספר קיימת ביניהם קרבת משפחה, כמפורט להלן:

10	ח פ	1. ס ע א (מנהל)
11	ח ר	2. ס א
12	ט ט	3. ס מ
13	ג א	4. מ מ
14	ס ס	5. ס ס
15	ס א	6. ס ס
16	ס ב	7. ס ל

8. ע י
 9. ע ס
 17. ס ע
 18. ס ר

קיימת קרבת משפחה בין המורים: סע א (מנהל), ס א, ס מ, מ מ (מנהל בית הספר מסר לביקורת כי עובד זה אינו מלמד בבית הספר בשנות הלימודים תשס"ה ותשס"ו), ס ס, ס ס, ס ל, חר (*), ט ס, ג א ו ס.

קיימת קרבת משפחה בין המורים: ח פ, ח פ, ח ר (*), ס א, ס ב, ס ע וסר.

* למורה ח ר קרבת משפחה לשתי המשפחות.

המורים ע י וע ס הינם בני דודים (מנהל בית הספר מסר לביקורת כי ע י אינו מלמד בבית הספר בשנות הלימודים תשס"ה ותשס"ו).

הסברו של מנהל בית הספר עירוני י"ב להעסקת העובדים הנ"ל הינה, בין השאר, כמפורט להלן:

"ב. ביפו ישנם (הטעות במקור) משפחות גדולות יותר וגדולות פחות שביניהם המשיכו את לימודיהם במוסדות להשכלה גבוהה והוכשרו כמורים לחינוך העל – יסודי והאפשרות היחידה לשיבוץם היה בעירוני י"ב – בהיותו ביה"ס היחיד באזור.

...

ד. הפירוט להלן אפרט את קירבת המשפחה בין המורים לפי קירבת משפחה ראשונה, שנייה, ומורים שיש בינם לבני כמנהל ב"ס קירבת משפחה.

ה. מכתב בנדון נשלח על – ידי למשרד החינוך שבו תיארתי את המצב הנתון וביקשתי את מיפולם ואת עמדתם בנושא.

ו. כל המורים שיש ביניהם קירבת משפחה ובמיוחד קירבת משפחה מדרגה ראשונה התחילו את עבודתם בביה"ס לפני תחילת כהונתי כמנהל ב"ס....."

הביקורת מציינת כי אחד מקרובי משפחתו של מנהל בית הספר התחיל עבודתו בבית הספר בשנת 1997, אותה שנה בה התחיל המנהל עבודתו באותו מוסד (27 בינואר, 1997). כמו כן, במהלך שנת 2000 נוצרו קשרי משפחה נוספים (באמצעות נישואין).

פרק יג - שימוש במתקנים עירוניים

רקע

143. העירייה מתירה השכרת אולמות וחדרים במתקניה לגורמים שונים, עירוניים ופרטיים.

144. בפרוטוקול ועדת תעריפים עירוניים מחודש אפריל 2002, בנוגע לדמי שימוש למתקני מינהל

החינוך מצויין, בין השאר, כדלקמן: "אין לאפשר שימוש באולם ללא הסדר כספי."

145. להשכרת מבנה לתקופה של עד שנה (להלן - "שימוש ממושך") - בסמכות ועדת המתקנים בלבד לאשר שימוש או אי שימוש במתקנים. כיו"ר הוועדה משמש סגן מנהל מינהל החינוך, התרבות והספורט וחברי הוועדה הינם נציגי מינהל החינוך, התרבות והספורט, אגף נכסים ומינהל הכספים בעירייה.
146. ההסכם בין השוכרים לבין יובל חינוך אמור להיות חתום, על ידי שני הצדדים, לפני מועד ההשכרה בפועל.
147. הסכם לשימוש חד פעמי (שימוש של עד חמש פעמים במגבלת זמן מוגדרת מראש ולא יותר מחודש) - מאושר על ידי מנהל בית הספר אשר נדרש להחתים את הפונים ואת יובל חינוך על הסכם, לפני העמדת המתקן לשימוש הפונים.
148. הסכם התקשרות בין השוכר לבין יובל חינוך תקף לשנה אחת בלבד. כלומר, מדי שנת לימודים על בית הספר להחתים הצדדים על הסכם התקשרות חדש.
149. החל משנת הלימודים תשס"ד, השוכר נדרש להפקיד המחאות דחיות בבית הספר, המועברות ליובל חינוך. זו האחרונה אמורה להפקיד הכסף בחשבון הבנק של בית הספר (בניכוי מס ערך מוסף ועמלה קבועה) ולשלוח חשבוניות וקבלות לשוכר.
150. חלק ממינהלני בתי הספר מסרו לביקורת כי מגורמים הנוהגים לשכור מתקנים מזה שנים רבות, הם אינם גובים את התעריפים שנקבעו בהחלטות ועדת תעריפים. כמו כן, מאחר ובחלק מבתי הספר אין פעילות עניפה של השכרת מתקנים, הם מעדיפים לגבות תעריפים נמוכים ולהסתפק בכך.
151. ב"החלטות ועדת התעריפים העירונית באשר לגביית דמי שימוש במתקני מינהל החינוך התרבות והספורט" הרשומות באוגדן ההנחיות, נרשם בין השאר כדלקמן:
- "גופים פרטיים ישלמו לפחות 50% מעל התעריף."**
152. לתשלום הנמוך מהתעריף העירוני יש לקבל אישור ממינהל החינוך, התרבות והספורט.

ממצאים

153. עירוני ד' בית הספר עירוני ד' משכיר מעבדת מחשבים ומגרש כדורסל תמורת תשלום. מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי הכנסותיו מהשכרת מתקנים בשנת הלימודים תשס"ד, הסתכמו בסך של 68,573.92 ש"ח.
- משיחה שערכה הביקורת עם מינהלן בית הספר, עולים הפרטים הבאים:
- א. בית הספר משכיר מתקניו לשימוש ממושך וכן לשוכרים חד פעמיים.

- ב. תעריפי ההשכרות נקבעו בהתאם לקבוע באוגדן ההנחיות, למעט מקרה אחד בו קיבל אישור ממנהלת אגף החינוך להשכיר בתעריף נמוך יותר.
- ג. בית הספר לא משכיר לשוכרים פרטיים בתעריף הגבוה ב- 50% מהתעריף הרגיל מאחר והתעריף גבוה מדי, ולבית הספר אין פעילות רבה של השכרת מתקנים ועל כן הם מעדיפים לגבות תעריפים נמוכים.
- ד. מנכ"ל יובל חינוך, שנכנסה לתפקידה באמצע שנת הלימודים תשס"ה, הכתיבה נהלים חדשים לעבודה מול השוכרים. שינויים אלה יצרו מצבים לא נעימים רבים עם השוכרים מאחר ובהסכמי השכירות שהיו תקפים אותה עת נכתב כי על השוכרים לשלם את דמי השכירות בראשית כל חודש, ובעיצומה של תקופת השכירות, ולפי הנהלים החדשים של יובל חינוך היה על השוכרים להפקיד בידי בית הספר את יתרת התשלומים. עוד הוסיף כי לדעתו על שינויים כגון זה להיעשות בהדרגה, או החל מתקופת השכירות הבאה, אך לא ניתן לשנות נהלים מהותיים כאשר קיים הסכם חתום עם השוכרים, לפי הנהלים שהיו תקפים במועד החתימה על ההסכמים.

נכון למועד כתיבת דוח הביקורת, טרם נמסרו לביקורת תעריפי ההשכרות בבית הספר.

154. עירוני ה'

- בית הספר עירוני ה' משכיר חדרי לימוד ואולמות ספורט תמורת תשלום. מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי הכנסותיו מהשכרת מתקנים בשנת הלימודים תשס"ד, הסתכמו ב- 277,783 ש"ח.
- משיחה שערכה הביקורת עם מינהלנית בית הספר, עולים הפרטים הבאים:
- א. בית הספר משכיר מתקניו לשימוש ממושך (כגון מכללת רידמן) וכן לשוכרים חד פעמיים.
- ב. מינהלנית בית הספר מסרה לביקורת כי תעריפי ההשכרה לשימוש ממושך נמוכים מאלו שקבעה ועדת תעריפים.
- ג. מינהלנית בית הספר מחתימה השוכרים בשימוש ממושך, על מסמכי ההסכם ומעבירה אותם לחתימת יובל חינוך. המינהלנית מסרה לביקורת כי רוב ההסכמים חוזרים מיובל חינוך לבית הספר עם הערות לתיקון, בדרך כלל לעניין ביטוח צד ג', למרות שהשוכר החל להשתמש במתקן (ובמקרים של השכרה חד פעמית - אף לאחר מועד ההשכרה).
- ד. השוכרים מפקידים בבית הספר המחאות דחויים המועברות ליובל חינוך לצורך הפקדתן בחשבון הבנק והפקת חשבוניות מס/קבלות.

ה. פרק הזמן שבין העברת מסמכי ההתקשרות ליובל חינוך לבין חתימתם של אלו האחרונים על מסמכים אלו, הינו ארוך ולעיתים אינו מסתיים במהלך שנת הלימודים שאליה התייחס ההסכם.

ו. דוגמא לכך הינו הסכם ההתקשרות עם מכללת רידמן:

(1) ההסכם נחתם על ידי השוכרת בתאריך 29 ביולי, 2004;

(2) מסמכי ההסכם הועברו על ידי בית הספר ליובל חינוך בתאריך 1 באוגוסט, 2004;

(3) מסמכי ההסכם הוחזרו על ידי יובל חינוך לבית הספר בתאריך 6 בספטמבר, 2004, בטענה שלא היו חתומים על ידי השוכרת (על אף שהיו חתומים);

(4) במועד לא ידוע הוחזרו המסמכים ליובל חינוך;

ז. בתאריך 28 ביוני, 2005, מסמכי ההתקשרות הוחזרו לבית הספר לאחר שעו"ד מטעם יובל חינוך עיין בהסכם. המסמכים שהוחזרו טרם נחתמו על ידי יובל חינוך.

ח. מינהלנית בית הספר לא איתרה אישור ועדת מתקנים להתקשרות זו.

לביקורת נמסר כי יובל חינוך אינה מפקידה המחאות המתקבלות מהשוכרים (למרות שהחלו להשתמש במתקני בית הספר) גם במקרים שבהם עומד לפוג תוקפן של המחאות. כמו כן, קיימות תלונות של שוכרים כי יובל חינוך אינה מפיקה חשבוניות מס/קבלות. אי הפקת חשבוניות מס מעכבות תשלום לבתי הספר.

ט. להלן דוגמאות למצוין לעיל:

(1) בשנת תשס"ה העביר בית הספר ליובל חינוך, המחאה על סך של 300 ש"ח שהתקבלה מ-"א פ", עבור שימוש חד פעמי בכיתת לימוד. המחאה טרם הופקדה למרות שתוקפה פג.

(2) בתאריך 29 ביולי, 2004, נערך על ידי בית הספר, חוזה השכרה בין מ ר לבין יובל חינוך, בנוגע לשנת הלימודים תשס"ה.

(3) בתאריך 28 ביולי, 2005, רשמה השוכרת, מ ר, מכתב ליובל חינוך, לפיו:

"א. עד היום טרם העברתם לנו חשבונית עבור תשלום שכ"ד ששולם (הטעות

במקור) לכם בצ'קים

צ'ק מספר ... ע"ס 23,008

צ'ק מספר ... ע"ס 6,223

צ'ק מספר ... ע"ס 24,087

אי העברת החשבוניות מעקב תשלום שכ"ד עתידי.

אבקש לשלוח לנו חשבונית עבור שכ"ד שמרם שולם. עבור חודשים פברואר – יוני 2005 בסך 96,000 נה.".

נכון לתאריך 31 ביולי, 2005, השוכרת סיימה פעילותה בבית הספר לשנת הלימודים תשס"ה (בפגרה אינה שוכרת מתקנים מבית הספר) אך נותרה חייבת לבית הספר דמי שכירות כדלקמן:

סכום בש"ח

30,310 המחאות שהועברו ליובל חינוך וטרם הופקדו

115,000 סכום שטרם הועבר מהשוכרים

145,310

בתאריך 10 ביולי, 2005, רשם שוכר, ד"ר פ פ, מכתב ליובל חינוך, לפיו:

"...במהלך השנה וחצי האחרונות לא קיבלתי קבלות/חשבוניות על תשלומיי, למעט מקרים ספורים, בשנה שעברה. השנה לא זכיתי לראות אפילו חשבונית אחת. פניתי אליכם מספר פעמים..."

אני מניח שידוע לך שאי מתן חשבונית היא פעולה לא חוקית..."

מיובל חינוך נמסר לביקורת כי לבית הספר הוחזרו חלק מההמחאות עקב חוסר במסמכים (ביטוח ואישור ועדת מתקנים). לאחר הצגת המסמכים, בחודש ספטמבר, 2005, הופקו חשבוניות מס.

נכון לתאריך 31 ביולי, 2005, דמי השכירות שטרם הועברו לבית הספר הינם כדלקמן:

סכום בש"ח

56,526.5 המחאות שהועברו ליובל חינוך וטרם הופקדו (לרבות המחאות שפג תוקפן)

145,934 סכומים שטרם הועברו מהשוכרים

202,460.5

הביקורת דגמה תעריפים שנגבו על ידי בית הספר בשנת תשס"ה, כמפורט להלן:

השוכר	פירוט	סכום שנגבה בש"ח (לפני מע"מ)	סכום בש"ח לפי ועדת תעריפים
ד"ר פ פ	שתי כיתות לימוד פעם בשבוע – שלוש שעות כל מפגש	990	1,500
א ב א	אולם ספורט פעמיים בשבוע – ארבע שעות כל מפגש	1,100	2,614.5

השוכר	פירוט	סכום שנגבה בש"ח (לפני מע"מ)	סכום בש"ח לפי ועדת תעריפים
אח	אולם ספורט שלוש פעמים בשבוע – שעתיים כל מפגש	1,200	2,227.5

מנהלת בית הספר עירוני ה' כתבה בתגובתה לטיטוט הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"ביה"ס נוהג להציג בפני השוכרים את העלויות עפ"י המחירון העירוני, ואף לדרוש את הסכום בהתאם.

ישנם שוכרים ותיקים שבית הספר הוא ביתם מזה מספר שנים, ושוכרים את אולמות הספורט במקום עוד מרם המעבר לניהול העצמי. מדי שנה/שנתיים אנו מעלים להם את סכום הגביה, שעדיין נמוך מהתעריף העירוני.

בנוגע לד"ר פ פ, סכום הכסף שנגבה ממנו תואם את התעריף העירוני כפי שנמצא אצל מנהלית ביה"ס.

ברצוני לציין כי ביה"ס עומד בתחרות מול מבנים אחרים באזור, וגאה להציב אלטרנטיבה הולמת, ואף להכניס הכנסה משמעותית לתפעול איכותי של המוסד ולרווחת התלמידים."

155. עירוני ז'

בית הספר עירוני ז' משכיר את "אשכול הפיס" תמורת תשלום.

מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי הכנסותיו מהשכרת מתקנים בשנת הלימודים תשס"ד, הסתכמו ב- 15,997.5 ש"ח.

משיחה שערכה הביקורת עם מזכירת "אשכול הפיס", עולים הפרטים הבאים:

- א. בית הספר משכיר את "אשכול פיס" בלבד, לשימוש ממושך וכן לשוכרים חד פעמיים.
- ב. מזכירת "אשכול פיס" מסרה לביקורת כי תעריפי ההשכרות נקבעו בהתאם לקבוע באוגדן ההנחיות.
- ג. מזכירת "אשכול פיס" מסרה לביקורת כי השוכרים מביעים התנגדות לנהלים החדשים של יובל חינוך, ובייחוד לתשלום דמי השכירות מראש.
- ד. מזכירת "אשכול פיס" מחתימה את השוכרים בשימוש ממושך, על מסמכי ההסכם ומעבירה אותם לחתימת יובל חינוך.
- ה. השוכרים מפקידים בבית הספר המחאות דחויים המועברות ליובל חינוך, לצורך הפקדתן בחשבון הבנק והפקת חשבוניות מס/קבלות.
- ו. עוד מסרה מזכירת "אשכול הפיס" כי נקיון החדר המושכר מתבצע על ידי מנקה בית הספר.

ז. חידוש חוזה מתבצע רק לאחר שפג התאריך המוטבע עליו ולא בתחילת שנת הלימודים.

הביקורת דגמה תעריפים שונגבו על ידי בתי הספר בשנת תשס"ה, כמפורט להלן:

- (1) ב"החלטות ועדת התעריפים העירונית באשר לגביית דמי שימוש במתקני מינהל החינוך התרבות והספורט" הרשומות באוגדן ההנחיות, נרשם בין השאר כדלקמן: "גופים עירוניים יהנו מהנחה בשיעור 50% מהתעריף."
- (2) עוד נרשם באוגדן כי "לא יידרש תשלום ממוסדות מינהל החינוך, התרבות והספורט עבור פעילות שוטפת (לימודית, חוגית, אליפות ספורט וכו') הנגזרת ממדיניות מינהל החינוך, התרבות והספורט."
- (3) לביקורת הועברו דפי ריכוז התשלומים עבור השכרות לטווח ארוך וקצר. מהנתונים עולה כי ישנן השכרות לגופים עירוניים וכן לגופים פרטיים, אשר אינם משתייכים למינהל החינוך, ואינם מחויבים בתשלום כלל. להלן דוגמא:

השוכר	פירוט	סכום בש"ח שנגבה בש"ח (כולל מע"מ)
פ ב	קורס מתמטיקה + קורס פסיכומטרי	"ללא תשלום"

מנהל בית הספר עירוני ז' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בשנת הלימודים תשס"ד ניתן קורס מתמטיקה וקורס פסיכומטרי לתלמידי ביה"ס בחינם באמצעות פ ב - ללא עלות. לפיכך ביה"ס איפשר קיום הקורסים הנ"ל באשכול ללא תשלום".

156. עירוני ח'

מינהל בית הספר מסר לביקורת כי בית הספר עירוני ח' לא השכיר את מתקניו כלל בשנת הלימודים תשס"ה.

מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי הכנסותיו מהשכרת מתקנים בשנת הלימודים תשס"ד, היו כדלקמן:

סעיף הכנסות	סכום בש"ח
הכנסות משכירות חד פעמית	5,000
הכנסות השכרת מגרש	5,760
	10,760

157. עירוני ט'

בית הספר משכיר אולם וחדרי לימוד תמורת תשלום.
מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי הכנסותיו מהשכרת מתקנים בשנת הלימודים תשס"ד, הסתכמו ב- 280,172.2 ש"ח.
משיחה שערכה הביקורת עם מינהלן בית הספר, עולה כי בית הספר עירוני ט' משכיר מתקניו לשימוש ממושך לשלושה שוכרים בלבד.

א. ה ה :

- (1) הא ה שוכרת כיתות לימוד על פי מחירון אחיד מטעמה, ואינה מוכנה לפעול על פי תעריפי ועדת התעריפים העירונית.
- (2) מינהלן בית הספר מסר לביקורת כי ארבעה בתי ספר נוספים מתחרים ביניהם על השכרת הכיתות לא ה ועל כן בית הספר חייב היה להסכים לתנאיה בכדי לא להפסיד הכנסה זו.
- (3) הכנסות השכירות מהא הפ מופקדות לחשבון הבנק של בית הספר (על פי תנאי הא הפ) ואינן מועברות ישירות ליובל חינוך. בית הספר מוציא המחאה שלו לפקודת יובל חינוך על הסכום כולו ואלה מחזירים לבית הספר את הסכום בניכוי מס ערך מוסף.
- (4) להשכרה זו התקבל אישור מיובל חינוך למרות ההתנהלות החריגה. יובל חינוך חתמה מול השוכרת על חוזה השכירות.
- (5) מינהלן בית הספר מסר לביקורת כי התנהלות זו היא מסורבלת מאוד ועדיף היה ש"יובל חינוך" יתירו לבית הספר לשלם מס ערך מוסף בעצמו.

ב. ה ה ל:

- (1) בית הספר משכיר כיתות לימוד למ הא לת מזה כעשר שנים.
- (2) החל מחודש פברואר 2005, על פי הנחיות יובל חינוך, מועברות הכנסות השכירות ישירות ל"יובל חינוך" ואלה מפקידים את הסכום בחשבון הבנק של בית הספר.
- (3) מינהלן בית הספר מסר לביקורת כי הפקדת הכספים על ידי יובל חינוך לרוב מתבצעת באיחור משמעותי.

ג. המ לק הח:

- (1) בית הספר בא במשא ומתן להשכרת האולם בקומפלקס התחתון של בית הספר למלק הח.

(2) לאחר שהוסכמו התנאים בין שני הצדדים, נמסר למינהלן בית הספר, על ידי אגף נכסים בעירייה, כי מאחר והשימוש בכיתות מתבצע בשעות פעילות בית הספר ולא בשעות הערב, בית הספר לא יכול להיות המשכיר אלא העירייה.

(3) הכנסות השכירות מועברות ישירות לאגף הנכסים בעירייה.

(4) מינהלן בית הספר מסר לביקורת כי בית הספר נושא בהוצאות החשמל, המים והנקיון השייכות לשוכר ואילו אגף הנכסים גובה תשלום עבור הוצאות אלה מהשוכר ומשיבן לבית הספר.

הביקורת דגמה תעריפים שנגבו על ידי בית הספר בשנת תשס"ה, כמפורט להלן:

השוכר	פירוט	סכום בש"ח שנגבה (כולל מע"מ)	סכום בש"ח לפי ועדת תעריפים (לפני מע"מ)
הא הפ	כתות לימוד	90 ₪ לשיעור	125 (*)

* המחיר לחודש, עבור שכירת כתת לימוד לשעה אחת פעם בשבוע, מתוך שימוש של עד 3 שעות הינו 500 ש"ח ($500/4=125$). במידה והשימוש בחדר נעשה ליותר מפעם בשבוע, התעריף עולה בהתאם.

158. שבח מופת

בית הספר שבח מופת משכיר חדרי לימוד, אולם אירועים, אודיטוריום ואולם ספורט תמורת תשלום.

מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי הכנסותיו מהשכרת מתקנים, בשנת הלימודים תשס"ד, הסתכמו ב- 36,112 ש"ח.

משיחה שערכה הביקורת עם מינהלן בית הספר, עולים הפרטים הבאים:

א. בית הספר משכיר מתקניו לשימוש ממושך (כגון עבור העברת חוגי קארטה) וכן לשוכרים חד פעמיים.

ב. הכנסות בית הספר מהשכרת מתקנים הסתכמו בשנת הלימודים תשס"ה ב-32,152 ש"ח (מתוכם עבור 8,544 ש"ח טרם הועברו המחאות ליובל חינוך).

ג. מינהלן בית הספר מסר לביקורת כי תעריפי ההשכרה לשימוש ממושך נמוכים מאלו שקבעה ועדת תעריפים. התעריפים שנקבעו לאותם שוכרים אושרו על ידי ועדת מתקנים ויובל חינוך.

ד. המינהלן מסר לביקורת כי קיימים הסכמים בנוגע לשנת הלימודים תשס"ה, אשר טרם נחתמו על ידי יובל חינוך, מאחר וזו האחרונה דורשת כי השוכר יפקיד מראש בידי בית הספר המחאות דחויים עבור כל תקופת ההשכרה. מאחר ובית הספר לא דרש את כל

ההמחאות מראש, יובל חינוך החזירה לבית הספר המחאות שנמסרו, עבור חלק מהתקופה, ולא הפקידה אותן בחשבון הבנק של בית הספר.

ה. בנוסף להסכם הסטנדרטי (שנוסחו מצורף לאוגדן ההנחיות) האמור להיחתם בין השוכר לבין יובל חינוך, בית הספר מפיק הסכם נוסף שעליו חותמים השוכר ובית הספר, זאת למרות שבית ספר אינו רשאי לחתום על חוזים, מאחר ואינו ישות משפטית. ההסכם הנוסף כולל תוספות שלא נרשמו בהסכם הסטנדרטי, כגון הצבת מיחם לשימוש השוכר.

ו. מינהלן בית הספר מסר לביקורת כי חלק מתשלומי השכירות לא הועברו לבית הספר מאחר והשוכרים ביקשו לקבל מיובל חינוך חשבוניות מס לפני התשלום, בעוד שיובל חינוך מפיקה חשבוניות מס רק לאחר הפקדת המחאות מהשוכרים, בחשבון הבנק של בית הספר. אי הפקת חשבוניות מס מעכב את ביצוע התשלום לבית הספר.

ז. להלן דוגמא כמצוין לעיל:

(1) בתאריך 20 בפברואר, 2005, נכתב הסכם להשכרת אולם הספורט של בית הספר, לשימוש ממושך. ההסכם נחתם על ידי השוכר.

(2) בתאריך 1 במרץ, 2005, אישרה ועדת מתקנים שימוש באולם הספורט, בהתאם לבקשה שהגיש מינהלן בית הספר.

(3) במסמך בכתב יד, הנושא את התאריך 17 במרץ, 2005, שכתב מינהלן בית הספר ליובל חינוך, נכתב כי לזו האחרונה מועברים מסמכי ההסכם, לרבות המחאה דחוייה על סך של 2,925 ש"ח, לפקודת יובל חינוך, עבור חודשיים ראשונים של תקופת ההשכרה (מרץ-מאי 2005).

(4) בתאריך 3 במאי, 2005, כתבה מנכ"ל יובל חינוך למינהלן כדלקמן:

א. "התאגיד (יובל חינוך) אינו מטפל בהמחאות המגיעות בתפוזרת לאורך השנה, ועל כן מצ"ב חזרה ההמחאות הנ"ל:

ב. המחאה מס' ... על סך 2,925 מתאריך 15.6.05....

ג. כפי שכבר הבהרנו במכתבנו מיום ה- 30.3.2005 יש לשלוח את כל ההמחאות בגין ההשכרה יחד. ניתן לצרף המחאות דחיות, אך גם אותן יש לשלוח מראש."

בתאריך 26 ביוני, 2005, נכתב ביובל חינוך מזכר ידני למינהלן ממנו עולה כי ההסכם שהועבר ליובל חינוך מתייחס לשנות הלימודים תשס"ה ותשס"ו, בעוד שההנחיה הינה כי כל חוזה יהיה תקף לשנת לימודים אחת בלבד.

בתאריך 24 ביולי, 2005, כתב המינהלן מכתב לשוכר ובו ציין בין השאר כי "כדי לקבל את התשלומים עבור ההשכרה, בית הספר/יובל חינוך בע"מ מתחייבים (ההדגשה במקור) להעביר לחברת אינטרוויז חשבונית עבור כל סכום שיועבר לבית

הספר לתשלום מיובל חינוך בע"מ לאחר הפקדת הצ'ק בחשבון הבנק של בית הספר על ידי יובל חינוך בע"מ."

עוד נרשם במכתב, כי השוכר מתבקש להעביר לבית הספר שלוש המחאות עבור החודשים יוני, יולי ואוגוסט (מועד סיום השכירות). על מסמכי ההסכם הוטבעה חותמת "נתקבל" של יובל חינוך, מתאריך 23 ביוני, 2005.

נכון לתאריך 1 באוגוסט, 2005 (מועד בדיקת המסמכים הרלוונטיים על ידי הביקורת), ההסכם טרם נחתם על ידי יובל חינוך, למרות שתקופת ההשכרה עומדת להסתיים בסוף חודש אוגוסט 2005.

נכון לתאריך 1 באוגוסט, 2005, (מועד בדיקת הביקורת) ההמחאה המקורית (עבור חודשי השכירות מרץ-מאי 2005) אשר התאריך הרשום עליה הינו 15 ביוני, 2005, נמצאת בבית הספר וטרם הופקדה בחשבון הבנק. המחאות לגבי יתרת תקופת ההשכרה (יוני-אוגוסט 2005) טרם הועברו לבית הספר על ידי השוכר.

הביקורת דגמה תעריפים שנגבו על ידי בית הספר בשנת תשס"ה, כמפורט להלן:

השוכר	פירוט	סכום בש"ח שנגבה בש"ח (כולל מע"מ)	סכום בש"ח לפי ועדת תעריפים (לפני מע"מ)
אל	אולם ספורט שלוש פעמים בשבוע	1,222	2,227.5 (*)
א	אולם ספורט פעם בשבוע לארבע שעות	1,170	1,620
ד 1	כיתת לימוד שניים – שלושה ימים בשבוע – שעתיים – ארבע שעות	400	1,102.5 (**)

* החישוב נעשה לפי מפגשים של עד שלוש שעות, למרות ששניים מהמפגשים השבועיים אורכים לעיתים יותר משלוש שעות.

** החישוב נעשה לפי פעמיים בשבוע עד שלוש שעות כל פעם (בחשוב תעריף לפי שלוש פעמים בשבוע ומעל שלוש שעות כל מפגש, הסכום לתשלום היה גבוה יותר).

פרק יג - כספי הורים

רקע

159. בתי הספר רשאים לגבות מהורי התלמידים הלומדים בבתי הספר כספים עבור פעילויות שונות הנערכות בבתי הספר (כגון טיולים וימי עיון), וכן עבור רכישת שירותים וציוד אישי במרוכז עבור התלמידים.
160. כל הכנסה מתשלומי הורים מחייבת הוצאה שאם לא כן על בית הספר להחזיר יתרת התשלומים להורים.
161. בחוזר המשרד מתאריך 22 בינואר, 2004, שנושאו "חוזר התשלומים להורים" נקבעו תעריפים מירביים לגבייה מההורים בשנת הלימודים תשס"ד.
162. לפי החוזר, בתי הספר היו רשאים לבקש מהורי התלמידים לשלם תשלומים שונים, כמפורט להלן:

פירוט	סעיף
ביטוח תאונות אישיות	- תשלומי חובה
בריאות השן	-
סל תרבות	- תשלומי רשות
טיולים	-
מסיבות סיום (כיתות ט' ו-י"ב)	-
מסיבות כיתתיות	-
ועד הורים	-

163. לבתי הספר קיימת אפשרות לרכוש שירותים נוספים, שימומנו אף הם מכספי הורים. השירותים שפורטו בחוזר המשרד לשנת הלימודים תשס"ד היו כדלקמן:

- רכישה מרוכזת של ספרי לימוד;
- עיתון;
- סירי של"ח;
- פרויקטים לימודיים;
- תל"ן (תכנית לימודים נוספת).

גם עבור רכישת שירותים אלו נקבעו תעריפים מירביים לגבייה מההורים.

המשרד פרסם חוזר מעודכן שכלל תעריפי גבייה מירביים לשנת הלימודים תשס"ה. מאחר וקבצי הנהלת החשבונות שהיו ברשות הביקורת היו מעודכנים נכון לחודש נובמבר 2004 ולא לסוף שנת הלימודים, בחרה הביקורת לערוך בדיקותיה לגבי שנת הלימודים תשס"ד בלבד.

ממצאים

164. עירוני ד'

- א. מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי בשנת הלימודים תשס"ד הכנסות מכספי הורים הסתכמו בכ- 2,535,120 ש"ח (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה).
- ב. בנוסף, איתרה הביקורת רישומי הכנסות שנגבו, כביכול, מהורים לגביהם נרשם מספר תעודת זהות "9999999", שהסתכמו בכ- 82,683 ש"ח.
- ג. כרטיסי הנהלת חשבונות שנכללו בחישובים הינם: הכנסות חומרי למידה מתכלים, הכנסות טיולים, הכנסות יוזמות פדגוגיות, הכנסות מלגות, הכנסות ספרים והכנסות שונות. מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיטות הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
- "בשל מגבלות מערכת הנהלת חשבונות בה נעשה שימוש בשנות כספים זו, רשם בית הספר חחת מספר זהות פיקטיבי 9999999 תשלומים שנגבו מקבוצות תלמידים או מכיחות שלמות במרכזו למימון פעילויות שונות כגון: רכישת ספרים, הפקת חוברות, צילומים במכונה, יציאות ונסיעות של קבוצות ספציפיות וכו... ביה"ס אינו יכול לרשום כל סכום של 5 או 10 נה הנגבה מכל תלמיד המשתתף בפעילות חריגה בשל עומס העבודה שהדבר יוצר".
- ד. מהשוואה שערכה הביקורת בין מספר התלמידים ששילמו בשנת הלימודים תשס"ד תשלומים שאושרו על ידי המשרד, לפי רישומי הנהלת החשבונות של בית הספר, לבין מספר התלמידים הרשומים בקובץ היערכות של ממונה מינהל ומשק במינהל החינוך בעירייה, הכולל התפלגות התלמידים בבתי הספר לאותה שנה, עולה כי מספר התלמידים

מספר תלמידים ששילמו לפי הנהלת חשבונות (**)	מספר תלמידים לפי קובץ היערכות (*)	תיאור שכבת לימוד לפי כיתה
190	189	ז'
265	269	ח'
255	256	י'
281	279	י"א

ששילמו היה שונה ממספר התלמידים בבתי הספר, לפי הפירוט שלהלן:

* קובץ היערכות מעודכן נכון לתאריך 25 ביולי, 2004.

** רישומי הנהלת חשבונות נכון לתאריך נובמבר 2004.

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
 "ההבדלים המזעריים נובעים משינוי מתמיד במספר תלמידי ביה"ס במהלך השנה. הממונה
 למנהל ומשק מקפיאה שרירותית מספר זה במועד נתון. בית הספר מטבטע הדברים משנה
 אותו גם במועד מאוחר יותר".

ה. הביקורת איתרה ברישומי הנהלת החשבונות של בית הספר את התעריפים שנגבו בפועל
 מהורי התלמידים, בשנת הלימודים תשס"ד.

מהשוואה שערכה הביקורת בין התעריפים המירביים שאושרו לגבייה, בחוזר המשרד, לבין
 הסכומים שנגבו מההורים בפועל, עלה כי בית הספר גבה בחלק מהסעיפים יותר מהסכום
 המירבי שהותר לגבייה. (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת
 זהות מ- 8 ספרות ומעלה). להלן דוגמאות של התלמידים שאותרו בבית הספר, כמצוין
 לעיל:

סוג תשלום רשות	כיתה	סכום מירבי בש"ח לגבייה על פי חוזר המשרד	גבייה בפועל בש"ח
טיולים	י' 3	940	1,450
טיולים	יב' 4	940	1,600
מסיבות סיום (חט"ע)	יב' 7	280	559
מסיבות סיום (חט"ע)	יב' 8	280	520
סל תרבות (חט"ב)	ט' 2	150	850
סל תרבות (חט"ע)	יב' 1	180	700

ו. סך כל הסכומים שנגבו כביכול ביתר, בבית הספר, לפי הדוגמאות שלעיל, הסתכמו כדלקמן:
 (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות
 ומעלה):

סוג תשלום רשות	סכום בש"ח
טיולים	6,526
מסיבות סיום (חט"ע)	799
סל תרבות	152,807.5

ז. הביקורת מצאה שבית הספר גבה כספים מההורים, בעבור סעיפים אשר לא אושרו בחוזר המשרד. להלן הפירוט כמצוין לעיל:

סעיף הכנסות	סך הכל סכום שנגבה בש"ח
הכנסות מחשבים	29,912.6
הכנסות ציוד היקפי מחשבים	191
הכנסות שמירה	64,100.9

מנהלת בית הספר כתבה, בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"הכנסות מחשבים הם בבחינת "חרומה" ע"פ אישור ועד ההורים הבית-ספרי. הכנסות שמירה נועדו לממן את תגבור השמירה של בית הספר והסניף בשומר נוסף, ע"פ דרישה מפורשת של ההורים, וגביית סכום זה אושרה ע"י ועד ההורים המרכזי".

ח. בבדיקה מהגמית שערכה הביקורת אותרו בבית הספר מקרים בהם סך הכל סכום הגביה מההורים, לפי רישומי הנהלת החשבונות, היה גבוה מסכום ההוצאות שנרשם בהנהלת החשבונות עבור אותו סעיף, נכון לשנת הלימודים תשס"ד. להלן דוגמאות שאותרו בבית הספר, כמצוין לעיל:

סעיף הנה"ח	הכנסות בש"ח	הוצאות בש"ח	גבייה ביתר בש"ח
חומרי למידה מתכלים	25,318	22,058	3,260
אירועים	165,640.2	70,763.9	94,876.3
ספרים	31,561.6	25,462.26	6,099.34

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"ההפרשים נובעים מקשיי רישום: חומרי למידה מתכלים – לעתים ההוצאות נרשמו לסעיף אחר כגון צרכי מעבדה וכו... אירועים – קיים קושי להפריד בין הוצאות לאירועים להוצאות לסל תרבות. בכל מקרה היתרות דווחו לוועד ההורים וזה אישר לקזון כנגד גירעונות בסעיפים אחרים. בשנים בהן סיים בית הספר את הפעילות בכספי ההורים בגירעון הוא כיסה אותו מתוך משאביו (תשס"ג). בשנים בהן נשאר בית הספר עם יתרת זכות בכספי ההורים הועד העביר יתרה זו לרשות בית הספר (תשס"ד)".

ט. הביקורת איתרה במחשב בית הספר מסמך הנושא תאריך 9 בדצמבר, 2003, שכתב מינהלן בית הספר למנהלת בית הספר שנושאו "סכנה של חריגה גדולה בתקציב פעילות חברתית – תרבותית". במסמך נכתב, בין השאר, כדלקמן:

"אמש בדקתי עם רכזות תחומי הפעילות הניזונים מתקציב פעילות חברתית – תרבותית הממומן ע"י ההורים את ההוצאות שהן מתכננות. מהבדיקה הסתבר לי כי ההיקפים

הכספיים של הפעילות אותה הן מתכננות חורגים חריגה משמעותית מהתקציב אותו קבעת.

4. סה"כ ההוצאה שמתכננות שלוש בעלות תפקידים אלה מגיעה לכדי 746.300 ₪. כזכור לך, הנחית אחי בעת הכנת התקציב להקצות לכל הפעילות המתבצעת כאן בתחום זה, על גווניה השונים, במימון תשלומי הורים, סכום עגול של 600.000 ₪. מכאן מסתבר כי הפעילות המתוכננת חורגת בלא פחות מ-146.300 ₪ מהתקציב המתוכנן. את שנת הלימודים תשס"ג סיימו בגירעון של 107.645 ₪ בפעילות במימון ההורים. הוזה אומר שביית הספר סבסד פעילות זו מתוך תקציביו הדלים בסכום עתק זה...." (ההדגשות במקור).

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:
 "מדובר במסמך פנימי של בית הספר בו מתריע המנהלן במסגרת תפקידו למנהלת על קיום בעיה עתידית לצורך טיפול מונע דחוף מצדה. הנושא טופל כמתבקש ונפתר...".

165. עירוני ה'

- א. מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי בשנת תשס"ד הכנסות מכספי הורים הסתכמו ב- 972,251 ש"ח (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה).
- ב. בנוסף, איתרה הביקורת רישומי הכנסות שנגבו, כביכול, מהורים לגביהם נרשם מספר תעודת זהות "9999999", שהסתכמו ב- 3,570 ש"ח.
- ג. להלן כרטיסי הנהלת חשבונות שנוכללו בחישובים: הכנסות אירועים, הכנסות חוגים, הכנסות יוזמות פדגוגיות, הכנסות פעילות תרבות והכנסות מבחינות בגרות.
- ד. בהשוואה שערכה הביקורת בין מספר התלמידים ששילמו בשנת הלימודים תשס"ד תשלומים שאושרו על ידי המשרד, לפי רישומי הנהלת החשבונות של בית הספר, לבין מספר התלמידים הרשומים בקובץ היערכות של ממונה מינהל ומשק במינהל החינוך בעירייה, הכולל התפלגות התלמידים בבית הספר לאותה שנה, עולה כי מספר התלמידים ששילמו היה שונה ממספר התלמידים בבית הספר, לפי הפירוט שלהלן:

מספר תלמידים ששילמו לפי הנהלת חשבונות (**)	מספר תלמידים לפי קובץ היערכות (*)	תיאור שכבת לימוד לפי כיתה
139	142	ז'
121	122	ח'
145	153	ט'
159	162	י'

מספר תלמידים ששילמו לפי הנהלת חשבונות (**)	מספר תלמידים לפי קובץ היערכות (*)	תיאור שכבת לימוד לפי כיתה
131	133	י"ב

* קובץ היערכות מעודכן נכון לתאריך 28/07/2004

** רישומי הנהלת חשבונות נכון לתאריך נובמבר 2004.

ה. הביקורת איתרה ברישומי הנהלת החשבונות של בית הספר את התעריפים שנגבו בפועל מהורי התלמידים בשנת הלימודים תשס"ד.

מהשוואה שערכה הביקורת בין התעריפים המרביים שאושרו לגבייה בחוזר המשרד, לבין הסכומים שנגבו מההורים בפועל, עולה כי בית הספר גבה בחלק מהסעיפים יותר מהסכום המירבי שהותר לגבייה. (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה). להלן דוגמאות של תלמידים שאותרו בבית הספר, כמצוין לעיל:

סוג תשלום רשות	כיתה	סכום מירבי בש"ח לגבייה על פי חוזר המשרד	גבייה בפועל בש"ח
סל תרבות (חט"ב)	ט' 1	150	360
סל תרבות (חט"ע)	יא' 2	180	404

ז. סך כל הסכומים שנגבו כביכול ביתר בבית הספר, לפי הדוגמאות שלעיל הסתכמו כדלקמן: (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה):

סוג תשלום רשות	סכום בש"ח
סל תרבות	82,495

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

“גביית היחר מהורים בסעיף סל חרבות נבעה מרישום הוצאות ישירות הקשורות לפעילויות סל חרבות כגון הסעות לפעילויות, והוצאות שונות להעשרה. סך כל ההוצאות מביא לקיזוז סכום גביית היחר.”

ז. הביקורת מצאה שבית הספר גבה כספים מההורים, בעבור סעיפים אשר לא אושרו בחוזר המשרד. להלן הפירוט כמצוין לעיל:

סעיף הכנסות	סך הכל סכום שנגבה בש"ח
הכנסות ציוד היקפי מחשבים	34,666.5

ח. מבדיקה מדגמית שערכה הביקורת אותרו בבית הספר מקרים בהם סך הכל סכום הגביה מההורים, לפי רישומי הנהלת החשבונות, היה גבוה מסכום ההוצאות שנרשם בהנהלת

החשבונות עבור אותו סעיף, נכון לשנת הלימודים תשס"ד. להלן דוגמא שאותה בבית הספר, כמצוין לעיל:

סעיף הנה"ח	הכנסות בש"ח	הוצאות בש"ח	גבייה ביתר בש"ח
סל תרבות	160,953	138,984	21,969

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"החל משנה"ל תשס"ה מצבת תלמידים מדווחת באופן שוטף עפ"י הנדרש ובהתאם נערכת הגבייה. כמו כן חוזר הגביה מהורים מאושר ע"י משרד החינוך על כל סעיפיו."

166. עירוני ז'

א. מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי בשנת הלימודים תשס"ד הכנסות מכספי הורים הסתכמו ב- 408,227 ש"ח (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה).

ב. בנוסף, איתרה הביקורת רישומי הכנסות שנגבו, כביכול, מהורים לגביהם נרשם מספר תעודת זהות "9999999", שהסתכמו ב- 9,574 ש"ח. להלן כרטיסי הנהלת החשבונות שנכללו בחישוב: הכנסות ספרים, הכנסות יוזמות פדגוגיות והכנסות פעילות תרבות.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בעיית מערכת. ברגע שבוגר משלם חובות – התוכנה לא קולטת את תעודת הזהות כיוון שהוא לא נמצא במערכת המנוב"ס. לפיכך ת"ז יוצאת 9999999. כמו כן, תשלומים עבור שכרדיווח נעשו גם הן (הטעות במקור) דרך שם משכיר בעל ת"ז 9999999 כיוון שהוא לא נמצא במאגר שלנו."

ג. בהשוואה שערכה הביקורת בין מספר התלמידים ששילמו בשנת הלימודים תשס"ד תשלומים שאושרו על ידי המשרד, לפי רישומי הנהלת החשבונות של בית הספר, לבין מספר התלמידים הרשומים בקובץ היערכות של ממונה מינהל ומשק במינהל החינוך בעירייה, הכולל התפלגות התלמידים בבתי הספר לאותה שנה, עולה כי מספר התלמידים ששילמו היה שונה ממספר התלמידים בבית הספר, לפי הפירוט שלהלן:

תיאור שכבת לימוד לפי כיתה	מספר תלמידים לפי קובץ היערכות (*)	מספר תלמידים ששילמו לפי הנהלת חשבונות (**)
ז'	142	143
ח'	85	87
ט'	111	110
י"א	100	99
י"ב	78	72

*קובץ היערכות מעודכן נכון לתאריך 25/08/2004

**רישומי הנהלת החשבונות נכון לתאריך נובמבר 2004

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"קובץ הערכות של אוגוסט אינו מדויק למהלך כל השנה. ישנם שינויים במצבת התלמידים – תלמידים נגרעים או מחווספים לדו"ח מצבת תלמידים".

ד. הביקורת איתרה ברישומי הנהלת החשבונות של בית הספר התעריפים שנגבו בפועל מהורי התלמידים בשנת הלימודים תשס"ד.

מהשוואה שערכה הביקורת בין התעריפים המירביים שאושרו לגבייה בחוזר המשרד לשנת תשס"ד, לבין הסכומים שנגבו מההורים בפועל, עלה כי בבית הספר גבו, בחלק מהסעיפים, יותר מהסכום המירבי שהותר לגבייה. (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה). להלן דוגמאות של התלמידים שאותרו בבית הספר, כמצוין לעיל:

שם התלמיד	גבייה בפועל בש"ח	סכום מירבי בש"ח לגבייה על פי חוזר משרד	כיתה	סוג תשלום רשות
ס א	1,050	280	יב' 1	מסיבות סיום (חט"ע)
מ ש	820	280	יב' 4	מסיבות סיום (חט"ע)
ד א	554	150	ז' 2	סל תרבות (חט"ב)
ל א	560	180	יב' 3	סל תרבות (חט"ע)

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"לא יתכנו שינויים בתשלומי הורים בין כיתות ובמיוחד לא באותה השכבה. מבקשים דוגמאות רלוונטיות".

הביקורת מציינת כי כך מופיעים הנתונים בהנהלת החשבונות של בית הספר. יתרה מכך קיימים אף דוגמאות לגביית סכום שונה באותה כיתה, לדוגמה הכנסות מסיבת סיום (חט"ע) בכיתה יב' 1, מהתלמיד אוחנה חן נגבה סך של 550 ש"ח, לעומת המצוין בטבלה.

ה. הביקורת איתרה במחשבי בית הספר מסמך ממנו עולה כי סכומי גבייה שנגבו מעל הסכום שאושר בחוזר המשרד, היו כדלקמן:

(1) גבייה עבור "סל תרבות" (כולל מלגות)

שכבה	סכום מירבי בש"ח שאותר בחוזר המשרד	סכום בש"ח שנתבקש מההורים
ז'-ט'	150	380
י'-י"ב	180	380

(2) גבייה עבור "ספרים"

שכבה	סכום מירבי בש"ח שאותר בחוזר המשרד	סכום בש"ח שנתבקש מההורים
ז'-ט'	70	250
י'-י"ב	70	250

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטייטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"מדובר בפרוייקט השאלת ספרי לימוד. פרוייקט בשיתוף עם משרד החינוך. בכל שנה התלמידים משלמים 250 ש"ח בלבד עבור כל סל הספרים. לפי הנדרש בהתאם לחוזרי מנכ"ל".

על פי חוזר תשלומים להורים המצוי בידי הביקורת, (חוזר לשנת תשס"ד מתאריך 22 בינואר, 2004), התעריף המרבי שנקבע בעבור רכישה מרוכזת של ספרי לימוד הינו 70 ש"ח.

סך כל הסכומים שנגבו, כביכול, ביתר בבית הספר, לפי הדוגמאות שלעיל הסתכמו כדלקמן: (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודות זהות מ- 8 ספרות ומעלה):

סוג תשלום רשות	סכום בש"ח
טיולים	160
מסיבות סיום (חט"ע)	11,825
סל תרבות	40,700.6

1. הביקורת איתרה במחשבי בית הספר מסמכים שונים מהם עלה כי בשנת הלימודים תשס"ה נתבקשו ההורים לשלם תעריפים גבוהים מאלה שאושרו בחוזר המשרד (הרלוונטי לשנת הלימודים תשס"ה), עבור סל תרבות, כמפורט להלן:

שכבה	סכום מירבני בש"ח שאושר לפי חוזר המשרד	סכום בש"ח שנתבקש מההורים
ז'-ט'	135	150
י'-י"ב	160	180

ז. במסמך בו פורטו תשלומי ההורים לשנת הלימודים תשס"ה נכתבו תשלומים נוספים שהינם כביכול סעיפים משניים המשתייכים לסל תרבות, כמפורט להלן:

שכבה	סכום בש"ח שהתבקש עבור "מוזיאונים"	סכום בש"ח שהתבקש עבור "הסעות למופעי תרבות ומוזיאונים"	סה"כ סכום בש"ח שהתבקש מההורים עבור סל תרבות
ז'-ח'	40	20	210
ט'	40	20	210 (*)
י'-י"ב	30	20	230

* סכום עבור "סל תרבות" ללא הסעיפים המשניים הינו 150 ש"ח, המהווה הסכום המירבני שאושר לגבייה לפי חוזר המשרד.

ממסמך נוסף שאיתרה הביקורת במחשבי בית הספר עולה כי בשנת הלימודים תשס"ד גבה בית הספר סך של 156,000 ש"ח עבור "סל תרבות". מאחר ונרשם כי הגבייה אמורה היתה להיות מ-458 תלמידים, עולה כי הסכום הממוצע שנגבה מכל תלמיד עבור סעיף זה עמד על 340.6 ש"ח לתלמיד (במקום 150/180 ש"ח בהתאם לשכבת לימוד).

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיפים 1 ו-2, כדלקמן:

"זה כנראה המסמך הראשוני שהיה במחשב. לגביית הכספים מהורי התלמידים בתשס"ה

יש אישור לביה"ס ממשרד החינוך."

בנוגע לסעיף 3 כתב המנהל בתגובתו, כדלקמן:

"340 ש"ח מכל תלמיד היה עבור סך כל התשלומים מכל תלמיד ולא רק עבור סל תרבות".

מהמסמך עלה שזה רק עבור סל תרבות ובגין יתר הסעיפים גבו סכומים נוספים.

ח. הביקורת מצאה שבית הספר גבה כספים מההורים, בעבור סעיפים אשר לא אושרו בחוזר

המשרד. להלן הפירוט כמצוין לעיל:

סך הכל סכום שנגבה בש"ח	סעיף הכנסות
13,353	הכנסות אירועים

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

“בהוצאות אירועים ישנו סעיף עבור העירוניזון – בביה”ס מתקיים (המענות במקור) מזה כעשור פעילות עירוניזון עבור התלמידים בהשתתפותם. הכנסות אירועים אינו מכסה אפילו במחצית את ההוצאות עבור העירוניזון”.

ט. מבדיקה מדגמית שערכה הביקורת אותרו בבית הספר מקרים בהם סך כל סכום הגביה מההורים, לפי רישומי הנהלת החשבונות, היה גבוה מסכום ההוצאות שנרשם בהנהלת החשבונות עבור אותו סעיף, נכון לשנת הלימודים תשס”ד. להלן דוגמאות שאותרו בבית הספר, כמצוין לעיל:

סעיף הנהלת חשבונות	הכנסות בש"ח	הוצאות בש"ח	גבייה ביתר בש"ח
סל תרבות	137,121.6	128,112	9,009.6
ספרים	70,533.4	6,986.27	13,547.13
חומרי למידה מתכלים	12,149	5,902.31	6,246.69

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

“ישנו סעיף ספרים – שהוא עבור ספרי לימוד שנרכשו בשנה הראשונה עבור התלמידים”.

167. עירוני ה'

א. מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי בשנת הלימודים תשס”ד הכנסות מכספי הורים הסתכמו בכ- 188,070 ש"ח (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה).

ב. בנוסף, איתרה הביקורת רישומי הכנסות שנגבו, כביכול, מהורים לגביהם נרשם מספר תעודת זהות "9999999", שהסתכמו ב- 400 ש"ח. להלן כרטיסי הנהלת חשבונות שנכללו בחישובים: הכנסות יוזמות פדגוגיות תת כרטיס הכנסות מרכז תגלית והכנסות ספרים.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

“מדובר על תלמיד בן לעובדים זרים שאין לו ת”ז”.

ג. בהשוואה שערכה הביקורת בין מספר התלמידים ששילמו בשנת הלימודים תשס”ד תשלומים שאושרו על ידי המשרד, לפי רישומי הנהלת החשבונות של בתי הספר, לבין מספר התלמידים הרשומים בקובץ היערכות של ממונה מינהל ומשק במינהל החינוך בעירייה, הכולל התפלגות התלמידים בבית הספר לאותה שנה, עלה כי מספר התלמידים ששילמו היה שונה ממספר התלמידים בבית הספר, לפי הפירוט שלהלן:

מספר תלמידים ששילמו לפי הנהלת חשבונות (**)	מספר תלמידים לפי קובץ היערכות (*)	תיאור שכבת לימוד לפי כיתה
53	55	ז'
41	45	ח'
39	42	ט'
40	38	י"א
27	28	י"ב

* קובץ היערכות מעודכן נכון לתאריך 18/07/2004

** רישומי הנהלת חשבונות נכון לתאריך נובמבר 2004.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

“בבית ספרנו לומדים תלמידים ממשפחות עם בעיות כלכליות לכן אין 100% גבייה.”.

ד. הביקורת איתרה ברישומי הנהלת החשבונות של בתי הספר את התעריפים שנגבו בפועל מהורי התלמידים בשנת הלימודים תשס"ד.

מהשוואה שערכה הביקורת בין התעריפים המירביים שאושרו לגבייה בחוזר המשרד, לבין הסכומים שנגבו מההורים בפועל, עלה כי בית הספר גבה בחלק מהסעיפים יותר מהסכום המירבי שהותר לגבייה. (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ-8 ספרות ומעלה). להלן דוגמא של תלמיד שאותר בבית הספר, כמצוין לעיל:

סוג תשלום רשות	כיתה	סכום מירבי בש"ח לגבייה על פי חוזר משרד	גבייה בפועל בש"ח
סל תרבות (חט"ב)	ט' 1	150	300

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

“הסכום של 300 נח כולל סל תרבות+ סיורי של"ח+מסיבות כיתתיות וכך פורט להורים.”.

ה. הביקורת מצאה, שבית הספר גבה כספים מההורים בעבור סעיפים אשר לא אושרו בחוזר המשרד. להלן הפירוט כמצוין לעיל:

סעיף הכנסות	סך הכל סכום שנגבה בש"ח
הכנסות ציוד היקפי מחשבים	8,897.8

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

“סעיף ההכנסות הנכון צ"ל מטכנולוגיה ולא מחשבים. העניין תוקן לשנה זו.”.

הביקורת מציינת כי בחוזר מנכ"ל אין סעיף הכנסות מטכנולוגיה.

1. מבדיקה מדגמית שערכה הביקורת אותרו בבית הספר מקרים בהם סך הכל סכום הגביה מההורים, לפי רישומי הנהלת החשבונות, היה גבוה מסכום ההוצאות שנרשם בהנהלת החשבונות עבור אותו סעיף, נכון לשנת הלימודים תשס"ד. להלן דוגמאות שאותרו בבית הספר, כמצוין לעיל:

סעיף הנה"ח	הכנסות בש"ח	הוצאות בש"ח	גבייה ביתר בש"ח
טיולים	65,419.1	54,414.6	11,004.5
סל תרבות	35,407.2	25,172.8	10,234.4
ספרים	22,679	22,528.28	150.72

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"ההוצאות נכנסו בטעות לסעיף הלא נכון. נקפיד על כך."

168. עירוני ט'

- א. מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי בשנת הלימודים תשס"ד הכנסות מכספי הורים הסתכמו בכ- 793,678 ש"ח. (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה).
- ב. בנוסף, איתרה הביקורת רישומי הכנסות שנגבו, כביכול, מהורים לגביהם נרשם מספר תעודת זהות "9999999", שהסתכמו ב- 143,302.19 ש"ח.
- ג. להלן כרטיסי הנהלת חשבונות שנכללו בחישובים: הכנסות חוגים, הכנסות יוזמות פדגוגיות, הכנסות ספרים.
- ד. בהשוואה שערכה הביקורת בין מספר התלמידים ששילמו בשנת הלימודים תשס"ד תשלומים שאושרו על ידי המשרד, לפי רישומי הנהלת החשבונות של בתי הספר, לבין מספר התלמידים הרשומים בקובץ היערכות של ממונה מינהל ומשק המינהל החינוך בעירייה, הכולל התפלגות התלמידים בבתי הספר לאותה שנה, עולה כי מספר התלמידים ששילמו היה שונה ממספר התלמידים בבית הספר, לפי הפירוט שלהלן:

תיאור שכבת לימוד לפי כיתה	מספר תלמידים לפי קובץ היערכות (*)	מספר תלמידים ששילמו לפי הנהלת חשבונות (**)
ז'	159	153
ח'	169	160
ט'	202	181
י'	140	137
י"א	141	144

י"ב	168	174
-----	-----	-----

* קובץ היערכות מעודכן נכון לתאריך 08/07/2004

** רישומי הנהלת חשבונות נכון לתאריך נובמבר 2004.

ה. הביקורת איתרה, ברישומי הנהלת החשבונות של בית הספר, את התעריפים שנגבו בפועל מהורי התלמידים בשנת הלימודים תשס"ד.

מהשוואה שערכה הביקורת בין התעריפים המירביים שאושרו לגבייה בחוזר המשרד, לבין הסכומים שנגבו מההורים בפועל, עלה כי בית הספר גבה בחלק מהסעיפים יותר מהסכום המירבי שהותר לגבייה. (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה). להלן דוגמא של תלמיד שאותרה בבית הספר, כמצוין לעיל:

סוג תשלום רשות	כיתה	סכום מירבי בש"ח לגבייה על פי חוזר משרד	גבייה בפועל בש"ח
סל תרבות (חט"ב)	ח' 1	150	340

סך כל הסכומים שנגבו כביכול ביתר, בבית הספר, לפי הדוגמא שלעיל, הסתכמו כדלקמן (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה):

סוג תשלום רשות	סכום בש"ח
סל תרבות	10,634

ו. הביקורת מצאה, שבית הספר גבה כספים מההורים בעבור סעיפים אשר לא אושרו בחוזר המשרד. להלן הפירוט כמצוין לעיל:

סעיף הכנסות	סך הכל סכום שנגבה בש"ח
הכנסות אירועים	20,151.6
הכנסות ציוד היקפי מחשבים	33,094.8

מנהלת בית הספר כתבה בתגובתה לטיטות הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"כל הפעילויות בוצעו באישורם ובחתימתו של יו"ר ועד ההורים המוסדי כחלק מתהליך של גביית רשות".

הביקורת מציינת כי גם אישורו של יו"ר ועד ההורים אינו מאפשר גבייה בעבור סעיפים שלא אושרו בחוזר המשרד.

בנוסף, כתבה מנהלת בית הספר בתגובתה לטיטות הממצאים, בהתייחס לפרק זה, כי "ביה"ס הפנים את הממצאים".

169. עירוני י"ב

- א. מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי בשנת הלימודים תשס"ד הכנסות מכספי הורים הסתכמו ב- 187,015 ש"ח (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה):
- ב. בנוסף, איתרה הביקורת רישומי הכנסות שנגבו, כביכול, מהורים לגביהם נרשם מספר תעודת זהות "9999999", הסתכמו ב- 151 ש"ח.
- ג. כרטיסי הנהלת החשבונות שנכללו בחישובים: הכנסות ספרים.
- ד. בהשוואה שערכה הביקורת בין מספר התלמידים ששילמו בשנת הלימודים תשס"ד תשלומים שאושרו על ידי המשרד, לפי רישומי הנהלת החשבונות של בית הספר, לבין מספר התלמידים הרשומים בקובץ היערכות של ממונה מינהל ומשק במינהל החינוך בעירייה, הכולל התפלגות התלמידים בבית הספר לאותה שנה, עלה כי מספר התלמידים ששילמו היה שונה ממספר התלמידים בבתי הספר, לפי הפירוט שלהלן:

מספר תלמידים ששילמו לפי הנהלת חשבונות (**)	מספר תלמידים לפי קובץ היערכות (*)	תיאור שכבת לימוד לפי כיתה
123	124	ז'
117	125	ח'
108	113	ט'
82	87	י'
97	99	י"א
84	85	י"ב

* קובץ היערכות מעודכן נכון לתאריך 28/07/2004

** רישומי הנהלת חשבונות נכון לתאריך נובמבר 2004.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"אז היו מספר תלמידים שלא שילמו תשלום לבית הספר – מה כל העניין – האם העובדה שמספר התלמידים ששילמו לא זהה למספר התלמידים בקובץ ההערכות דורשת הסברים, אז שישאלו ויקבלו הסברים".

הביקורת ביקשה לקבל ממנהל בית הספר, הסבר לגבי ההבדל בין מספר התלמידים בקובץ ההיערכות, לבין מספר התלמידים ששילמו בשנת תשס"ד, לפי רישומי הנהלת החשבונות. נכון למועד כתיבת דוח הביקורת טרם התקבלו הסברים אלו.

- ה. הביקורת איתרה. ברישומי הנהלת החשבונות של בית הספר, את התעריפים שנגבו בפועל מהורי התלמידים בשנת הלימודים תשס"ד.

מהשוואה שערכה הביקורת בין התעריפים המירביים שאושרו לגבייה בחוזר המשרד לבין הסכומים שנגבו מההורים בפועל, עלה כי בית הספר, גבה, בחלק מהסעיפים, יותר מהסכום המירבי שהותר לגבייה. (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה). להלן דוגמאות של תלמידים שאותרו בבית הספר, כמצוין לעיל:

סוג תשלום רשות	כיתה	סכום מירבי בש"ח לגבייה על פי חוזר משרד	גבייה בפועל בש"ח
מסיבות סיום חט"ע	יב' 2	280	430
סל תרבות (חט"ע)	י' 2	180	280

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"תלמידי י"ב שילמו 280 נה עבור מסיבת סיום, אין לי מושג מהיכן קבעו/ה המבקר שבפועל ביה"ס גבה 430 נה. שהמבקר יואיל בטובו להסביר לי מהיכן הביא סכום זה ואהיה מוכן להסביר לו את העניין".

הביקורת איתרה בהנהלת החשבונות של בית הספר, גבייה על סך של 430 ש"ח מהתלמיד ג, א, מספר ת.ז. 2646, בשנת הלימודים תשס"ד, עבור מסיבת סיום כיתה י"ב. הביקורת בדקה אפשרות גביית התשלום בגין מספר אחים אשר למדו בבית הספר, בסכום אחד, אולם מצאה כי שני תלמידים נוספים הנושאים את שם המשפחה "ג" בבית הספר, למדו בכיתה י' ובכיתה ח'. בכיתות אלה לא אושרה גביית כספי הורים בגין מסיבת סיום.

הביקורת ביקשה לקבל ממנהל בית הספר, את הסכום אשר נגבה מהתלמיד ג, א, בשנת תשס"ד, עבור מסיבת סיום כיתה י"ב. נכון למועד כתיבת דוח ביקורת זה, טרם המוצאו לביקורת הפרטים אלה.

1. סך כל הסכומים שנגבו כביכול ביתר בבית הספר, לפי הדוגמאות שלעיל, הסתכמו כדלקמן: (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה):

סוג תשלום רשות	סכום בש"ח
מסיבות סיום (חט"ע)	300
סל תרבות	1,370

2. הביקורת מצאה, שבית הספר גבה כספים מההורים, בעבור סעיפים אשר לא אושרו בחוזר המשרד. להלן הפירוט כמצוין לעיל:

סך הכל סכום שנגבה בש"ח	סעיף הכנסות
715	הכנסות מיוזמות פדגוגיות

ח. מבדיקה מדגמית שערכה הביקורת אותרו בבית הספר מקרים בהם סך הכל סכום הגביה מההורים, לפי רישומי הנהלת החשבונות, היה גבוה מסכום ההוצאות שנרשם בהנהלת החשבונות עבור אותו סעיף, נכון לשנת הלימודים תשס"ד. להלן דוגמאות שאותרו בבית הספר, כמצוין לעיל:

סעיף הנה"ח	הכנסות בש"ח	הוצאות בש"ח	גבייה ביתר בש"ח
ספרים	3,203	1,140	2,063

170. שבה מופת

א. מרישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עולה כי בשנת הלימודים תשס"ד הכנסות מכספי הורים הסתכמו בכ- 2,286,138 ש"ח (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה).

ב. בנוסף, איתרה הביקורת רישומי הכנסות שנגבו, כביכול, מהורים לגביהם נרשם מספר תעודת זהות "9999999", שהסתכמו בכ- 50,110 ש"ח.

ג. להלן כרטיסי הנהלת חשבונות שנכללו בחישובים: הכנסות אירועים, הכנסות חומרי למידה מתכלים, הכנסות פעולות תרבות, הכנסות יוזמות פדגוגיות תת כרטיס הכנסות לפעילות לטכסים, הכנסות מיוזמות פדגוגיות, הכנסות פרויקטים לימודיים והכנסות משלחת.

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"כספי ההורים מצוינים עפ"י מספר הזהות מ-8 ספרות ומעלה. הסימון בספרות (9999999) מתייחס לגביה מבוגרים שעזבו את ביה"ס ושילמו את חובם במועד מאוחר יותר. אין דרך אחרת לציין את הגביה ואת עובדת היותם בוגרים שאינם מופיעים במצבת בית הספר."

ד. בהשוואה שערכה הביקורת בין מספר התלמידים ששילמו בשנת הלימודים תשס"ד, תשלומים שאושרו על ידי המשרד, לפי רישומי הנהלת החשבונות של בית הספר, לבין מספר התלמידים הרשומים בקובץ היערכות של ממונה מינהל ומשק המינהל החינוך בעירייה, הכולל התפלגות התלמידים בבתי הספר לאותה שנה, עלה כי מספר התלמידים ששילמו היה שונה ממספר התלמידים בבית הספר. כיוון שרישומי הנהלת החשבונות נכונים לחודש נובמבר 2004, ואינם נכונים בהכרח לתום שנת הלימודים, השוותה הביקורת בין נתוני קובץ היערכות לבין נתונים אשר התקבלו מבית הספר, לפי הפירוט שלהלן:

מספר התלמידים ששילמו לפי נתונים שנתקבלו מבית הספר	מספר תלמידים לפי קובץ היערכות (*)	תיאור שכבת לימוד לפי כיתה
182	193	ז'
180	208	ח'
207	244	ט'
234	259	י'
217	250	י"א
195	221	י"ב

* קובץ היערכות מעודכן נכון לתאריך 21/07/2004

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"א. קיימת אי התאמה בין מספר התלמידים המופיעים בקובץ היערכות לבין מספר התלמידים ששילמו, משום שרק כ- 85% מהתלמידים (כנתון כלל בית ספרי) משלמים.

"ב. מס' התלמידים עפ"י קובץ היערכות איננו מס' התלמידים הלומדים בבית הספר בנובמבר 2004 משום שביה"ס קולט תלמידים במהלך שנת הלימודים."

ה. הביקורת איתרה ברישומי הנהלת החשבונות של בתי הספר התעריפים שנגבו בפועל מהורי התלמידים בשנת הלימודים תשס"ד.

מהשוואה שערכה הביקורת, בין התעריפים המירביים שאושרו לגבייה בחוזר המשרד לבין הסכומים שנגבו מההורים בפועל, עלה כי בית הספר גבה בחלק מהסעיפים יותר מהסכום המירבי שהותר לגבייה. (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודת זהות מ- 8 ספרות ומעלה). להלן דוגמאות של תלמידים שאותרו בבית הספר, כמצוין לעיל:

סוג תשלום רשות	כיתה	סכום מירבי בש"ח לגבייה על פי חוזר משרד	גבייה בפועל בש"ח
טוילים	ט' 6	940	1,080
מסיבות סיום (חט"ע)	יב' 6	280	479
סל תרבות (חט"ב)	ח' 4	150	258
סל תרבות (חט"ע)	יב' 7	180	360

ו. סך כל הסכומים שנגבו כביכול ביתר בבית הספר, לפי הדוגמאות שלעיל, הסתכמו כדלקמן: (בחישוב נכללו רישומים לגבי הכנסות שיוחס להם מספר תעודות זהות מ- 8 ספרות ומעלה):

סוג תשלום רשות	סכום בש"ח
מסיבות סיום (חט"ע)	13,937
סל תרבות	3,749

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"בית ספרנו גבה מההורים סכומים ברורים כפי שאושרו בכתב ע"י הגורמים המוסמכים במשרד החינוך (גב' ח ל) ועיריית ת"א / מנהל החינוך."

ז. הביקורת מצאה, שבית הספר גבה כספים מההורים בעבור סעיפים אשר לא אושרו בחוזר המשרד. להלן הפירוט כמצוין לעיל:

סעיף הכנסות	סך הכל סכום שנגבה בש"ח
הכנסות למחשבים	71,186

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"כספים לרכישת מחשבים נאספו ע"י ההורים במנותק מכסף שנאסף ע"י ביה"ס, הכספים הללו הועברו לבית הספר כתרומה מיוחדת ע"י וועד ההורים, קבלת התרומה אושרה ע"י גורמי משרד החינוך ועיריית ת"א. העברת התרומה מתועדת וחתומה ע"י ועד ההורים."

ח. מבדיקה מדגמית שערכה הביקורת אותרו בבית הספר מקרים בהם סך כל סכום הגביה מההורים, לפי רישומי הנהלת החשבונות, היה גבוה מסכום ההוצאות שנרשם בהנהלת החשבונות עבור אותו סעיף, נכון לשנת הלימודים תשס"ד. להלן דוגמאות שאותרו בבית הספר, כמצוין לעיל:

סעיף הנה"ח	הכנסות בש"ח	הוצאות בש"ח	גבייה ביתר בש"ח
חומרי למידה מתכלים	36,401	25,764.2	10,636.8
ספרים	59,994	51,508.79	8,485.21

מנהל בית הספר כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"בשונה ל תשס"ד לא הצלחנו לנצל את כלל התקציב בכל אחד מהסעיפים או לחילופין, נצלנו בהוצאת יתר סעיפים אחרים. ההעברה של היתרות מסעיף לסעיף נעשתה עפ"י נוהל שנקבע בביה"ס בהשתתפות חברי הנהלה.

מאז הביקורת אנו מקפידים שלא תהיה חריגה והעברה מסעיף תקציבי אחד לאחר."

פרק טו - תכנית לימודים נוספת (להלן-"תל"ן")

רקע

171. בתי הספר רשאים לגבות מהורי התלמידים בבתי הספר תשלומים למימון תל"ן, אשר הינו רכישת שעות לימוד נוספות.
172. התשלום הינו רשות ואין לחייב בתשלום הורה שאינו חפץ בכך.
173. תעריף הגבייה הכולל נקבע בתיאום עם ועד ההורים המוסדי, עם המפקחת על בתי הספר ובאישור רשות החינוך המקומית.
174. לפי חוזר משרד החינוך שנושאו "תשלומי הורים - שנת הלימודים תשס"ה", עלות מירבית לשעת תל"ן שבועית בבית ספר על יסודי הינה 133 ש"ח לשעה. החישוב נעשה לפי עלות ממוצעת לשעה שבועית של 35 תלמידים לכיתה.
175. המשרד התיר גבייה מירבית עבור שלוש שעות תל"ן שבועיות.
176. לאחר אישור תכנית התל"ן על ידי משרד החינוך ועיריית תל אביב - יפו, "מפקחת קופה" מטעם העירייה אמורה להגיע לבית הספר ולפתוח תוכנית גבייה במערכת הכספים, עבור התל"ן באותה שנה.

ממצאים

177. בדיקת הביקורת העלתה כי רק בבית הספר **עירוני ד'** גבו בשנת הלימודים תשס"ה כספים מהורי תלמידים למימון תל"ן.
178. סכומי התל"ן שנגבו מההורים ונרשמו בתת כרטיס "הכנ' לתל"ן", לפי רישומי הנהלת החשבונות של בית הספר עירוני ד', היו כ- 172,068 ש"ח עבור שנת הלימודים תשס"ד וכ- 105,880 ש"ח עבור שנת הלימודים תשס"ה, נכון לחודש נובמבר 2004.
179. הביקורת קיבלה מבית הספר מסמך הנהלת חשבונות שנושאו "סטטוס גבייה כיתתי לפי נושא - תשס"ד (להלן - "טופס סטטוס גבייה").
180. מבדיקה שערכה הביקורת עולה כי אין התאמה בין סך ההכנסות מתל"ן שנרשמו בהנהלת החשבונות לשנת הלימודים תשס"ד, לבין ההכנסות שבטופס סטטוס גבייה לאותה שנה, כמפורט להלן:

תאור	סכום בש"ח
הכנסות לפי רישומי הנהלת חשבונות	172,067.98
הכנסות לפי טופס סטטוס גבייה	259,100

181. כמו כן איתרה הביקורת מקרים בהם לא הייתה התאמה לגבי מספר תלמידים, באשר לסכום הגבייה. להלן דוגמאות:

גבייה בש"ח		כיתה	שם התלמיד
טופס סטטוס גבייה	רישומי הנהלת חשבונות		
266	532	ח' 4	ש ג ש
266	305	ט' 1	ג ב
106	372	ט' 6	ב א
266	532	יא' 1	מ ר ד

182. הביקורת חישבה תעריף מקסימלי המותר לגבייה עבור תל"ן לשנת הלימודים תשס"ד, לפי מספר התלמידים, הרשומים במערכת הממוחשבת (מנב"ס), בכל כיתה. להלן דוגמא לגבייה ביתר בשנת תשס"ד, בניגוד לנהלים:

שם התלמיד	כיתה	סכום שנגבה בש"ח	סכום מירבי בש"ח שאושר לגבייה (*)
מ ר ד	יא' 1	532	411

* בהנחה שהסכום שנגבה הינו עבור מקסימום שלוש השעות השבועיות המותרות. במידה ושעות תל"ן בפועל היו פחות משלוש שעות שבועיות, הפער בין הסכום שאושר לגבייה לבין הסכום שנגבה גדול יותר.

183. הביקורת איתרה מסמך פקס שכותרתו "פירוט הכנסות והוצאות במימון הורים – תשס"ד" מהמסמך עולה כי בחלק מסעיפי הגבייה נותרו יתרות זכות בסוף שנת הלימודים, כמפורט להלן:

סכום בש"ח	סעיף
24,071	ספרים חוברות ותמיכה בספריה
12,302	פעילות תרבות ואירועים (כולל נסיעות)
150,328	תל"ן
<u>34,178</u>	גביה עבור ועד הורים (*)
<u>220,879</u>	סה"כ

184. בנוגע ליתרות הזכות שנותרו בסוף שנת הלימודים נכתב בביאורים למסמך, כדלקמן:
 ..."

3. ועד הורי ביה"ס אישר בהחלטה מיוחדת שקיבל בסוף שנת 2004 לקוז עודפים כנגד גרעונות בסעיפים האחרים.

4. נוצר עודף חריג בפעילות תל"ן בעקבות הסדר שסוכם בין מינהל החינוך לביה"ס בישיבה מתאריך 6 ליולי 2003, במטרה לסייע לביה"ס להקטין את הגרעון בתקציבו. במסגרת הסדר זה

הופסק תשלום שעות ההוראה שניתנו בביה"ס כחל"ן בסוף אוגוסט 2003. תשלום זה החל להיות מחוקצב ע"י מינהל החינוך מתחילת ספטמבר 2003. (ההדגשות של הביקורת) ... עפ"י ההסדר העביר ביה"ס את הכספים שגבה מההורים בסעיף זה לכיסוי חובותיו לחברת "יובל חינוך" בע"מ."

185. כמצוין לעיל, עובר לתחילת שנת לימודים תשס"ד, מינהל החינוך בעירייה החל לתקצב שעות ההוראה שמומנו בשנים קודמות באמצעות כספי תל"ן שנגבו מההורים. המשמעות הינה כי החל משנת הלימודים תשס"ד אין צורך לגבות מהורי התלמידים כספים עבור שעות אלה.

186. התנועות בכספי התל"ן שנגבו מההורים עבור שנת הלימודים תשס"ד הסתכמו (על פי המסמך שלעיל) כדלקמן:

תיאור	סכום בש"ח
גבייה מההורים עבור שנת הלימודים תשס"ד	266,146 (פוטנציאל הגבייה עמד על 388,626 ש"ח) (*)
הוצאות בשנת הלימודים תשס"ד	36,509
יתרה	229,637
יתרת פתיחה שלילית (יתרת סגירה משנת הלימודים תשס"ג)	79,309 גירעון לתחילת שנה
יתרה לסוף שנת הלימודים תשס"ד	150,328

* הגבייה בפועל היתה נמוכה מפוטנציאל הגבייה מאחר והפוטנציאל מיצג את סך הכל הכספים שבית הספר אמור היה לגבות מההורים, אילו שילם כל הורה את הסכום הנדרש, בעוד שבפועל חלק מההורים סרבו לשלם תשלומי רשות, ניתנו הנחות לתלמידים מעוטי יכולת וכדומה.

187. ממסמך שאיתרה הביקורת, במחשבי בית הספר, עלה כי גם בשנת הלימודים תשס"ה גבה בית הספר מההורים כספים עבור תל"ן.

פרק יד - דמי רישום

רקע

בחוזר המשרד מתאריך 26 באוגוסט, 2004, נרשם ש"חוזרים ומדגישים" כי "אין לגבות תשלום עבור הרשמה, ואין להתנוח רישום תלמידים בתשלום כלשהו".

ממצאים

188. מעיון ברישומי הנהלת החשבונות של בתי הספר, עולים הפרטים הבאים:

א. עירוני ד'

בית הספר גבה מהורי התלמידים תשלום עבור רישום לשנת הלימודים, בניגוד לחוזר המשרד. כרטיס הנהלת החשבונות בו נרשמו ההכנסות היה "הכנסות מראש" ותת הכרטיס היה "רישום לשנה"ל תשס"ד" ו"רישום לתשס"ה". הסכומים שנגבו היו כדלקמן:

רישום לשנת לימודים תשס"ד: 969 ש"ח
רישום לשנת הלימודים תשס"ה: 604,207 ש"ח

ב. לגבי בתי הספר: עירוני ה', עירוני ז', עירוני ח', עירוני ט' ושבה מופת, איתרה הביקורת ברישומי הנהלת החשבונות כרטיס בשם "הכנסות מראש". מנהלת החשבונות בבית הספר מסרה לביקורת כי מדובר בכספי הורים שנגבו לפני תחילת שנת הלימודים ונרשמו בכרטיס הנ"ל מאחר והמפקחת מטעם העירייה טרם פתחה כרטיסים מתאימים במערכת הנהלת החשבונות בבתי הספר.

189. להלן תגובות מנהלי בתי הספר:

א. מנהלת בית הספר עירוני ה' כתבה בתגובתה לטיוטת הממצאים, כי "לא יגבו דמי רישום בעתיד."

ב. מנהל בית הספר עירוני ז' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בין השאר, כדלקמן:

"גביה מראש אינה התניה לרישום. במידה והורה לא שילם, אין אנו מתנים זאת באיום ברישום התלמיד לביה"ס. בשל בעיות בתשלומי הורים בביה"ס (אחוז הגביה נמוך) אנו מבקשים לקראת סיום שנת הלימודים או במהלך חופשת הקיץ מההורים את התשלומים".

הביקורת מדגישה כי בחוזר המשרד נכתב כי אין לגבות תשלום עבור הרשמה, לאו דווקא כשהדבר קשור להתניה לרישום התלמיד בבית הספר.

ג. מנהל בית ספר עירוני ח' כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

"נקפיד על כך, הדבר נעשה בעבר על מנת לפרוס את התשלום לביה"ס".

ד. מנהל בית ספר שבח מופת כתב בתגובתו לטיוטת הממצאים, בהתייחס לסעיף זה, כדלקמן:

“בתהליך הרישום לביה”ס מוגיעים תלמידים עוד טרם נפתח כרטיס להכנסה, בגין רישום תלמידים. ביה”ס אינו רוצה לאבד תלמידים ולכן נאלץ לרשום אותם בכרטיס זמני בשם “הכנסות מראש”, לאחר פתיחת כרטיס הרישום מועברים כספים אלה לכרטיס החדש.”

מסקנות

כללי

190. מסקנות והמלצות הביקורת, כמפורט להלן, הינן ברובן כלליות ומשקפות ליקויים שאותרו בכל בתי הספר המבוקרים.
191. הביקורת מדגישה, כי יתכן וחלק מהמסקנות וההמלצות אינן רלוונטיות לכלל בתי הספר המבוקרים, למרות שהביקורת לא ציינה זאת במפורש.
192. המידע הרלוונטי בנוגע לכלל בתי הספר מפורט בפרק הממצאים אשר בגוף הדוח.
193. חלק מהמסקנות מתייחסות לבתי ספר מסוימים בלבד ובמקרים מעין אלו ציינה הביקורת שם בית הספר אליו מתייחסת המסקנה.
194. הביקורת רואה בחומרה רבה העובדה כי מנהל בית הספר עירוני י"ב לא המציא לרשות הביקורת כל המסמכים שהיו כביכול ברשותו, ורלוונטיים לבדיקתה, לרבות לאחר שהעלה טענות כי הביקורת לא פנתה אליו בשלב איסוף הממצאים לקבלת נתונים אלה. אי המצאת מידע, יש בה כדי לפגום ולחבל במודע, בעבודת הביקורת, אשר הושקעו בה שעות עבודה רבות.

בקרה לקוייה

195. במהלך הביקורת התברר כי לא קיימת בקרה נאותה של יובל חינוך על אופן ההתנהלות הכספית של בתי הספר, ועמידת בתי הספר בהנחיות כפי שפורסם באוגדן ההנחיות.
196. מינהל החינוך בעירייה ויובל חינוך לא קיבלו מבתי הספר את מלוא הדיווחים והעדכונים הנדרשים, והסתפקו בדיווחיהם החלקיים של בתי הספר.
197. איתרנו סתירות בתשובות שנתקבלו מבתי הספר ומיובל חינוך:
- א. חלק ממנהלי בתי הספר טענו כי קיבלו מיובל חינוך אישורים להתקשרויות שביצעו עם ספקים, בהתאם להנחיות.

- ב. מנגד, מיובל חינוך נמסר לביקורת, באופן גורף לגבי כלל בתי הספר המבוקרים, כי אין ברשותה מידע ומסמכים רלוונטיים.
- מאחר ולא אותרו במסמכי בתי הספר הצעות מחיר ו/או אישורים הרלוונטיים לדוגמאות בדוח. לביקורת לא ברור מי מהצדדים מדייק בעובדות.
- במידה ונתנו אישורים אך העתק לא נשמר ביובל חינוך ו/או בבתי הספר, עובדה זו כשלעצמה מעידה על אי סדר שאינו מאפשר בקרה ראויה על ההתנהלות בבתי הספר.
198. לדעת הביקורת, במידה ובתי הספר אכן לא הגישו ליובל חינוך הצעות מחיר, כנדרש בהנחיות, הדבר מצביע על כך שיובל חינוך לא ביצעה כל בקרה יזומה לבירור חוסר הסבירות שאף אחד מבתי הספר לא יצר, במשך מספר שנות לימוד, התקשרות עם ספקים בסכום הגבוה מ- 27,901 ש"ח (התקשרויות שבפועל היו).
199. במינהל החינוך בעירייה לא ערכו השוואה שוטפת בין הדיווחים על שיבוצי מורים שהועברו מבתי הספר למשרד לבין הדיווחים על שיבוצי המורים שהועברו מבתי הספר לעירייה.
- אי התאמה בשיבוצים יתכן ויש בה כדי להצביע על שיבוץ/דיווח לא תקין ו/או טעות סופר שנפלה באחד או יותר מהדיווחים.
- עובדי עירייה ועובדי משרד**
200. עד לשנת הלימודים תשס"ד, לא הקפידו בתי הספר ומינהל החינוך בעירייה, על עמידה בתנאי הסכם "שאלה השאלה" ושיבוץ מורי עירייה בהיקף משרה של לפחות 8 שעות בתיכון ומורי משרד בהיקף משרה של לפחות 8 שעות בחטיבה, על פי הנהלים.
201. הביקורת ערכה השוואה בין דיווחי שיבוץ מורים, לפי קובץ מצבת מורים, לבין שיבוץ מורים לפי מערכות שעות שנתקבלו מבתי הספר (בתוספת גמולים ושעות תפקיד, כפי שדווחו על ידי בית הספר). ברוב בתי הספר, מצאה הביקורת חוסר התאמה בדיווחים שהתבטא, בין השאר, באי עמידה בהסכם "שאלה השאלה", שנובע ממערכת השעות, שהינה שיבוץ המורים בפועל.
- מאחר ומקורו של הפער הינו רק בגין שעות הוראה של מורים (מאחר ויתר הנתונים נלקחו בשיקלול, כפי שדווחו על ידי בית הספר), יש בחוסר ההתאמה כדי להצביע על הצגה מגמתית למנהלת משאבים פדגוגיים בעירייה, שהינה הגורם המאשר שיבוץ המורים ושעות עבודה לתשלום.
202. הביקורת רואה בחומרה את העובדה ששובצו מורים בניגוד להסכם "שאלה השאלה", מאחר ויש לכך השלכות כספיות על קופת העירייה.
203. במהלך הביקורת התברר כי הדיווח שמעבירים בתי הספר לעירייה, אודות שעות ההוראה, אינו נכון. הביקורת רואה עובדה זו בחומרה רבה.

204. לדעת הביקורת, במידה ולמערכת השעות יוזנו בנוסף לשעות הוראה, שעות שונות שהוגדרו כשעות הוראה (כגון שעות לימוד פרטניות ושליחת מסמכים באמצעות האינטרנט), הפער בין דיווחים אלו לבין הדיווחים במצבת מורים יגדל עוד יותר וכך גם חוסר ההתאמה ואי העמידה בהסכם "שאיילה השאלה".
205. שעות עבודה בחטיבה של מורה עירייה שעבד פחות מ- 8 שעות שבועיות בתיכון, אינן משולמות לעירייה. במקביל בפועל, מקוזז המשרד מחשבון העירייה, שיועד לתיכון, את שעות הלימוד ששילם למורה משרד, בגין עבודתו בתיכון ללא קשר להסכם "שאיילה השאלה".
206. בחלק מבתי הספר, נוצר גרעון בשעות הוראה של מורי עירייה, ובשל כך נגרם נזק כספי גדול לעירייה.
207. שיבוץ מורים בבתי הספר, שלא על פי הנהלים, הביא בשנת הלימודים תשס"ה לנזק כספי לעירייה, אשר הסתכם בלמעלה מ- 2 מליון ש"ח. לאחר בקשות מיוחדות שהגישה מנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים בעירייה למשרד "להכשרת" המורים הוחזר הכסף לעירייה.
208. הביקורת איתרה ליקויים נוספים בשיבוץ מורים בבתי הספר, כמפורט להלן:
- א. מורים זמניים הועסקו על ידי העירייה, במקום העסקתם על ידי יובל חינוך, ובכך הוגדלו משרות בבית הספר.
- מאחד מבתי הספר נמסר לביקורת כי הסיבה לכך נובעת מכך שמורים מסרבים לעבוד ביובל חינוך כי ערך שעה המשולמת על ידי יובל חינוך נמוך מהתעריף המשולם על ידי העירייה והן בשל הצורך הבירוקרטי בתאומי מס.
- ב. חלק מבתי הספר לא שיבצו כלל מורים בשעות עירוניות, ובכך לא ניצלו את מכסת השעות המיועדת להעסקתם על ידי יובל חינוך.
209. בתי הספר אינם מקפידים על שמירת גיבויים ממוחשבים וממוסמכים, של שיבוץ מורים בשנת לימודים קודמת, או כל מידע אחר, גם במקרים בהם שנת הלימודים הקודמת הסתיימה כחודש קודם לכן בלבד.
210. בבית הספר עירוני ח', הלימודים הם סמסטריאליים ולא שנתיים, ולכן אין התאמה בין הדיווחים לעירייה שהינם שנתיים וערוכים על ידי בית הספר לצורך התאמה לדרישות הסכם "שאיילה השאלה", לבין הנעשה בפועל. מורה שלא עבד כלל בסמסטר ראשון ועבד בסמסטר השני, יקבל שכר עבור שניהם, כיוון שבית הספר מחלק את סך שעות ההוראה הסמסטריאליות לשניים, ומדווח עליהן בראייה שנתית. כמו כן, שינויים שנעשו במערכת השעות בסמסטר אחד מדווחים לעירייה רק בסמסטר העוקב.

היקף ואחוז משרה וגמול פיצול כיתות

211. מנהלי בית הספר לא הקפידו להחתים מורים על ויתור לדרישה עתידית להגדלת בסיס המשרה למורים שקיבלו הגדלה בשנים קודמות. כתוצאה מכך בשנת הלימודים תשס"ו, העירייה אולצה להגדיל את בסיס המשרה למורים אלה.
212. בכל אחד מבתי הספר קיימים מורים שהיקף משרתם, אשר חושב לפי שעות הוראה במערכת השעות, אינו תואם להיקף משרתם שדווח בדוח מצבת מורים.
213. סך היקף משרת המורים, על פי מערכת שעות לא תמיד תואם את היקף המשרה, על פי דוח מצבת המורים. הביקורת איתרה מורים שדווחו בהיקף משרה גבוה מאחוז המשרה המירבי.
214. יתכנו מקרים של דיווח יתר של שעות במערכת השעות, על חשבון שעות עבודה עתידיות או שעות שעבדו בעבר, ונערכו שינויים בדיווח שעות נוספות, במטרה להתאים היקף המשרה להיקף המירבי המותר.
215. בבית הספר עירוני ד' אותרו מורים אשר קיבלו גמול חינוך בתיכון, על אף שבמערכת השעות לא הופיעו לגביהם שעות הוראה או שעות חינוך אחרות בכיתה.
216. בבית הספר עירוני ד' אותרו מורים אשר חינוכו כיתה ולכן היו זכאים לקבלת גמול חינוך, אך לא דווחו בדוח מצבת המורים כזכאים לגמול חינוך, במקום המיועד לכך, ועל כן לא קיבלו תמורה בגין כך.
217. בית הספר עירוני ה' דיווח, בשנת הלימודים תשס"ד, עבור שני מורים, על יותר שעות הוראה ממה שעבדו בפועל. כתוצאה מכך שולם להם שכר גבוה מזה שהיו זכאים לו.
218. אותרו מורים אשר דווחו בקובץ מצבת מורים (המהווה בסיס לתשלום בפועל) כזכאים לגמול פיצול כיתות, למרות שלא עמדו בתנאים הנדרשים, מבחינת אחוז משרתם ומספר הכיתות שלימדו. המשמעות הינה כי קיבלו תשלום שלא היו זכאים לו.

שעות הוראה

219. בתי הספר לא הקפידו על ביצוע שעות הוראה נדרשות, ובפועל לפי מערכות השעות שנתקבלו מבתי הספר, עובדים אלו עבדו פחות שעות, כמפורט להלן:
- א. חלק ממנהלי בתי הספר לא עמדו בדרישת שעות לימוד של 6 שעות הוראה שבועיות לפחות, בתיכון.
- ב. חלק מסגני המנהלים לא עמדו בדרישה של ביצוע 10 שעות הוראה (כולל שעות גמול חינוך ושעות גמול בגרות) בתיכון או בחטיבה.

- ג. חלק מיועצי בית הספר לא עמדו בדרישת שעות לימוד של לפחות שליש מבסיס משרתם בבית הספר.
220. למרות שבעלי התפקידים הנ"ל לא ביצעו שעות ההוראה המינימליות שנדרשו לבצע, הם קיבלו שכרם במלואו. בנוסף, מורים אחרים, אשר לימדו בפועל שעות ההוראה שנדרשו ללמד בעלי התפקידים, קיבלו שכר עבור לימוד שעות ההוראה, בפועל. כלומר, העירייה שילמה תשלום כפול עבור אותן שעות הוראה וכן תשלום נוסף לבעלי התפקידים עבור שעות תפקיד, גמול וכדומה, שדיווחו עליהן בשעות שאמורות היו להיות שעות הוראה.
221. מורי עירייה חדשים או זמניים נדרשים ללמד רק בתיכון. הביקורת איתרה כי בחלק מבתי הספר, מורים אלה לימדו גם בחטיבה.
222. מינהל החינוך לא הקפיד לאכוף דרישת שעות ההוראה המינימליות מבעלי התפקידים ואישר תשלום מבלי ששעות ההוראה בוצעו, כנדרש.

הסמכה

223. עד לשנת הלימודים תשס"ה מורי עירייה נתקבלו לעבודה בבתי ספר ללא קבלת אישור ממנהלת פיתוח משאבים פדגוגיים, במינהל החינוך בעירייה. מבדיקה מדגמית שערכה הביקורת עלה כי לא היתה הקפדה על הימצאות תעודות הוראה ומסמכים רלוונטיים אחרים, בתיקים האישיים (במינהל החינוך). חסרו מסמכים בדבר השכלתם של מורים ומנהלי בתי הספר ולא עודכנו פרטים לגבי השכלתם במערכת הממוחשבת. זאת למרות הדרישה שלכל מורה ומחנך תהיה תעודת הסמכה להוראה.
224. אותרו מקרים בהם הועסקו בבתי הספר מורים ללא תעודת הוראה, לרבות מורים זמניים שעבדו מעל שלוש שנות הוראה רצופות כעובדי עירייה ולכן לא ניתן לפטרם, למרות שאין ברשותם תעודות אלה.

תשלומים

225. לשוברי הוצאה רבים של פעולות כספיות בהנהלת החשבונות של בתי הספר, לא צורפו חשבונות מס, כנדרש בהנחיות. לדעת הביקורת, התנהלות זו מקשה על ניהול בקרה ומעקב אחר הוצאות בית הספר.

החזר הוצאות מ"קופה קטנה"

226. בתי הספר עשו בכספי "קופה קטנה" שימוש בניגוד להנחיות וללא כל בקרה, כגון: החזר הוצאות עבור חניית כלי רכב פרטיים בחניונים ציבוריים על ידי מנהלי בתי הספר ונסיעות במוניות, אי הצגת חשבוניות מס/קבלות כנדרש, רכישות בסכומים הגבוהים מהסכום המקסימלי להוצאה באמצעות "קופה קטנה" ופיצול חשבוניות עבור עסקה אחת, לשם עמידה בסכום ההוצאה המותר.
227. בגין מספר רב של פעולות שמומנו מ"קופה קטנה" לא נרשם שם מבצע ההוצאה ויעודה. התנהלות זו מקשה על ניהול בקרה ומעקב אחר ההוצאות.
228. עובד בית הספר עירוני ח' קיבל החזר כספי בגין רכישה פרטית, אשר לא שימשה את פעילות בית הספר.

התקשרות עם ספקים

229. בתי הספר פעלו בניגוד להנחיות הקיימות בנושא התקשרות עם ספקים, כאשר התקשרו עם ספקים ללא קבלת הצעות מחיר, ו/או ריכוז מספר הזמנות מספק בחשבונית אחת.
230. ביובל חינוך לא נמצאו הצעות מחיר ופרוטוקולים בגין רכישות בסכומים גבוהים, שבוצעו על ידי בתי הספר, כנדרש בהנחיות. בחלק מהמקרים נטען על ידי בתי הספר כי יובל חינוך אישרה ביצוע הרכישות, אולם, ביובל חינוך לא היו מסמכים המאשרים זאת.
231. בחלק מבתי הספר, לא אותרו חשבוניות ו/או שוברי הוצאה, לגבי עסקאות מסוימות עם הספקים.
232. אין גורם מקצועי הבוחן סבירות הסכומים המשולמים לספקים, מיומנותם, מקצועיותם ואופן ההתקשרות עימם.
233. בתי הספר נהגו לעבוד עם ספקים מסויימים במשך מספר שנים רצופות, בדרך כלל ללא קבלת הצעות מחיר מתאימות ובניגוד לנוהל הצעות מחיר.
234. בחלק מבתי הספר, לא אותרו פרוטוקולים לבחירת הספק הזוכה, בתיקים הרלוונטיים.
235. בחלק מבתי הספר, רכישות אשר בוצעו על ידי ועד ההורים או בהסכמתו, נעשו ללא קבלת הצעות מחיר מהספקים. קיימת אי בהירות בבתי הספר, לגבי מקרים בהם לא מחוייב בית הספר בקבלת הצעת מחיר מהספק.

חשבון בנק

236. בתי הספר לא ניהלו חשבונות העו"ש בהתאם לנהלים ולהנחיות, כמפורט להלן:
- א. בתי הספר לא הגנו על ערך הכספים שברשותם. יתרת זכות בחשבונות עו"ש של בתי הספר היתה גבוהה משמעותית מהנדרש והכספים לא הופקדו בתוכניות נושאות תשואה כלשהיא, כמתחייב בהוראות.

- ב. בחלק מבתי הספר חשבונות העו"ש היו לעיתים ביתרות חובה.
- ג. בחלק מבתי הספר היו יתרונות חובה, ובמקביל יתרונות זכות, בסכומים גבוהים יותר, שנשמרו בפיקדונות בבנק.
237. יובל חינוך לא ערכה מעקב על התנהלות חשבון העו"ש של בתי הספר.

טלפונים ניידים

238. מנכ"ל יובל חינוך דאז לא ביצע ההנחיות שקיבל ולא החתים את העובדים, שברשותם טלפונים ניידים, על הוראות קבע לחיוב חשבון העו"ש הפרטי שלהם.
239. חלק מבתי הספר לא דווחו לעירייה שמות ותפקידי העובדים המחזיקים בטלפונים ניידים, לצורך זקיפת שווי ההטבה במשכורתם של העובדים, כנדרש. כמו כן נמסרו מכשירי טלפון לשימושם של גורמים שונים בבתי הספר, שלא נכללו ברשימת התפקידים הזכאים למימון הוצאות טלפון על חשבון בית הספר.
240. רוב בתי הספר מימנו השתתפות הוצאות בסכומים הגבוהים מאלו שהותרו, לרבות אי הגבלת סכום השתתפות בית הספר בעלות הטלפונים הניידים.

העסקת קרובי משפחה

241. בבית ספר עירוני י"ב מועסקים מורים רבים, בעלי קרבה משפחתית ביניהם ו/או בינם לבין מנהל בית הספר.

שימוש במתקנים עירוניים

242. בתי הספר לא הקפידו על השכרת מתקניהם בהתאם להוראות, כמפורט להלן:
- א. חלק מבתי הספר גבו תעריפים נמוכים מאלו שנקבעו בהחלטות ועדת תעריפים. מבתי הספר נמסר לביקורת כי הפחתות התעריפים נבעו מהשכרות לשוכרים ותיקים ו/או על מנת שלא לאבד את השוכר החדש.
- ב. בתי ספר לא הקפידו על קבלת אישור מוקדם ממינהל החינוך להשכרה בתעריף הנמוך מהתעריף העירוני.
243. מנכ"ל יובל חינוך הכתיבה נהלים חדשים לעבודה מול השוכרים, עת כניסתה לתפקיד. שינויים אלה עיכבו הפקדת הכנסות בתי הספר משכירות והעמידו את בתי הספר במצבים לא נעימים רבים מול השוכרים.

244. פרק הזמן שבין העברת מסמכי ההתקשרות ליובל חינוך לבין חתימתם של האחרונים על מסמכים אלו, הינו ארוך ולעיתים אינו מסתיים במהלך שנת הלימודים שאליה התייחס ההסכם.
245. כספי השכירות של בתי הספר התעכבו ביובל חינוך לפרקי זמן ארוכים, לעיתים אף לאחר פקיעת תוקף ההמחאות.
246. יובל חינוך השתהו בהפקת חשבוניות מס לשוכרים, אף מעבר לתקופת השכירות ו/או עד לשנת לימודים עוקבת.
247. על בתי הספר חל איסור לחתום על הסכמים. למרות זאת, בית ספר שבח מופת חתם על הסכם נוסף להסכם השכירות, ובו תוספות שלא נרשמו בהסכם שנחתם בין יובל חינוך לבין השוכרים.

כספי הורים

248. המשרד קבע הנחיות בנוגע לגובה הסכומים שניתן לגבות מהורי התלמידים, לרבות הפעילות שניתן לגבות בגינה כספים מההורים. בתי הספר לא מילאו ההנחיות כלשונן, כמפורט להלן:
- א. בתי הספר גבו בחלק מהסעיפים שהותרו לגבייה, סכום גבוה מהסכום המירבי שהותר לגבייה.
- ב. בתי הספר גבו כספים מההורים בעבור סעיפים אשר לא אושרו בחוזר המשרד, כגון: מחשבים, ציוד היקפי ושמירה.
249. לדעת הביקורת, טענת בתי ספר, כי ועד ההורים אישר גבייה שלא בהתאם להנחיות, אינה רלוונטית ויש לפעול לפי הנחיות המשרד.
250. בתי הספר גבו כספים, אשר לא שוייכו רישומית, בהנהלת החשבונות, לתלמיד מסוים (תעודת זהות 999999999). לטענתם של בתי הספר, הדבר נבע מכך שמדובר בגביית כספים מבוגרי בתי הספר (בגין חובות עבר) והמערכת הממוחשבת לא איפשרה הזנת פרטיהם. לדעת הביקורת, רישום תעודת זהות שלא קיימת, ללא שיוך שמי לתלמידים, מהווה פרצה לגבייה שלא לפי ההנחיות ומונעת ביצוע מעקב ובקרה אחר הכנסות בית הספר, אשר מיועדות לטובת התלמידים בלבד.
251. מספר התלמידים מהם נגבו כספי הורים היה שונה ממספר התלמידים בבתי הספר. המשמעות הינה כי חלק מהורי התלמידים מממנים פעילות כלל תלמידי בתי הספר. לביקורת לא ברור האם מידע זה ידוע להורי כל התלמידים בבתי הספר.
252. סך כל סכומי הגבייה מההורים, בחלק מבתי הספר, היה גבוה מסכומי ההוצאות אשר נרשמו בהנהלת החשבונות עבור אותו סעיף. כספים אלו לא הוחזרו בסוף שנה להורי התלמידים אלא

שימשו את בתי הספר לכיסוי הוצאות בסעיפים אחרים, לכיסוי גרעונות בית הספר משנים קודמות או שהועברו לשנת הלימודים הבאה.

הביקורת סבורה כי אישור ועד ההורים של בית ספר, לשימוש שנעשה ביתרות הזכות של כספי ההורים בסוף שנת לימודים, אינו מספיק, ועל בית הספר לדווח על כך לכלל הורי התלמידים. זאת בעיקר להורים שילדיהם סיימו בשנת הלימודים הרלוונטית לימודים בכיתה י"ב ואינם אמורים להמשיך וללמוד באותו בית ספר בשנת הלימודים שלאחר מכן, כך שלא יהנו מהשימוש שבית הספר עשוי לעשות בכספם בשנת הלימודים שלאחר מכן.

תל"ן

253. הביקורת איתרה בבית ספר עירוני ד', ליקויים בגביית כספי תל"ן מהורי התלמידים, כמפורט להלן:

א. אי התאמה בין סך ההכנסות מתל"ן, שנרשמו בהנהלת החשבונות לשנת הלימודים תשס"ד, לבין ההכנסות שבטופס סטטוס גבייה לאותה שנה.

ב. בחלק מסעיפי הגביה נותרו יתרות זכות, בסוף שנת הלימודים, אשר לא הוחזרו להורי התלמידים.

ג. בחלק מהמקרים לא הייתה התאמה בסכום הגבייה עבור תלמיד, כגון עבור תלמיד שלפי רישומי הנהלת החשבונות שילם סך של 532 ש"ח בעוד שלפי טופס סטטוס גבייה שילם סך של 266 ש"ח בלבד.

254. הביקורת רואה בחומרה את העובדה כי למרות שבמועד בו נגבו כספי ההורים, עבור שנת הלימודים תשס"ה, היה ידוע למנהלת בית הספר כי אין צורך במימון תל"ן על ידי ההורים, מאחר והשעות תוקצבו על ידי מינהל החינוך, ובכל זאת הכספים נגבו.

דמי רישום

255. בתי ספר גבו מהורי תלמידים סכומים עבור רישום לשנת לימודים, בניגוד לחוזר המשרד שקבע שאין לגבות כספים אלה.

המלצות

256. על יובל חינוך ומינהל החינוך בעירייה, להגביר את הפיקוח והבקרה על אופן ההתנהלות הכספית של בתי הספר ועמידת בתי הספר בהנחיות והנהלים שפורסמו. על יובל חינוך לא להסתמך על דיווחי בתי הספר אלא ליזום ביקורות שוטפות, לרבות בכל הנוגע להתקשרות עם ספקים, ניהול חשבונות העו"ש של בתי הספר ומימון הוצאות באמצעות "הקופה הקטנה" בצניעות ובמשורה.

257. על יובל חינוך לשמור מסמכים המתקבלים מבתי הספר, לצורך בקרה אחר ההתנהלות הבית ספרית.
258. אין להסתפק בעצם קיומם של נהלים והנחיות כתובות, אלא יש לוודא יישומם כהלכה. על העובדים לקבל הנחיות ברורות ולהכיר החוקים, הנהלים וההנחיות על בוריין. לשם כך יש לוודא הטמעה, לבצע בקרה שוטפת, ולכתוב הנחיות פנימיות בבתי הספר, במידת הצורך.
259. על יובל חינוך ומינהל החינוך בעירייה לערוך השוואה תקופתית בין הדיווחים המתקבלים מבתי הספר, לשם איתור חריגים בשיבוץ מורים ומתן אישורים מתאימים במידת הצורך. יש לדרוש קבלת העתק מהדיווחים, שבתי הספר העבירו למשרד, במטרה לאתר אי התאמות שעשויות לנבוע מדיווחים לא נכונים או טעויות סופר.
- במטרה ליעל בדיקת הדיווחים של בתי הספר לעירייה יש לקבל מבתי הספר, בנוסף לקובץ מצבת מורים, גם העתק ממערכות השעות של כל המורים. שעות נוספות המבוצעות על ידי מורים, כגון שעות הוראה פרטניות, ידווחו בדוח נוסף (על מינהל החינוך לאסור על בתי הספר לרשום במערכת השעות שעות שאינן שעות הוראה כיתתית).
260. על מינהל החינוך לאכוף דרישות היקף משרה, גמול חינוך ושעות הוראה, מבעלי תפקידים בבתי הספר, ולקזז סכומים במשכורתם של אלו שלא ימלאו אחר ההוראות הנדרשות.
261. על בתי הספר לעדכן הגורמים הרלוונטים בעת ביצוע שינויים בשיבוץ מורים, בהיקפי משרת מורים, ובשינויים מהותיים אחרים, בעת התהוותם ולא בדיעבד.
262. על מינהל החינוך להטיל סנקציות כספיות על מנהלי בתי ספר שישבצו מורים שלא לפי הסכם "שאיילה השאלה". בנוגע לבית ספר עירוני ח', יש לדרוש כי הדיווחים יתאימו למצב בפועל (שיבוץ סמסטריאלי) ובו זמנית יעמדו בדרישות הסכם "שאיילה השאלה".
263. על בתי הספר להקפיד להחתים את המורים, אשר היקף משרתם הוגדל, על מסמך לפיו ההגדלה היא זמנית בלבד.
264. לדעת הביקורת, יש לבצע שינויים בנוגע לגביית כספים משוכרים, כמפורט להלן:
- א. על יובל חינוך לכוון שינויים בתהליך השכרת מתקנים עירוניים. יש לעשות זאת בהדרגתיות או החל מתקופת השכירות הבאה. על יובל חינוך להפקיד המחאות שהתקבלו משוכרים במועד קבלתן ולא להתנות ההפקדה בקבלת כל המחאות מראש ו/או בחתימה על הסכם, מאחר והדבר פוגע בהכנסות בתי הספר.
- ב. על בתי הספר לגבות דמי נקיון מהשוכרים, כפי שנקבע בנהלים, ולא לממן זאת מקופת בית הספר.

- ג. על בתי הספר לשנות ולקצר את תהליך גביית הכספים מהשוכרים ולסיימו לפני תום תקופת השכירות.
265. על בית הספר עירוני י"ב לדווח למינהל החינוך על כל עובדי בית הספר בעלי קרבה משפחתית ולקבל אישור ממינהל החינוך בעירייה בנוגע להעסקת מורים אלו. יש להימנע ממקרים דומים בעתיד מאחר והדבר הינו בניגוד להוראות.
266. על בתי הספר לנהוג בהתאם לנהלים בכל הנוגע להתקשרות עם ספקים, כגון:
- א. לדאוג לקיומן של הצעות מחיר, גם בביצוע עבודות מתמשכות.
  - ב. על בתי הספר, להקפיד על זהות בין מרכיבי הצעות המחיר המתקבלות מהספקים, לבין מרכיבי ההזמנות מהם, בפועל.
  - ג. קבלת אישור להתקשרות מיובל חינוך, במידת הצורך.
  - ד. ניהול פרוטוקולים כתובים של בחירת ספק ושמירתם בבתי הספר.
267. במטרה ליעל הבקרה אחר הוצאות בתי הספר יש להקפיד, לדעת הביקורת, על הנהלים, כגון במקרה שתשלום בגין רכישה מסויימת, או עבודה מתמשכת, מתבצע במספר תשלומים, על בתי הספר לקשר בין שוברי ההוצאה המופקים בגין כל אחד מן התשלומים, לבין ההזמנה ו/או הצעת המחיר שאליה הם מתייחסים, באמצעות ציון הפרטים על גבי שוברי ההוצאה, או בכל דרך אחרת אשר ימצאו בתי הספר לנכון לעשות זאת.
268. על בתי הספר לגבות כספים מהורים רק בהתאם להנחיות המשרד, גם במקרים בהם ועד ההורים מאשר גביית סכומים נוספים. הנחיות אלו הינן בגדר חובה ולא המלצה.